

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI

Filozofická fakulta

Katedra romanistiky

Autobiografické prvky ve vybraných dílech

Patricka Modiana

Autobiographical traces in selected works

written by Patrick Modiano

(Magisterská diplomová práce)

Autor: Bc. Markéta Kudrnová

Vedoucí práce: Mgr. Jiřina Matoušková, Ph.D.

Olomouc 2017

Prohlá-uji, že jsem tuto magisterskou diplomovou práci vypracovala samostatn pod odborným vedením Mgr. Ji iny Matou-kové, Ph.D., a uvedla v ní ve-kerou literaturu a ostatní zdroje, které jsem pouffila.

Olomouc, 3. 5. 2017

Děkuji Mgr. Jiřině Matouškové, Ph.D. za trpělivost a cenné rady, které mi během psaní magisterské práce poskytla. Rovněž bychci poděkovat svým rodičům, svému příteli, sourozencům a svým nejbližším za obrovskou podporu po celou dobu studia.

Obsah

Úvod	8
I Život a dílo Patricka Modiana	11
I.1 Rodinný život a studia	11
I.2 Rodina Patricka Modiana v současnosti.....	14
I.3 Strukturovaný pohled nejdůležitějších momentů v Modianově životě	15
I.4 Literární tvorba	16
I.4.1 Období tvorby	16
I.4.2 Stýlové složení	19
I.4.3 Téma a motivy	21
II <i>Autobiografie</i>	24
II.1 Definice pojmu <i>autobiografie</i>	24
II.1.1 <i>Autobiografie</i> podle Philippa Lejeune.....	25
II.1.1.1 <i>Autobiografický pakt</i>	27
II.2 <i>Autofikce</i>	28
II.2.1 Definice pojmu <i>autofikce</i>	29
II.2.2 Původ termínu <i>autofikce</i>	30
II.2.3 <i>Autofikce</i> v porovnání s románem a <i>autobiografií</i>	31
II.2.3.1 <i>Autofikce a román</i>	31
II.2.3.2 <i>Autofikce a autobiografie</i>	32
III Díla <i>Rodný list</i> , <i>Takoví hodní hoši</i> a <i>Dora Bruderová</i>	34
III.1 <i>Rodný list</i>	34
III.1.1 Téma a motivy	36
III.1.1.1 Rodina Patricka Modiana	36
III.1.1.2 Hledání identity.....	37

III.1.1.3 Smutek, bolest a samota	38
III.1.1.4 Paříl.....	38
III.1.1.5 Paměť a zapomnění.....	39
III.2 <i>Takoví hodní ho-i</i>	40
III.2.1 Témata a motivy	42
III.2.1.1 Pobyt na internát a jeho reflexe.....	42
III.2.1.2 Vzpomínky, nostalgie, smutek, melancholie	44
III.2.1.3 Rodinné poměry a vztahy	45
III.2.1.4 Otázka identity	48
III.2.1.5 fidele a okupace	50
III.3 <i>Dora Bruderová</i>	51
III.3.1 Témata a motivy	53
III.3.1.1 Dobové dokumenty a korespondence	53
III.3.1.2 Paříle a místa spojená s Dorou Bruderovou.....	54
III.3.1.3 Emoční spojení autora s Dorou Bruderovou	55
III.3.1.4 fidele a jejich osudy v době německé okupace.....	56
III.3.1.5 Literatura, intertextualita	57
IV Autobiografické prvky ve vybraných dílech	60
IV.1 Autobiografické prvky v díle <i>Rodný list</i>	60
IV.1.1 Patrick Modiano	60
IV.1.2 Rodiče	62
IV.1.2.1 Albert Modiano.....	63
IV.1.2.2 Louisa Colpeynová	65
IV.1.3 Společenská rodina Patricka Modiana.....	66
IV.2 Autobiografické prvky v díle <i>Takoví hodní ho-i</i>	67
IV.2.1 Patrick Modiano	67

IV.2.2 Rodi e	69
IV.2.2.1 Louisa Colpeynová	70
IV.2.3 Sou asná rodina Patricka Modiana.....	71
IV.3 Autobiografické prvky v díle <i>Dora Bruderová</i>	71
IV.3.1 Patrick Modiano	71
IV.3.2 Rodi e	73
IV.3.2.1 Albert Modiano.....	73
IV.3.2.2 Louisa Colpeynová	77
Záv r.....	78
Seznam tabulek	84
Seznam zkratek	85
Résumé	86
Bibliografie	92
P ílohy	96

Úvod

Patrick Modiano patří k nejvýznamnějším francouzským spisovatelům současnosti. Během svého tvůrčího období, které začalo v roce 1968 prvotinou *La Place de l'Étoile* a trvá až do dnešních dnů, napsal na tisíc románů, jednu divadelní hru, několik filmových scénářů, knih pro děti a písní. Za své dílo získal řadu ocenění, z nichž nejvýznamnější je bez pochyby Nobelova cena za literaturu z roku 2014. V tomto roce se Patrick Modiano dostal do povědomí širšího spektra čtenářů, kteří si ke čtení jeho děl mohou vybrat z více než tisíce titulů v různých jazycích, do kterých jsou knihy tohoto francouzského spisovatele překládány.

Samotnému dílu Patricka Modiana je věnována řada statí a esejí. Mezi nejvýznamnějšími patří například dílo *L'œuvre de Patrick Modiano: une autofiction* (1997), jehož autorem je Thierry Laurent. V předmluvě této knihy najdeme dopis Patricka Modiana adresovaný autorovi, kde Modiano děkuje Laurentovi za zájem o své dílo, a také zde najdeme nejprvní komentáře a připomínky (Laurent 1997). *Present Pasts: Patrick Modiano's (Auto)Biographical fictions* (2005) je název další významné knihy, jejíž autorkou je Dervila Cook působící na Dublin City University. V tomto díle se autorka věnuje zejména prvkům *autofikce* ve vybraných dílech P. Modiana, svou pozornost zaměřuje také na různé typy vyprávění a zachycení historických událostí (Cooke 2005).

Dílo Patricka Modiana je často zařazeno do autobiografické literatury, jejíž definice je poměrně komplikovaná a jak uvádí její autoři knihy *Současná francouzská literatura š[...]* v *ce se sice řídí, ale slovo se stalo podezřelým a o š[...]* *autobiografii* již dnes téměř nikdo nemluví (Viart, Vercier 2005: 31). V minulosti se objevila řada literárních teoretiků, kteří pro ni vytvářeli nejprvní neologismy. Jako příklad můžeme uvést například Serge Doubrovsky o *autofikce*, Claude-Louis Combet o *automytobiografie*, Jacques Derrida o *autobiografie a cikronfese*, Alain Robbe-Grillet o *nová autobiografie* a další (Viart, Vercier 2005: 31). Lze tedy říci, že různí literární teoretici i samotní autoři mají o *autobiografii* a jejích náležitostech různé představy. Ať už se přikloníme k jakémukoliv z nich, jeden znak mají autobiografická díla společný: ve většině případů jsou ovlivněna autorovým životním příběhem, a ten se tedy stává nezbytnou součástí každého takového díla.

O život Patricka Modiana zatím vznikla jediná monografie nazvaná *Cahier Modiano* (2012), jejíž vydání v rámci série *Les Cahiers de l'Herne*. Důvodem, proč zatím nevzniklo mnoho děl pojednávajících o životě laureáta Nobelovy ceny, může být několik. Pro tuto práci je ale

nejdříve jím jen jeden z nich: chceme-li znát životní příběh Patricka Modiana, pak je třeba za jít se do jeho knih. Tento fakt je pro tuto diplomovou práci zásadní, neboť analýza autobiografických prvků ve vybraných dílech Patricka Modiana je jejím hlavním cílem. Jedním ze sekundárních cílů práce pak bude shromáždit na základě četby co nejvíce informací o životě autora a předat je v ucelené podobě čtenáři. Pro tuto část práce bude stejně jako v předchozím díle Modianova autobiografie nazvaná *Un Pedigree* (2005). Dalším sekundárním cílem práce bude vymezení pojmů *autobiografie*, *autobiografický román* a *autofikce*.

První část této diplomové práce bude věnována životu a literárnímu dílu Patricka Modiana, kdy bude nejprve představen autor v životě se zaměřením na jeho nejdříve jím mezníky a události z období dětství, dospívání, z doby studií a například ze současnosti. V závěru tohoto úseku bude čtenáři představen Modian v přehledný, strukturovaný životopis. Co se týče Patrickovy tvorby, ve druhé části kapitoly bude vymezeno její období, které bude následně rozděleno na jednotlivé dekády. V rámci každého desetiletí budou představena díla, jejichž svým datem vydání spadají do daného období, případně budou zmíněna ocenění, která Modiano v konkrétní době získal. V této části práce bude rovněž představeno hlavní složení Patrickových děl, v nichž se objevují prvky nejznámějších literárních žánrů, jako jsou například *autobiografie*, *detektivka* a *nový román*. Závěr první kapitoly se bude zabývat tématy a motivy, které se v Modianových dílech objevují nejčastěji, přičemž ke každé z vybraných tematických oblastí budou uvedeny konkrétní knihy, v nichž lze na dané téma a motiv narazit.

Druhá kapitola práce bude věnována teorii *autobiografie*, pro tuto práci stejně jako literárního žánru. Představeny budou nejznámější definice a přístupy literárních teoretiků. Mezi nejvýznamnější z nich patří Philippe Lejeune, jehož přístupem k *autobiografii* se bude zabývat samostatná kapitola, v níž bude mimo jiné popsán *autobiografický pakt* jako součást Lejeunovy definice. Vzhledem k vývoji *autobiografie*, jejíž užití se ze slovníku literárních teoretiků a spisovatelů postupně vytrácí (Viart, Vercier 2008: 31), bude další část kapitoly věnována pojmu *autofikce*, jehož původu a definici z pohledu různých autorů a literárních teoretiků. V závěru druhé kapitoly bude tento žánr porovnán s *románem* a klasickou *autobiografií*.

Třetí část této diplomové práce bude věnována vybraným dílům Patricka Modiana. Jsou to: *Rodný list* (1977), *Takoví hodní hoši* (1982) a *Dora Bruderová* (1997). Všechna díla budou představena se zaměřením na jejich obsah, témata a motivy a vztah mezi autorem-

vypravěčem a hlavní postavou. Jednotlivá tvrzení budou doložena konkrétními citacemi z vybraných děl.

Poslední, tedy tvrdě část práce, bude tvořena samotnou analýzou autobiografických prvků ve vybraných dílech Patricka Modiana, která je rovněž primárním cílem práce. Jednotlivé prvky týkající se autorova života budou rozděleny do různých tematických oblastí, které budou v závěru práce vzájemně porovnány s ohledem na míru jejich zastoupení ve vybraných dílech. Dále budou jednotlivé prvky porovnány z hlediska obsahu a konkrétních charakteristik stylu zvoleného pro jejich zařazení do daných děl.

Hlavním přínosem této práce je představení Patricka Modiana jako jedné z nejvýznamnějších osobností současné francouzské literatury. I přesto, že Modiano obdržel v roce 2014 Nobelovu cenu za literaturu, do povědomí českých čtenářů se zatím moc nedostal. Do češtiny bylo prozatím přeloženo pouze pět děl: *Ulice temných krámk* (*Rue des boutiques obscures*, 1972), *Dora Bruderová* (*Dora Bruder*, 1977), *Mládí* (*Une jeunesse*, 1981), *Rodný list* (*Livret de famille*, 1982) a *Takoví hodní hochi* (*De si braves garçons*, 1986). Ani informace o autorově životě, který je pro Modianova díla tak důležitý, nejsou pro českého čtenáře dostupné. Stálejší autobiografické dílo *Un pedigree* do češtiny zatím přeloženo nebylo. Rozhovory, které Modiano poskytuje jen zřídka, jsou rovněž ve většině případů ve francouzském jazyce.

I život a dílo Patricka Modiana

Životní příběh Patricka Modiana je nepopiratelným zdrojem spisovatelovy inspirace a je tedy také nedílnou součástí jeho díla. Narodil se na pařížském předměstí Boulogne-Billancourt 30. srpence roku 1945 italskému židovi Albertu Modianovi a belgické rodině z Antverp Luise Colpeynové (Modiano 2005: 7). I když dnes je Modiano v pravý rok narození známý, nebylo tomu tak vždy. Na deskách jeho románové prvotiny *La place de l'Étoile* z roku 1968 je uvedeno: „*Patrick Modiano se narodil v roce 1947 v Paříži*“ (Modiano 1968). Stejný letopočet je uveden také v knihách *La Ronde de nuit* (1969), *Les Boulevards de ceinture* (1972) a *Villa triste* (1975). Ve svém díle *Un pedigree* se Modiano přiznal k zfalšování roku narození ve svých dokladech. Důvodem bylo vyhnout se problémům v případě policejních kontrol během nočních procházek Paříží (Modiano 2005: 11). Nakonec až v roce 2009 sám Patrick Modiano vysvětlil, jak vzniklo číslo 1947: Když později dosáhl dospělosti, chtěl datum znovu opravit, ale podle jeho slov bylo prý jednodušší změnit číslo 3 na číslo 7 (Cosnard 2011: nestránkováno). Nicméně pravým rokem narození je letopočet 1945. Ten se kromě autobiografie *Un pedigree* objevuje také v dalším Modianově díle, *Livret de famille* (1977), kde autor zveřejňuje svůj výpis z matriky pokřtěných:

„[...] 24. září 1950 byl pokřtěn: P

Den, měsíc, rok a místo narození: 30. srpenec 1945 v Paříži“ (Modiano 1977).

I.1 Rodinný život a studia

Alberto Modiano, otec Patricka, pocházel ze židovské rodiny s italskými kořeny. Narodil se v Paříži v roce 1912 a žil ve svých čtyřech letech přelomově o otce. Vyrstal tedy s dívkou se svou matkou a stěhoval se na internátní škole. Po neúspěšném pokusu o složení maturity se Alberto dostal dohledu z místa na místo a vykonával nejrozličnější povolání. Během druhé světové války vystupoval pod jménem svého přítele Henriho Lagroua a pohyboval se hlavně na pařížském černém trhu. V té době, konkrétně v roce 1942, se také seznámil s belgickou herečkou Luisou Colpeynovou (Modiano 2005: 13-19).

Luisa Colpeynová se narodila 24. února 1918 v Antverpách. V roce 1975 Modiano uvedl v jednom z rozhovorů s Dominiqueem Jametem¹, že jeho matka je napůl maarského a napůl belgického původu. Nicméně v roce 1996 toto tvrzení vyvrátil: *„Moje matka není poloviční Maarka, je Vlámka [...] . Ale ona sama podnítila tento zmatek, a to kvůli lehkému balkánskému původu, který má, když mluví francouzsky. Aby tento původ vysvětlila, řekla, že je maarského původu“* (Cosnard 2011: nestránkováno). Luisa půsila jako divadelní a filmová herečka, ztvárňovala zejména vedlejší role a objevila se také ve filmu *Un Innocent* (1975), jeho scénář napsal Patrick Modiano (Cosnard 2011: nestránkováno).

Během okupace filii rodiče Patricka Modiana na pařížském nábřeží Quai de Conti, kde si pronajímali byt v domě číslo 15. Zde strávil Modiano část svého dětství a v dětství asu v této době trávil s prarodiči. *„Moji prarodiče z matiny strany přijeli z Antverp do Paříže, aby se o mě starali. Byl jsem stále s nimi a nerozuměl jsem jiné řeči a nevlámsky“* (Modiano 2005: 32). V říjnu roku 1947 se narodil Patrick v bratr Rudy Modiano. Společně s ním filii Patrick dva roky ve městě Biarritz, kde byli vychovávaní chlapci. V roce 1950 byli oba pokřtěni, ale nakřtěny se nedostavil ani jeden z jejich rodičů. Po návratu do Paříže v roce 1951 filii nějakou dobu se svými rodiči a na začátku roku 1952 je matka poslala do městečka Jouy-en-Josas k jedné ze svých přítelkyň. Ta byla o rok později zadržena policií a oba chlapci se znovu vrátili do Paříže. Rodiče ufilii spolu v této době nefilii, a tak Patrick a Rudy strávili léto roku 1956 se svým otcem a jeho novou přítelkyní Nathalie. V září téhož roku nastoupil Patrick do internátní školy Montcel v Jouy-en-Josas. Ztráta bratra Rudyho, který zemřel v únoru 1957, byla pro Patricka Modiana obrovská.

„V únoru 1957 jsem ztratil svého bratra. Jednou v neděli mě otec se strýcem Ralphem vyzvedli na internát [...] Ralph vystoupil z auta a nechal mě s otcem o samotě. Ten mi oznámil smrt mého bratra. Neděle před tím jsme spolu trávili odpoledne v našem pokoji na nábřeží Quai de Conti. Společně jsme tiskli sbírku známek. Musel jsem se v 5 hodin vrátit na internát, vysvětlil jsem mu, že přijede divadelní soubor, který v malém sále internátního divadla sehraje představení pro fláky. Nikdy nezapomenu jeho pohled, který na mě tu neděle upěl“ (Modiano 2005: 32-44).

¹Dominique Jamet (*1936) je francouzský novinář a spisovatel.

V letech 1956 ó 1960 studoval Patrick Modiano na internátní škole Montcel a v letech 1960 ó 1962 pak na škole Saint-Joseph v mste ku Thônes poblífi Annecy, kde také složil maturitní zkouku. Zejména studium na této škole proflival t fce, v knize *Un pedigree* dokonce p irovnává internát k v zení a detailn popisuje své záflitky: š[...] *P íli-malá postel. Povle ení, které nebylo m n né m síce, smrdí. Oble ení také. Budí ek v 6:15 [...] Snídan . Kafe bez cukru v kovové misce. fiádné máslo [...] Rozdávání jednoho plátku suchého chleba a tvere ku tmavé okolády v 16 hodin. K ve e i polenta. Umírám hlady. Mám závrat ō* (Modiano 2005: 71). Volné víkendy n kdy trávil u známých svého otce, kte í bydleli nedaleko. S rodi í byl v kontaktu jen z ídka. V knize *Un pedigree* se zmi uje o dopise, který dostal od matky: š[...] *Synu, nemysli si, fle jsem na tebe zapomn la, ale mám tak málo asu na to, abych ti posílala balí kyō* (Modiano 2005: 67-76).

Dal-í školou, kterou Modiano od roku 1962 nav-t voval, bylo gymnázium Henri-IV v Pa ífi, které ho m lo p ipravit k p íjímacím zkoukám na vysokou školu. I v tomto p ípad bydlel Patrick na internát , a to i p esto, fle jeho rodi e filí n kolik set metr ōd gymnázia. V této dob byl Modian v vztah s otcem poznamenán dv ma událostmi: Albert Modiano se znovu ofenil a Patrick Modiano ode-el bez jeho souhlasu z internátu. Kv li nové fce Alberta Modiana si Patrick s otcem domlouvali tajné sch zky. š*Na-e sch zky tají p ed fale-nou Mylène Demongeot²ō* (Modiano 2005: 92). B hem t chto setkání fládal Patrick otce o peníze, protofle jeho matka byla tou dobou bez jakéhokoliv angaflmá, a tedy i bez pen z. Finan ní situace byla natolik váfná, fle Modiano s matkou museli p e kat zimu bez topení. Vánoce 1962 strávil Patrick u své bývalé ch vy Josée a jejího manfla v Saint-Lô (Modiano 2005: 90-98). Do tohoto m sta v Normandii se je-t n kolikrát vrátil, nap íklad v roce 1964 tam strávil léto a p ivyd lával si v m stské knihovn . Matka ho v dopisech prosila o zaslání pen z.

Na podzim roku 1964 Patrickovi do Saint-Lô zavolal otec, aby mu oznámil, fle ho zapsal do dal-í internátní školy, tentokrát do gymnázia Michele-Montaigne v Bordeaux. Na cest do Bordeaux se Patrick snaflil otce marn p esv d it o tom, aby ho z gymnázia odhlásil. Nakonec se Modiano rozhodl k út ku hned první noc. Kdyfl se o tom otec dozv d l, dlouhou dobu s ním nemluvil. Jejich vztah poznamenala také událost z roku 1965: Patrick bydlel se svou matkou a jejich finan ní situace byla stále zoufalá. Matka ho p inutila k tomu, aby -el

²Mylène Demongeot (*1935) je francouzská here ka ukrajinského p vodu, podle Patricka Modiana se jeho nevlastní matka podobala práv jí.

poprosit svého otce o nějaké peníze. Patrickova macecha ale zavolala policii, která pro Patricka přijela a společně s otcem ho odvezla na stanici, kde ho otec označil za šparchanta. Nakonec Patricka propustili. Když se Patrick ptal otce, proč nechal svou ženu, aby na něj zavolala policii, otec mu neodpověděl. Po této události se Patrick s otcem znovu viděli až o dva roky později, tedy v roce 1966. Otec ho během jedné ze schůzek přesvědčil, aby nastoupil na vojnu, a Patrick se nemohl ubránit pocitu, že se ho chce znovu zbavit (internáty, Bordeaux, policejní stanice, armáda,...) (Modiano 2005: 100-120). Vztah s otcem se nakonec zachránit nepodařilo. Naposledy se viděli v srpnu roku 1966, poté si vyměnili pár dopisů týkajících se zejména vojny a Patrickova rozhodnutí na ni nenastoupit (již v roce 1965 nastoupil Modiano na Filosofickou fakultu na Sorbonně, aby se vojnu vyhnul). V posledním dopise, který Modiano svému otci napsal, ho oslovil šváfený pane a obvinil ho z toho, že vojna je pro něj hořkou pílivitostí, jak se syna zbavit. Jak sám Modiano v knize *Un pedigree* uvedl, později tohoto činu litoval. S otcem se už nikdy neviděl (Modiano 2005: 121-123). Zemřel v roce 1977 ve Švýcarsku, údajně za nevyjasněných okolností (Cosnard 2011: nestránkováno).

Události, které Patrick Modiano prožil během svého dětství a dospívání, ho bez pochyby ovlivnily také v jeho tvorbě. Motivy lhostejných rodičů, chybějícího otce a nepřítomnosti matky nalezneme v mnoha jeho dílech, jež jsou často plná smutku a nostalgie. Frekventované je také téma hledání identity, a to jak své vlastní, tak také dalších osob i románových postav.

I.2 Rodina Patricka Modiana v současnosti

Manželkou Patricka Modiana se v roce 1970 stala Dominique Zehrfussová, manželství za jiného spisovatele a mladé malířky dosvědili Raymond Queneau³ a André Malraux⁴ (Cosnard 2011: nestránkováno).

Dominique se narodila v roce 1951 v Paříži jako jediné dítě v rodině slavného architekta Bernarda Zehrfusse a jeho ženy Simone. Dominique a Patrick Modiano měli podobný osud. Dominique se sice narodila do zámožné rodiny a vypadala jako – astné dítě ,

³Raymond Queneau (1903-1976) byl francouzský spisovatel a matematik.

⁴André Malraux (1901-1976) byl francouzský archeolog, spisovatel a politik.

ale opak byl pravdou. V roce 2010 vydala vlastní autobiografii nazvanou *Peau de caniche* (2010), kde tená m sd luje skute nosti o své rodin , zejména o své despotické matce. Dominique vystudovala malí ství a stala se tak ilustrátorkou n kolika knih, mezi nimi lze uvést nap íklad Modianovy knihy pro d tí *Une aventure de Choura* (1986) i *Une fiancée pour Choura* (1987).

V roce 1974 se manžel m narodila první dcera Zina/Zenaida. Zina Modiano je filmová režisérka a kreslí ka. Je také jednou z hlavních postav Modianovy povídky pro d tí nazvané *Les chiens de la rue du soleil* (1994), kterou sama ilustrovala (Cosnard 2011: nestránkováno). Zin je rovn fl v nována první kapitola v Modianov díle *Rodný list*, kde vyprav oznamuje narození své dcery Zenaïdy a pospíchá na matriku, aby ji zapsal (Modiano 1977:1-20).

Marie Modiano je druhou dcerou Patricka Modiana a Dominique Zehrfussové. Narodila se v roce 1978. Studovala na Královské akademii dramatického um ní v Londýn , n jakou dobu hrála v divadle, objevila se také ve filmu a v sou asnosti je známá zejména jako zp va ka, básní ka a spisovatelka.

Louisa Colpeynová, Modianova matka, zem ela v roce 2015.

I.3 Strukturovaný p ehled nejd lefit j-ích moment v Modianov život

Protože životní p íběh Patricka Modiana je velice d lefitou sou ástí jeho díla, je do této kapitoly za azen strukturovaný p ehled t ch nejvýznamn j-ích moment , které jsou azeny chronologicky od Modianova narození aíl po sou asnost. P ehled byl vypracován zejména na základ p edchozích kapitol.

- 1945: 30. ervence narozen v pa ílské tvrti Boulogne-Billancourt
- 1947: narození bratra Rudyho, rodina bydlí na Quai de Conti . 15
- 1949-1950: pobyt ve m st Biarritz, brat i vychovávání ch vou
- 1950: k tiny bez p ítomnosti rodi
- 1952-1953: pobyt v Jouy-en-Josas u mat iny p ítelkyn
- 1953-1956: Pa íl, základní -kola v Rue de Pont-de-Lodi
- 1956-1960: internátní -kola Montcel
- 1957: smrt bratra Rudyho
- 1960-1962: internátní -kola Saint-Joseph v Thônes

- 1962-1966: maturita v Annecy
p ípravný kurz na Gymnáziu Henri IV
zápis na univerzitu Sorbonne
- 1968: dokon eno první dílo *La Place de l'Étoile*
- 1970: s atek s Dominique Zehrfussovou, sv dci Raymond Queneau
a André Malraux
- 1974: narození dcery Ziny
- 1977: smrt otce Alberta Modiana
- 1978: Goncourtova cena za dílo *Ulice temných krámk*
- 1996: Rytí estné legie
- 2014: Nobelova cena za literaturu
D stojník estné legie
- 2015: smrt matky Louisy Colpeynové

I.4 Literární tvorba

Patrick Modiano je autorem více neft iceti román , jedné divadelní hry, n kolika filmových scéná , knih pro d ti a písní. V následující kapitole budou vymezeny t i oblasti týkající se literární tvorby Patricka Modiana se zam ením na románová díla. Jsou to: období tvorby, literární flánr, motivy a témata. V p íloze této diplomové práce budou p edstavena v-echna Modianova románová díla, zaznamenán bude také rok vydání a p ípadn budou uvedena ocen ní, která konkrétní díla získala. Do e-tiny bylo zatím p elofeno p t d l (*Rodný list*, *Ulice temných krámk* , *Mládí*, *Takoví hodní ho-i* a *Dora Bruderová*), do sloven-tiny pak dva romány (*Villa Triste*, *Zlatí ko*). Pro tato díla bude v diplomové práci pouflit název p ekladu, pro romány, které dosud nebyly do e-tiny p elofeny, bude uvád n název ve francouz-tin .

I.4.1 Období tvorby

Literární za átky Patricka Modiana sahají do 60. let 20. století. Od této chvíle uplynulo tém padesát let, b hem nichfl Modiano napsal na t icet román , jednu divadelní hru, n kolik filmových scéná , knih pro d ti i písní. Na konci kapitoly bude uvedena

přehledná tabulka zaznamenávající po et Modianových děl vydaných v jednotlivých dekádách autorovy tvorby.

Na své první knize začal Modiano pracovat ve svých dvaceti jedna letech, bylo to v létě roku 1966. Na toto období vzpomíná také ve své autobiografii *Un pedigree* (2005), kde popisuje několik míst, na kterých se psaní v noval. Po dokonění knihy předal rukopis svému známému, francouzskému spisovateli Raymond Queneauovi, jenž patřil do okruhu přátel Patrickovy matky a v dobách studia doučoval Patricku matematiku a geometrii. Byl to právě on, kdo předal Modiano rukopis do vydavatelství Gallimard (Cosnard 2012: nestránkováno). V roce 1967 se Modiano dozvěděl, že jeho knihu v tomto vydavatelství přijali: *š Nám stí des Peupliers, první odpoledne, kdy jsem se dozvěděl, že přijali mou první knihu* (Modiano 2005: 126).

Románová prvotina s názvem *La Place de l'Étoile*⁵ vyšla v roce 1969. Protože se v tomto díle objevuje židovská tematika, vydavatelství záměrně odložilo vydání knihy na tento rok, aby předešlo možné polemice během tzv. Třídenní války (Lamy 2008: nestránkováno) Modiano získal za svou prvotinu dvě ocenění: cenu Roger-Nimier⁶ a cenu Féneón⁷.

V roce 1969, vyšla další kniha Patricka Modiana, román *La Ronde de nuit*. Jedná se o druhou Modianovu knihu v podobě a o jeho první, která byla přeložena do angličtiny (*Night Rounds*). Její úspěšnost dokazuje fakt, že byla nominována na Goncourtovu⁸ cenu, i když toto prestižní ocenění nakonec nezískala.

V průběhu 70. let byly vydány tyto i Modianovy romány. Jak uvidíme později, toto desetiletí nepatří k Modianovým nejplodnějším obdobím, a to i přesto, že kvůli těmto románům lze přičíst jednu divadelní hru (*La Polka*, 1974), jeden filmový scénář (*Lacombe*

⁵ La Place de l'Étoile je dřívější označení pro náměstí Charlese de Gaulla v Paříži.

⁶ Cena Roger-Nimier nese název po francouzském spisovateli Rogeru Nimierovi (1925-1962), jenž je považován za vůdce literárního hnutí Les Hussards, které se vyznačuje zejména opozicí vůči existencialismu a J. P. Sartrovi. Další důležitým rysem je pak literární styl, charakteristický krátkými a jasnými větami.

⁷ Cena Féneón byla založena vdovou po francouzském kritikovi umění a sběrateli Félixu Féneónovi. Ocenění získávají mladí spisovatelé, malíři a sochaři žijící ve skromných životních podmínkách, aby jim bylo umožněno literárně nebo umělecky zaměřené vzdělání.

⁸ Goncourtova cena je udělována od roku 1903 na základě závěti francouzského spisovatele, vydavatele a literárního kritika Edmonda de Goncourta. Tato cena je považována za nejprestižnější francouzskou literární cenu v současnosti.

Lucien, 1974) a také scénář k jedné z epizod francouzského seriálu (*Madame le juge*, 1978). Nicméně kvalitu těchto děl dokazují ocenění, která za něj byla Modianovi udělena: Grand prix du roman de l'Académie française (*Les Boulevards de ceinture*, 1972), Prix des libraires (*Villa triste*, 1975) a konečně jedna z nejvýznamnějších cen Prix Goncourt (*Ulice temných krámk*, 1978).

Naopak 80. léta lze označit za nejneproduktivnější období tvorby Patricka Modiana. Během tohoto desetiletí napsal osm románů a tři knihy pro děti. Co se týče získaných ocenění, Modianovi byla v roce 1984 udělena cena Prince-Pierre-de-Monaco, jež získal za celé své dílo.

Rovněž 90. léta 20. století byla bohatá na díla francouzského spisovatele. Přidal se sem sedm románů a jeden filmový scénář (*Le Fils de Gascogne*, 1996). V roce 1990 získal Modiano cenu Relay (*Voyage de nocés*, 1990).

Pokud bychom netrvali na dělení románové tvorby na jednotlivá desetiletí, pak bychom mohli za nejproduktivnější období označit rozmezí let 1985 až 1993. Každý rok, s výjimkou roku 1987, vydal Patrick Modiano jeden román. K nim je navíc přidal tři knihy pro děti, přičemž dvě z nich (*Une aventure de Choura*, 1986; *Une fiancée pour Choura*, 1987) ilustrovala Modianova žena Dominique, tuhle pak známý francouzský karikaturista Sempé.⁹

V prvním desetiletí 21. století, tedy v letech 2000 až 2009, vyšly celkem čtyři Modianovy romány a natožen byl jeden film, jehož scénáristou byl právě Patrick (*Bon voyage*, 2003). Roku 2001 bylo dílo *La Petite Bijou* (2001) oceněno literární cenou Jean-Monnet pro evropskou literaturu.

Zatím poslední nedokončenou dekádu je období let 2010 až 2019, ve kterém Modiano vydal 3 romány. Za jednotlivá díla žádná ocenění nezískal, ale v roce 2014 získal Nobelovu cenu za literaturu, která bez pochyby patří k nejvýznamnějším oceněním ze všech.

Pro přehledné shrnutí této kapitoly je uvedena tabulka, v níž je pro každé desetiletí uveden počet románů, knih pro děti, scénářů a divadelních her, které Modiano v daném období vytvořil. Poslední sloupec pak zaznamenává počet ocenění, jež Patrick Modiano v konkrétním období získal.

⁹Jean-Jacques Sempé (*1932) se proslavil zejména ilustracemi povídek ze série *Malý Mikuláš*.

ROKY	ROMÁN	KNIHA PRO DĚTI	SCÉNÁ	DIVADELNÍ HRA	OCENĚNÍ
1968 - 1969	2	X	X	X	1
1970 - 1979	4	X	1	1	3
1980 - 1989	8	3	X	X	X
1990 - 1999	7	X	1	X	1
2000 - 2009	4	X	1	X	1
2010 - 2019	3	X	X	X	1

Tabulka 1: Tvorba Patricka Modiana

Přehled románové tvorby Patricka Modiana je ve formě tabulky uveden v příloze II.

I.4.2 Fiánrové složení

V předchozí kapitole bylo vymezeno období tvorby Patricka Modiana. Jeho díla vznikala od 70. let minulého století a autor ve své spisovatelské činnosti pokračuje až doposud. Obecně lze říci, že Patrick Modiano je autorem zejména románů. Nicméně od doby, kdy začal Modiano psát svá díla, je čím dál tím těžší definovat, co se vlastně pod pojmem *román* skrývá. Například stoletími se totiž tento žánr neustále mění, vyvíjí a prochází různými stádii své existence. O této problematice se také zmíní Milan Kundera ve své knize *L'art du roman*:

š[...], se Cervantèsem se (román) ptá, co je to dobrodružství; se Samuelem Richardsonem začíná zkoumat, co se děje uvnitř za úkolem odhalení tajného citového života; s Balzacem objevuje zákonílovka v Historii; s Flaubertem prozkoumává dosud neznámou psychiku každodenního života; s Tolstým se uchyluje k zásahu iracionálního v lidských rozhodnutích a v lidském chování. Zkoumá nás: nedostupný okamžik z minulosti u Marcela Prousta; nedosažitelný okamžik přítomnosti u Jamese Joyce. Vyslýchá, s Thomasem Mannem, roli mýt, které, pocházející z hlubin nás, šídí na dálku naše kroky (Kundera 1986: 19).

Rozmanitost literárních flánr je v dnešní době obrovská, pomyslné hranice mezi flánry jsou nejednoznačné a postupně mizí. A to do takové míry, že je čím dál tím větší mezera mezi sebou rozlišit a přidat k nim jednotlivá literární díla (Andreeva-Tintignac 2003: 15). Podle Hanse Roberta Jausse je tedy třeba mít na paměti, že literární flánry neexistují izolovaně: *š fiánr existuje sám pro sebe tak málo, jako jednotlivá díla* (Jaus 1986: 64). Z tohoto tvrzení tedy vyplývá, že stejně jako nemůžeme jasně určit literární flánr, je rovněž obtížné určit, do jakého literárního flánru spadají konkrétní díla. Podle vědy a filosofa J.-M. Schaeffera je tato nejasná flánrová příslušnost vlastností pouze vynikajících textů. Ty jsou podle jeho charakteristické *š ne absencí flánrových rysů, ale naopak jejich extrémní mnohostí* (Schaeffer 1986: 204).

Modianovo dílo přesně odpovídá tomu, co bylo popsáno v předchozích odstavcích. Právě mnohost literárních flánrů a jejich vzájemné mísení jsou charakteristickými rysy Modianových děl. Někdy v nich nalezneme prvky *detektivky*: výslechy, vyšetřování, zmizení v cí nebo lidí, podezřelé postavy bez identity atd. Návraty do minulosti a předělávání v sebe jsou zase jevy charakteristické pro tzv. *nový román*. Míru uvědomitelnosti svých děl autor zvyšuje tím, že se často odehrávají na pozadí historických událostí, které se skutečně v naší minulosti odehrály, i za přítomnosti osob, které skutečně existovaly. Tímto prvky se Modiano přibližuje *historickému románu*. V neposlední řadě v nich můžeme objevit rysy shodné s *autobiografií*, kdy má vypravěč hodně společných věcí s autorem: vzhled, jméno, věk i povolání. Často hrají důležitou roli staré dopisy, výstřižky z novin i fotografie. Funkce těchto dokumentárních prvků je pro *autobiografii* taktéž významná (Andreeva-Tintignac 2003: 18-19).

Zejména rysy shodné s *autobiografií* jsou pro tuto práci stálejší. Jak uvidíme ve této kapitole, pojetí *autobiografie* není jednoduché, neboť existuje řada rozdílných definic. Na konci 70. let minulého století vznikl pojem *autofikce*, jenž je, zjednodušeně řečeno, příbuzný termínu *autobiografie*. O *autofikci* pojednává taktéž poslední kapitola této práce. Nyní je třeba zmínit několik autorů, kteří se prvky *autofikce* v díle Patricka Modiana zabývají: Thierry Laurent o *L'œuvre de Patrick Modiano: une autofiction*, 1997, Denis Cosnard o *Dans la peau de Patrick Modiano*, 2010, BA Amadou Bal o *Patrick Modiano, Prix Nobel de littérature, spécialiste de l'autofiction*, 2014, Dervila Cook o *Present Past: Patrick Modiano's (auto)biographical fictions*, 2005) a další.

V případě, že se zaměříme na menší sekvence Modianových děl, objevíme v nich také prvky *klasického románu*, jehož charakteristickým rysem je (mimo jiné): *š ideál p esného výrazu, výrazu poufítěho na správném míst ě* (Spitzer 1948: 63). Pro Patricka Modiana je charakteristický jednoduchý styl psaní bez jakýchkoliv ozdob a škrudlinekō, stručné a srozumitelné v ty. Jak sám uvedl v jednom z rozhovorů, je tento styl jeho povinností, a to z toho důvodu, aby tím kompenzoval nejasnost postav a situací ze svých románů (Nouvelles littéraires 1981: 28). Sám o sobě dále tvrdí, že psaní pro něj není snadné: *š [...] psaní je pro m pom ěrn obtížná práce, i když výsledky p sobí jednoduše. Snažím se říct v cĭ co nejmén mofnými slovyě* (Paris-Match 1981: 56-57).

Na začátku této kapitoly bylo uvedeno několik badatelů, podle kterých je nemofné psát konkrétní literární dílo k jednomu literárnímu žánru. Dílo Patricka Modiana není výjimkou. Najdeme v něm prvky *detektivky, autobiografie, historického románu* i *nového románu*. To jsou pouze nejastější literární žánry, které lze v Modianových románech identifikovat. Čím více do hloubky bychom ve výzkumu zašli, tím více žánrů bychom pravděpodobně v Modianov ědíle objevili. Vyjmenování těchto nejzákladnějších ale sta ěí k tomu, abychom došli k záv ěru, že dílo Patricka Modiana je, z žánrového hlediska, jakýsi hybrid kombinující hned několik literárních žánrů najednou.

I.4.3 Těmata a motivy

Následující kapitola se bude vnovat těmatům a motivům v díle Patricka Modiana. Autorovo tematické zaměnění je velice pestré, proto budou vybrána pouze těmata, které se v jeho knihách objevují nejastěji. Protože se těmata a motivy nap ěí celým dílem Patricka Modiana prolínají, není mofné psát jednu tematickou oblast k jedné knize. Uvedeny budou jen ty, které reprezentativní příklady.

Prvním významným těmou se těká 2. sv ětová vělka, nemecké okupace, francouzského odboje a fěidovství. A koliv se Patrick Modiano narodil v ěrvcenci roku 1945, tedy v dob ě, kdy byla 2. sv ětová vělka v Evrop ě ukon ěena, toto těma se v Modianov ědíle ěasto objevuje. N kteřá díla vyprávějí p ěb ěhy, jeřli se odehrávají p ěmo b ěhem vělky (nap ěř. *La Ronde de nuit*, 1969) nebo takové, které jsou s vělkou úzce spjaty. Takovým příkladem m ěže bět román *La Place de l'Étoile* (1968). Hlavněí hrdina, fěid, vystupující v této knize se sice narodil ařli po vělce, ale i p ěsto vyprávějí sv ěj vlastní p ěb ěh odehrávající se p řáv ě b ěhem nemecké okupace. Ařli na konci knihy se dozvědáme, že to v ěe jsou pouze hrdinovy halucinace. První t ě

Modianovy romány jsou společně označovány jako *la trilogie de l'Occupation*. Konkrétně to jsou *La Place de l'Étoile* (1968), *La Ronde de nuit* (1969) a *Boulevard de ceinture* (1972). A koliv na sebe jednotlivé knihy nenavazují, je to právě jejich tematické zařazení zabývající se s mečkou okupací, francouzským odbojem a fíidovstvím, které je spojuje. S podobnou tematikou se setkáváme také v dílech *Takoví hodní ho-i* (1982), *Voyage de nocés* (1990) i *Dora Bruderová* (1997).

Hledání vlastní identity i ztracené paměti, to je typické téma Modianovy tvorby. Hrdinové jeho příběhů se často nacházejí v situacích, kdy si nepamatují nic z minulosti a jsou tedy postaveni před těžký úkol: vzpomenout si na svou vlastní minulost, odhalit svou pravou identitu, získat zpět ztracenou paměť. Obvykle jim v plnění tohoto úkolu pomáhají články ze starých novin, náhodná setkání, nalezené fotografie z minulosti i staré diáře a zápisníky. Příkladem je dílo *Ulice temných krámk* (1978), kde je hlavním hrdinou detektiv Guy Roland trpící ztrátou paměti. Dále lze jako příklad zmínit román *Pour que tu ne te perdes pas dans le quartier* (2014), kde se spisovatel Jean Daragane díky svému zápisníku setkává se jmény dávno zapomenutými, což ho přiměje k tomu, aby začal vzpomínat a dozvídat se o těchto postavách více.

Dalším významnou tematickou oblastí je hledání zmizelých osob i snaha o odhalení fiktivního příběhu ztracených lidí. Toto téma úzce souvisí s posledním zmíněným. V tomto případě se však nejedná o hledání svého vlastního fiktivního příběhu, ale o pátrání po někom jiném. Příkladem může být dílo *Dora Bruderová* (1997), kde se sám Patrick Modiano snaží zjistit, jaký byl osud dívky Dory Bruderové, mladé, fíidovské dívky, která ve svých patnácti letech, v době 2. světové války, zmizela. Na rozdíl od Dory Bruderové, která skutečně žila, se v díle *Voyage de nocés* (1990) setkáváme s fiktivní postavou mladé fíidovky Ingrid Teyrsenové, jejíž stopy se hlavní postava Jean B. snaží odhalit.

Spisovatel často je také povoláním hlavních hrdinů Modianových děl. Konkrétně se s takovou postavou setkáváme například v zatím posledním Modianovém díle *Quartier perdu* (1985), kde anglický autor detektivek přijíždí do Paříže, aby se seznámil se svým japonským vydavatelem. Cestu se ale rozhodne vyuflít také k tomu, aby v hlavním francouzském městě objevil ně které záhady ze své minulosti. Když mu bylo 20 let, měl francouzské občanství a jmenoval se Jean Dekker. Jako spisovatel detektivek se také fliví jeden z vypravěčů v díle *Takoví hodní ho-i* (1982) i hlavní postava románu *Pour que tu ne te perdes pas dans le quartier* (2014).

Život Patricka Modiana je nepopiratelným zdrojem autorovy inspirace, a tak lze napří celým jeho dílem objevit řadu autobiografických prvků, jejichž analýza bude tvořit analytickou část této diplomové práce. Mezi prvky s autobiografickými rysy jsou například: nepřítomnost a ztráta rodičů (*Boulevards de ceintures*, 1972, *Takoví hodní hoši*, 1982), hlavní hrdinka flivící se jako herečka a zpěvačka (*Villa Triste*, 1975; *Ulice temných krámků*, 1978), pochybné zaměnění otce (*Remise de peine*, 1988), pobyt v Jouy-en-Josas (*Accident nocturne*, 2003) atd.

II Autobiografie

Vznik autobiografie se podle Philippa Lejeuna datuje do druhé poloviny 18. století. V této době začala vznikat autobiografická díla ve většině evropských zemí. Ve Francii je za první autobiografii považováno dílo Jeana-Jacquesa Rousseaua *Vyznání* (*Confessions*, 1782-1789), ale zájem o svůj život projevovali i další francouzští autoři, například Charles Pinot Duclos (1704 - 1772)¹⁰ i kardinál de Bernis (1715 - 1794)¹¹. Denis Diderot (1713 - 1784) pak v dopisech určených Sophie Vollandové popisuje svou teorii toho, jak bude v budoucnu vypadat *intimní deník*. Podle Lejeuna byla právě druhá polovina 18. století obdobím, kdy si lidé začali uvědomovat š[...] *váhu a jedinečnost zkušenosti, kterou má každý člověk sám se sebou* (Lejeune 2014: 45).

Praktická část této diplomové práce bude věnována analýze autobiografických prvků ve vybraných dílech Patricka Modiana. Proto bude v této kapitole uvedeno několik definic pojmu *autobiografie*, popsána bude rovněž teorie francouzského univerzitního profesora a esejisty Philippa Lejeuna nazvaná *Le Pacte autobiographique* a představeni budou i někteří kritici Lejeunovy teorie.

II.1 Definice pojmu *autobiografie*

Co se týká *autobiografie* jako literárního pojmu, je to právě v oblasti jeho definice a vymezení, kde najdeme mnoho otázek a neshod. Cílem této kapitoly bude představit jen několik definic a představení k *autobiografii* jako takové. Například ve francouzském literárním slovníku *Le dictionnaire du littéraire* je *autobiografie* vymezena takto: *šSlovo [autobiografie] se používá pro označení kategorie vzpomínek, jež se týkají spíše života autora než událostí, kterým mohl být autor svédkem* (Aron, Saint-Jacques, Viala 2002: 43). Slovník *Dictionary of Literary Terms* definuje *autobiografii* jako vyprávění určitého úseku života určité osoby, které je napsáno, nebo předstírá, že je napsáno, touto osobou (Baldic 2008: 29). Kromě toho také tento oxfordský slovník vysvětluje rozdíl mezi *biografií* a *autobiografií*: *šAutobiografie se od biografie neliší pouze svým evidentně subjektivním úhlem pohledu,*

¹⁰ Charles Pinot Duclos (1704-1772) byl francouzský spisovatel a historik.

¹¹ Kardinál de Bernis (François-Joachim de Pierre de Bernis, 1715-1794) byl francouzský politik, diplomat a spisovatel.

ale také svou neprkazností (Baldic 2008: 29). Slovník dále označuje tento pojem jako moderní, ale zároveň upozorňuje na skutečnost, že ještě před jeho zavedením existovaly texty podobající se právě *autobiografii*. Jde například o dílo *Vyznání* (*Confessions*, 397 - 398), jehož autorem je svatý Augustin (354 - 430). V moderním slova smyslu se pak podle Baldica vznik *autobiografie* datuje ke konci 18. století, kdy vzniklo dílo Jeana-Jacques Rousseaua *Vyznání* (*Les Confessions*, 1789) (Baldic 2008: 30). Nejrozsáhlejší definici *autobiografie* jako žánru vytvořil Philippe Lejeune.

II.1.1 *Autobiografie* podle Philippa Lejeuna

Philippe Lejeune (*13. srpna 1938) je francouzský univerzitní profesor a esejista. Ve svém díle se v něm zejména *autobiografii* a je rovněž spoluzakladatelem *Asociace pro autobiografii a autobiografické dictví*, která vznikla v roce 1992. Mezi Lejeunova nejvýznamnější díla vztahující se k tomuto žánru patří: *L'Autobiographie en France* (1971), *Le Pacte autobiographique* (1975), *Pour l'autobiographie* (1998), *Signes de vie*, *Le pacte autobiographique 2* (2005).

Lejeune poprvé v roce 1971 definoval *autobiografii* ve knize *L'Autobiographie en France* takto: *šAutobiografií nazýváme retrospektivní prozaické vyprávění, které n kdo vytváří ze své vlastní zkušenosti, přičemž hlavní důraz klade na svůj osobní život, zejména na historii své osobnostiš* (Lejeune 2014: 12). Dále pak tuto definici vysvětluje za pomoci tří základních prvků, které se zároveň stávají určitým druhem podmínek nutných k tomu, aby mohlo být dílo označeno jako autobiografické. Jsou to:

- **1. forma a jazyk**
 - a) vyprávění
 - b) próza
- **2. téma**
 - a) osobní život, historie osobnosti
- **3. autor**
 - a) shodná identita autora, vyprávěče a postavy
 - b) retrospektivní perspektiva vyprávění

Na základě těchto prvků pak porovnává *autobiografii* s *flánry*, které se jí podobají *ó vzpomínky*, *autobiografický román*, *autobiografická báseň*. Tyto flánry totiž nesplují minimálně jednu podmínku, která je pro *autobiografii* charakteristická: *vzpomínky* se vymykají podmínce číslo 2a, *autobiografický román* poruší podmínku číslo 3a(+b) a *autobiografická báseň* nespluje podmínku číslo 1 (Lejeune 2014: 12).

V knize *On Autobiography*, která vznikla v roce 1989 (tedy 18 let poté, co autor poprvé definoval pojem *autobiografie*) Lejeune přiznává, že si je v domě teoretických problémů, jež jeho definice přinesla. Samotnou definici upravil takto: *„Autobiografií nazýváme retrospektivní prozaické vyprávění, které reálná osoba vytváří ze své vlastní zkušenosti, přičemž hlavní důraz klade na svůj osobní život, zejména na historii své osobnosti“* (Lejeune 1989: 4). V tomto díle se také nachází schéma podmínek, za kterých můžeme dílo označit jako autobiografické:

- **1. forma a jazyk**
 - a) vyprávění
 - b) próza
- **2. téma**
 - a) osobní život, historie osobnosti
- **3. autor**
 - a) autor (jehož jméno odkazuje na skutečnou osobu) a vyprávění jsou totožní
- **4. pozice vyprávěle**
 - a) vyprávěle je totožný s hlavní postavou
 - b) retrospektivní perspektiva vyprávění

Kromě *vzpomínek*, *autobiografického románu* a *autobiografické básně* zde Lejeune zmíní uje také *biografii* (poruší podmínku 4a), *deník* (nespluje podmínku 4b) a *autoportrét/esej* (nespluje podmínky 1a a 4b) (Lejeune 1989: 4).

Podle Lejeuna je tedy důležité, aby *autobiografie* byla vyprávěna, a to z retrospektivní perspektivy, aby byla psána prózou, aby byl jejím hlavním tématem autor v osobním životě a historie jeho osobnosti a aby bylo dodrženo schéma autor = vyprávěle = hlavní postava.

Co se týče díla Patricka Modiana obecně, nelze ho označit za *autobiografii*. Ve většině případů není v Modianových dílech zejména totožnost autora, vyprávěče a hlavní postavy (podmínka 3a a 4a) a nejedná se o vyprávění zachycující historii autorovy osobnosti.

II.1.1.1 *Autobiografický pakt*

V roce 1975 vyšla další kniha Philippe Lejeune *Le Pacte autobiographique*. Jak jifi název díla napovídá, jedná se jakýsi pakt či úmluvu. Konkrétně jde o dohodu mezi autorem, který vypráví svůj život (nebo jeho část), a čtenářem. Autor se zavazuje k tomu, že to, co vypráví, je buď zcela pravdivé, nebo to za pravdivé on sám považuje. Tento závazek se může objevit v různých podobách a na různých místech, například v předmluvě, v samotném názvu díla (*Paměti, Vzpomínky, Příběh mého života*,...) a projevit se také může shodnou totožností autora, vyprávěče a hlavní postavy. Čtenář si sám může zvolit, jestli danému vyprávění bude věřit či nikoliv. Tento aspekt odlišuje *autobiografii* od klasického románu, kde je otázka pravdy a lži zbytečná, protože na základě se autor nezavázal k tomu, že bude vyprávět pravdivý příběh o skutečných lidech a událostech. Naopak. V případě románu se jedná pouze o jakousi hru, ehož si jsou autor i čtenář v domě (Lejeune 2006: nestránkováno).

Příklad *autobiografického paktu* existuje celá řada. Jmenovat lze například Jeana-Jacquesa Rousseaua a jeho dílo *Vyznání*, kde v úvodu první knihy píše: *š Chci mým blízkým ukázat život tak v celé své pirozenosti a pravdě ; a ten život k jsem jáž* (Rousseau 1959: 5). Zdrazňuje svého čtenáře pravdivosti se v tomto úvodu objevuje celá řada. Například: *š ekle bych hlasit : tady je to, co jsem udělal, co jsem si myslel, co jsem byl. Dobře i špatně jsem ekle se stejnou upřímnostíž* (Rousseau 1959: 5). V závěru celého díla, na konci čtvrtého svazku, se Rousseau vrací k tomu, co napsal, a čtenář i vysvětluje, proč se považuje za vřídna informací týká zejména jeho mládí: *š Neslibil jsem, že ve ejnosti nabídnu velkou osobnost; slibil jsem, že sám sebe vylíím takového, jaký jsem [...]*ž (Rousseau 1959: 174).

Stejně jako tomu bylo v případě definice *autobiografie*, ani z hlediska *autobiografického paktu* nelze Modianovo dílo přičítat k tomuto literárnímu flánu. Patrick ve svém díle fládný *autobiografický pakt* neuzavírá a nechává tedy na čtenář, aby se sám rozhodl, jestli jednotlivé příběhy bude považovat za pravdivé či nikoliv.

Co se týče Lejeunovy definice *autobiografie*, ta musela v minulosti elitě kritice. Například Elizabeth W. Bruss kritizuje (mimo jiné) podmínku týkající se retrospektivního

vyprávění. Jak uvedla ve svém článku publikovaném v časopise *Poétique*¹², autobiografie se může zabývat také autorovými plány i záměry v budoucnosti (Bruss 1974: 24). Auto i knihy *Le roman français au tournant du XXIe siècle* z roku 2004 se domnívají, že Lejeunem definovaná *autobiografie* neodpovídá literárním tendencím, kdy jsou díla často na hranici mezi realitou a fikcí a jsou psána v ich-formě bez výrazného důrazu kladeného na historii osobnosti (Blanckeman, Mura-Brunel, Dambre 2004: 55). V tomto díle lze najít také další literární osobnosti, které se proti *autobiografii* jako literárnímu žánru vymezily. Jsou to například Maurice Blanchot (1907–2003), podle kterého *autobiografie* v bec není možná; Jacques Derrida (1930–2004) i Jacques Lacan (1901–1981), jenž tento žánr označil za šarcastickou chybu (Blanckeman, Mura-Brunel, Dambre 2004: 13).

Postupně se začal pojem *autobiografie* vytrácet ze slovníku literárních osobností. Francouzští literární kritici Dominique Viart a Bruno Vercier ve své knize *Sou asné francouzská literatura* vyslovují názor, že dříve, pro dnešního o *autobiografii* nemluvíme je fakt, že v 80. letech 20. století se psaní o sobě velmi rozšířilo, ale přesně vymezené obrysy žánru tvorbu autobiografických textů znesnadnilo. Proto auto i začali vymýšlet nová slova, která by se pro popis jejich děl hodila. Jako příklad můžeme uvést termíny *automytobiografie* (Claude-Louis Combet), *vzpomínková próza* (Jacques Roubaud), *nová autobiografie* (Alain Robbe-Grillet) i *autofikce* (Serge Doubrovsky). Právě poslední zmíněný termín se ze všech ostatních stal tím nejúspěšnějším a byly jím označovány osobní, i když často fiktivní příběhy, které vycházely v 80. letech minulého století. (Viart, Vercier 2008: 31).

II.2 Autofikce

Jak bylo zmíněno na konci předchozí kapitoly, pojem *autofikce* se postupně stal velmi populárním a byla jím označována mnohá literární díla, která nesplňovala přesná kritéria *autobiografie*. Do kategorie takových děl je často zařazena také tvorba Patricka Modiana. Proto je pro tuto práci nezbytně nutné termín *autofikce* vysvětlit. V následující kapitole budou představeny různé definice a přístupy k tomuto pojmu, budou popsány okolnosti, za kterých termín vznikl, představeni budou badatelé, literární teoretici a autoři, kteří se ve svém díle *autofikcí* zabývají.

¹²*Poétique* je v českém časopis zabývající se literární teorií, vychází třikrát ročně od roku 1970.

II.2.1 Definice pojmu *autofikce*

Výklad termínu *autofikce* existuje celá řada. Cílem této podkapitoly bude představit alespoň základní definice a přístupy k tomuto literárnímu termínu, který se v dnešní době stal tolik rozdílným.

Ve francouzském literárním slovníku *Le dictionnaire littéraire* je *autofikce* definována takto: *šforma osobní literatury, která zdrazuje mezery hranic mezi fantazií a osobním životem: slovo je podobné šautobiografii, ale klade důraz na mísení vyprávění o životě s fikcí* (Aron, Saint-Jacques, Viala 2002: 45). Další dvě definice uvádí Stéphanie Michineau ve své disertační práci. Jedna z nich popisuje *autofikci* jako: *š[...] autobiografie, která používá narativní formy fikce*, druhá pak vysvětluje tento pojem takto: *š[...] autofikce je vyprávění mísící fikci s autobiografickou realitou* (Michineau 2007: 8).

Definici *autofikce* se nevěnují jen auto i slovník, ale také mnozí literární kritici, esejisté i samotní auto i. Uveďme alespoň některé z nich. Jacques Lecarme ve svém článku *L'autofiction: un mauvais genre?* rozlišuje dokonce dva druhy *autofikce*. Zaprvé takovou, která je založena na skutečných událostech a její narativní postup je inspirován fikcí. Zadruhé pak *autofikci* takovou, která mísí vzpomínky s fantazií (Lecarme 1992).

Podle Gérarda Genetta je pravou *autofikcí* jen ta, jejíž obsah je naprosto fiktivní. Pokud se objeví *autofikce* založená na skutečných událostech, pak se podle něj jedná o *šfalešnou autofikci* (Genett 1991: 87).

Vincent Colonna charakterizuje *autofikci* jako vyprávění, kde promítáme sami sebe ve fiktivním prostředí, ve kterém bychom se sice mohli objevit, ale reálně jsme v něm nebyli. Ve své disertační práci dále předkládá velké množství příkladů knih, které byly označeny jako *autofikce*. Na základě rozboru těchto pak dochází k závěru, že vymezení *autofikce* jako literárního žánru postrádá smysl. Argumentuje především tím, že do této klasifikace byly zařazeny texty rozdílného charakteru, a to jak z hlediska formy, tak také tematického zaměření, a že tedy tímto textům chybí určitá vnitřní jednotnost (Colonna 1989: 30-33). Obecně je tato Colonnova disertační práce známá svým postojem proti autobiografickému přístupu k *autofikci*.

Dalším dílem, kde se Vincent Colonna věnuje problematice *autofikce*, je *Autofiction & Autres mythomanies littéraires* (2004). V tomto díle se zabývá různými druhy *autofikce*, které

vymezil jiřil ve svých p edcházejících dílech, a p idává tzv. *biografickou autofikci*, kterou považuje za dal-í stádium i variantu *autobiografického románu* (Colonna 2004).

II.2.2 P vod termínu *autofikce*

Termín *autofikce* poprvé pouřil francouzský spisovatel a literární kritik Serge Doubrovsky, kdyřil tímto neologismem ozna il v roce 1977 své dílo *Fils* (1977). V této knize je vyprav zárove hlavní postavou, která se jmenuje stejn jako autor - Serge Doubrovsky. Podle slov samotného autora to bylo po p e tení *Autobiografické úmluvy* Philippa Lejeuna, kdy Doubrovského poprvé napadla my-lenka *autofikce*. V Lejeunov teorii totiřil na-el mezeru, kterou cht l tímto neologismem vyplnit (Doubrovsky 1988: 18). Podle literárního kritika a badatele Vincenta Colonna byl p vodní zám r Doubrovského pouze pojmenovat novou formu *autobiografie*. Poté se ale tento neologismus natolik roz-í il, ře jím byla ozna ována díla, která s *autobiografií* nemají mnoho společného (Colonna 1989: 16). D vodem, pro cht l Doubrovsky odli-it *autofikci* od *autobiografie*, m ře být fakt, ře on sám považoval *autofikci* ve vztahu k *autobiografii* za pod adnou a nad azenou zárove . Pod adnou proto, protoře dle jeho slov je *autobiografie* ur ena pouze pro vynikající autory. Nad azenou pak z toho d vodu, ře *autobiografie* je pouhým sv dectvím postrádajícím um ní (Doubrovsky 1988: 68). A v em se tedy podle Doubrovského skrývají prvky fikce v *autofikci*? Na tuto otázku lze nalézt odpov v rozhovoru samotného autora s Michelem Contatem¹³. Podle Doubrovského se nejedná o fikci ve smyslu vypráv ní smy-lených událostí, protoře v jeho knihách popisuje sv j řivot pravdiv tak, jako kdyby psal *autobiografii*. Ve fikci se tedy události p em ní ve chvíli, kdy je na n jako na fikci nahlířeno, i dokonce ve chvíli, kdy jsou vyjád eny slovy (Place 2001: 120). Dalo by se tedy íci, ře Serge Doubrovsky nechápe *autobiografii* jako protiklad *autofikce*. Spí-e nahlíří na *autofikci* jako na druh *autobiografie*, která nevyhnuteln obsahuje prvky fikce z toho d vodu, ře je vyjád ena slovy.

S tímto tvrzením a s ozna ením románu *Fils* za *autofikci* v-ak nesouhlasil Vincent Colonna. Ve své eseji z roku 1989 se zamý-ří nad prvotinou Serge Doubrovského, kde se setkáváme s popisem toho, jak hlavní hrdina profiře jeden den ze svého řivota. Colonna se

¹³Michel Cotat (*1938) je francouzský badatel, spisovatel, noviná a literární kritik.

domnívá, že není možné, aby si jedinec vybavil všechny své životní zážitky a zkušenosti během jediného dne, a tudíž není možné popsat během jednoho dne celý jeho život. Pokud tená přijme toto zestrupnění, pak jedině proto, protože se jedná o pouhou fikci. Na druhou stranu pokud jeden den slouží k tomu, aby jedinec zhodnotil svůj život nebo aby odhalil své vzpomínky na dávné doby minulé, pak může tená toto vyprávění považovat za *autobiografii* (Colonna 1989: 18-19). K samotnému románu *Fils* pak Colonna dodává: *š Navzdory deklaraci autobiografických záměrů, (dílo)Fils má hodně společného s románem a dá se číst jako fikce* (Colonna 1989: 19).

II.2.3 Autofikce v porovnání s románem a autobiografií

Podle definicí pojmu *autofikce*, které byly uvedeny na začátku této kapitoly, lze říci, že *autofikce* má společné rysy jak s *autobiografií* (vypráví o životě), tak s *autobiografickým románem* (objevují se prvky fikce). Proto bude v této kapitole pojednáno o podobnostech a odlišnostech *autofikce* s literárními žánry.

II.2.3.1 Autofikce a román

Prvky fikce jsou společným jmenovatelem pro *autofikci* a *román*. Společnými odlišnými rysy těchto dvou žánrů se ve svém díle zabývá například francouzský esejista Philippe Gasparini. Jedním z jeho děl, které o této problematice pojednávají, je esej nazvaná *Est-il je? Roman autobiographique et autofiction* (2004), kde Gasparini vyslovuje názor, že zásadní rozdíl mezi *autobiografickým románem* a *autofikcí* spoívá v míře pravdivosti a uvěřitelnosti. Podle něj se totiž *autobiografický román* jeví jako pravdivý tam, kde se *autofikce* zdá být nepravdivá. Z tohoto tvrzení vyplývá, že *autofikci* a *autobiografický román* od sebe lze odlišit na základě stupně fiktivnosti. Dle jeho názoru také není nutná jmenná shoda mezi autorem, vyprávěčem a postavou, protože existuje řada dalších ukazatelů ztotožnění těchto činností. Jsou to například: věk, sociální a kulturní prostředí, povolání atd. Gasparini se rovněž domnívá, že *autofikce* dohrává tuto jmennou shodu lépe než *autobiografický román* (Gasparini 2004). Co se týče Gaspariniho názoru na Doubrovského dílo *Fils*, můžeme zde pozorovat určitý vývoj. Zatímco ve své disertační práci *autofikci* v tomto díle označuje za další fázi *autobiografického románu*, ve vydání své absolventské práce ve formě samostatné knihy z roku 2004 vyjadřuje názor, že *autofikce* je v tomto případě následujícím stádiem buď *autobiografického románu*, nebo *autobiografie*

(Gasparini 2004: 24). Stejného názoru, jaký vyjádřil Philippe Gasparini ve své disertační práci, je také Vincent Colonna (Colonna 2004).

Na základě informací uvedených v této podkapitole lze tedy říci, že Philippe Gasparini a Vincent Colonna chápou *autofikci* jako něco, co má blíže k *autobiografickému románu* než k *autobiografii*. Jejich názor je možná vyjádřit tímto schématem:

román > autofikce > autobiografický román > autobiografie (Michineau 2007: 22).

II.2.3.2 Autofikce a autobiografie

Jak jsme viděli v předchozí podkapitole, Philippe Gasparini prošel od napsání disertační práce po její vydání určitým názorovým vývojem a v knize vydané v roce 2004 najdeme tvrzení, že *autofikce* v díle *Fils* může být další fází *autobiografického románu* i *autobiografie* (viz předchozí podkapitola) (Gasparini 2004: 24). Opakovaný názor, který mají na tuto problematiku Gasparini a Colonna, má souasná francouzská spisovatelka Marie Darrieussecq, která se ve své disertační práci napsané v roce 1997 v novele *autofikci* v díle *ty autor*. Jsou to: Serge Doubrovsky, Hervé Guibert, Michel Liers a Georges Perec (Darrieussecq 1997). Problematikou *autofikce* se zabývá také ve svých odborných článcích. V jednom z nich se názorově staví do opozice k Gasparinovi i Colonnovi. Na rozdíl od nich nevidí *autofikci* v žádném případě, co je nepravděpodobné. Naopak. Podle Darrieussecqové spoívá *autofikce* v tom, co je pravděpodobné i uvěřitelné. Pokud je tomu jinak, pak se nejedná o *autofikci* (Darrieussecq 1996: 378). Z tohoto tvrzení je patrné, že podle Marie Darrieussecqové je *autofikce* blíže k *autobiografii* než k *autobiografickému románu*. V tomto případě tedy názorné schéma vypadá takto:

román > autobiografický román > autofikce > autobiografie (Michineau 2007: 22).

Jak již bylo zmíněno na začátku této kapitoly, Modianovo dílo je často považováno za *autofikci*. Problematikou zařazení Patrickova díla do tohoto řádu se zabývá také Dervila Cooke z dublinské univerzity, autorka knihy *Present Pasts: Modiano's (Auto)Biographical Fictions*. Zde popisuje Modianovo dílo a na několika příkladech ukazuje, v čem je jeho tvorba specifická. I přesto, že zaujímá spíše postoj odí Modianovo dílo do *autofikce*, nalezneme podle ní několik prvků, na jejichž základě by se mohl tená domnívat, že se jedná o *autobiografii*. Mezi nejdůležitější elementy patří opakující se události, jež se vyskytují například v Modianových dílech. Díky nim získává tená pocit, že mu autor umožnil nahlédnout

do vlastního života. Například Modiano vypraví iasto hovoří o cestách do Itálie a Vídně. Mladší by tedy na základě této informace mohl dojít k závěru, že sám Modiano v těchto letech trávil nějaký čas a popisuje tedy vlastní život. Například Patrickovým dílem se také vyskytuje dívka jméno Jacqueline. Nevolí autor toto jméno z toho důvodu, že Jacqueline se v mládí jmenovala jedna z jeho přítelkyň? Dalšími opakujícími se rysy jsou: hrdinovy pocity opuštěnosti, rezervovanost při popisu citů a lásky, časté návštěvy kaváren, posedlost starými novinami, esejy i fotografiemi atd. (Cooke 2005: 55-56).

V závěru kapitoly II.1 byl popsán názor francouzských literárních kritiků D. Viarta a B. Verciera, kteří se domnívají, že v 80. letech minulého století termín *autobiografie* přestal vyhovovat textům o sobě, a proto autoři začali vymýšlet nové termíny. Pojem *autofikce* se uchytí nejlépe ze všech (Viart, Vercier 2008: 31). Autoři bychom pro popis Modianova díla zvolili jakýkoliv z nových termínů, jejich společným znakem je snaha odlišit se od *autobiografie*. Také Patrick Modiano se od tohoto literárního žánru distancoval. Podle něj je *autobiografie* příliš umělá a neuměle představitivá, aby se rozvíjela. Používá proto autobiografickou fikci, díky které lze najít jakýsi kompromis mezi *románem* a *autobiografií*, který je blíže pravdě a obejde se bez autobiografických iluzí (Cooke 2005: 50-51). Jak dále ve své knize uvádí D. Cooke, Modiano sám sebe považuje za neschopného k sepsání *autobiografie*, protože má pocit, že:

[...] jsem v něm nejasného, vágního a opakujícího se já, které používám jistě od svých prvních románů, které vlastně ani nejsou romány [...] Nejsm schopný napsat autobiografii, je to, jako kdybych byl režisérem filmu o mém vlastním životě. Trouším své vzpomínky tady i tam, bez přestání slepuji útržky reality, nic není útržky, a hledám ten správný úhel, ze kterého bych příměra zaútočil na pravdu, ze kterého bych mluvil minulosti, ale nejde mi to, to mám se v kruhu (Cooke 2005: 51).

III Díla *Rodný list*, *Takoví hodní ho-i* a *Dora Bruderová*

Pro analytickou část práce byla vybrána tři díla Patricka Modiana. Jsou to knihy *Rodný list* (1982), *Takoví hodní ho-i* (1986) a *Dora Bruderová* (2014). Ve všech těchto případech se jedná o díla, která byla přeložena do češtiny. Posloupnost, dle které jsou v této práci představeny, je dána rokem jejich vydání, postupně budou díla představena od nejstarší po nejnovější. Ve zbytkové části této práce budou jednotlivé knihy představeny z hlediska témat a motivů, které se v nich vyskytují nejčastěji, stručně bude také představen jejich obsah. Analytická část práce pak bude věnována samotným autobiografickým prvkům, které budou rozděleny do jednotlivých tematických oblastí. Na které autobiografické prvky se v daných knihách staly zároveň významnými tématy a motivy, což je důvodem pro vzájemné prolínání se obou těchto částí diplomové práce.

III.1 *Rodný list*

Dílo nazvané *Rodný list* poprvé vyšlo v dubnu roku 1977 ve vydavatelství Gallimard.¹⁴ Jedná se o román, který je silně ovlivněn spisovatelovým životem, a najdeme v něm tedy spoustu autobiografických prvků. Stejně jako oficiální francouzský dokument *livret de famille*¹⁵, jenž má obvykle patnáct stran, i tato kniha se skládá z celkem patnácti kapitol, v nichž nás vyprávění seznamuje se třinácti rozdílnými příběhy zaznamenávajícími určité momenty ze svého života.

Vzhledem k definici *autobiografie* Philippa Lejeuna, která mimo jiné zdrazňuje totožnou identitu autora, vyprávěče a hlavní postavy, lze v tomto ohledu říci, že *Rodný list* tuto část definice splňuje. V knize se nachází řada indicií, jež by mohly vést k závěru, že autor je zároveň vyprávěčem i hlavní postavou. Například na výpisu z matriky pokřtěných je uvedeno:

¹⁴V češtině bylo toto dílo poprvé vydáno v roce 1982 v nakladatelství Odeon. Autorem překladu je Stanislav Jirsa (1919–1990), doslov napsal překladatel a univerzitní pedagog Václav Jamek (*1949).

¹⁵Obdobu českého *rodného listu*; dokument obdrží novomanželé po uzavření sňatku i rodiče po narození prvního dítěte. Jsou zde zaznamenána data narození dítěte, případně datum rozvodu, úmrtí rodičů atd.

24. září 1950 byl pokřtěn:	P
Den, měsíc, rok a místo narození:	30. červenec 1945 v Paříži
Otec:	A
Matka:	L
Trvalé bydliště :	Paříž, <i>quai de Conti</i> . 150 (Modiano 1982: 98).

Jednoznačností je však totožnost autora, vyprávěle a hlavní postavy potvrzena až v závěru knihy: *šPodívejme se, ten brunet s beraní hlavou se jmenuje stejně jako já; tohle jméno bylo velmi módní v roce 1945* (Modiano 1982: 189). Nicméně o několik stránek později je již totožnost autora a vyprávěle vyvrácena: *šMoje ubohá sestra Corinne, kterou francouzská vojenská policie zatkla v Itálii [...]* (Modiano 1982: 190). Vzhledem k tomu, že Modiano vládnou sestru nikdy neměl, jedná se v tomto ohledu o projev fikce v díle *Rodný list*, jež Thierry Laurent označil za *šchef-d'œuvre du mentir-vrai* (Laurent 1997: 29). Na základě definic *autobiografie* a *autofikce* představených v teoretické části této diplomové práce lze pak tento román označit za dílo splňující kritéria *autofikce*. K tomuto názoru se přiklání také Dervila Cooke, autorka knihy *Present Pasts: Patrick Modiano's (auto)biographical Fictions*, která označila *Rodný list* za první *autofikci*, jež se v Modianově portfoliu objevila (Cooke 2005: 93).

Román *Rodný list* je tedy kombinací *autobiografie* a fikce. Autor sice vypráví příběh ze svého života, ale již na deskách čtvrtého vydání z roku 1981 je tená upozorněn na to, že kniha obsahuje *štrnáct příběhů, kde se autobiografie mísí s imaginárními vzpomínkami* (Modiano 1981). Sám Modiano v rozhovoru pro týdeník *L'Express* uvedl, že se díky psaní nesnaží poznat sám sebe a vytvořit jakousi introspekci, ale jeho zájem je najít v banálních věcech něco, co se vymyká realitě. To je podle Modiana pravou podstatou věch v cí (L'Express 2003: nestránkováno). V dalším rozhovoru pro toto periodikum se pak zmíjí o pocitech, které si v souvislosti s popisovanými událostmi uchoval. Připouští možnost, že tyto emoce jsou nyní silnější, než byly v době, kdy se jednotlivé příběhy odehrávaly. *šMofná to ve skutečnosti bylo mnohem obyčejnější. Mofná dříve v ní intenzivněji, než ve skutečnosti byly* (L'Express 2007: nestránkováno).

První kapitola představuje hlavního hrdinu (a zároveň vypravěče a autora), jenž se před dvěma dny narodila dcera. Po východu z porodnice má Patrick za úkol úředně ohlásit její narození, nechat ji zapsat na matrice a také do svého *livret de famille*. Na úvod ho doprovází otec v přítel z mládí, Koromindé, na nějž Patrick narazil v jedné restauraci o den dříve. Protože ale Koromindé nezná cestu na matriční úřad, Patrick dorazí na místo těsně před jeho zavřením. Nakonec však dceru zapsat stihne.

V průběhu zbylých trinácti kapitol se prolíná přítomnost s minulostí, autor nám představuje některé momenty ze svého života, které se mu vybaví v souvislosti se souasnými událostmi. Jedná se například o příjezd jeho matky do Francie, konflikty mezi Patrickem a otcem, vzpomíná také na svou svatbu, matce si vybavuje některé otcoví přátele, svou babičku i strýce Alexe.

Kapitoly na sebe s ohledem na časovou souslednost nijak nenavazují. Kniha začíná narozením Patrickovy první dcery Zenaïdy (rok 1974), ale v následujících kapitolách se autor vrací k událostem, jež se udály dávno před tímto okamžikem. Ani jednotlivé vzpomínky na sebe nijak nenavazují. Jsou spíše představovány nahodile a autor je zaznamenává právě ve chvíli, kdy si na ně vzpomene.

III.1.1 Témata a motivy

III.1.1.1 Rodina Patricka Modiana

Již ze samotného názvu díla je patrné, že rodina bude jedním z hlavních témat tohoto románu. Narození Patrickovy dcery je důležitou událostí, která spouští celé vyprávění. Dále se zde setkáváme s ostatními rodinnými příslušníky a obecně lze říci, že rodiny se týká většina autobiografických prvků, jež se v knize objevují. Důležitou roli zde hrají také úřední dokumenty, které mají s rodinou určitou souvislost. Jako příklad lze uvést oddací list Patrickových rodičů :

šFRANCOUZSKÝ STÁT

Departement Horní Savojsko

Radnice v Megève...

Dne 24. února roku devatenáctistého ty icátého tvrtého v sedmnáct hodin t icet minut dostavili se k nám na radnici za p ítomnosti sv dk :

Guy Jaspaard de Jonghe a

Maria Luisa C. [...]õ (Modiano 1982: 6).

III.1.1.2 Hledání identity

Toto téma je pro Modianovo dílo typické. V n kterých p ípadech se jedná o hledání vyprav ovy vlastní identity, jindy se jedná o identitu n které z postav. Ani v této knize toto téma nechybí. Na rozdíl od ostatních román , se v tomto v-ak zdá, fle vyprav svou totoflost jifl na-el a nyní ji p edkládá tená i ve form prezentace jednotlivých autobiografických element . Významnou zm nou je také vztah vyprav ovy identity k minulosti, respektive k budoucnosti. Zatímco v p ede-lých dílech si vyprav klade otázky týkající se své minulosti a hledání odpovědí na n souvisí také s hledáním vlastní identity, v tomto románu je jeho totoflost spjata s p ítomností a budoucností ó souvisí totiž s narozením dcery (Modiano 1982: 196-197). Tím se vysv tluje také d lefitost, kterou vyprav p ikládá zápisu své dcery na matri ním ú ad . šZkrátka a dob e, práv jsme se stali ú astníky po átku ehosi. Ta mali ká bude jaksi na-í vyslankyní do budoucnosti. A poda ilo se jí získat hned napoprvé onen tajemný dar, který nám vfdycky unikal pod rukama: zápis do matrikyõ (Modiano 1982: 20). Zdá se, fle díky tomu pro n j jifl minulost není tolik d lefitá. Kdyfl na matrice p edkládá sv j oddací list, komentuje absenci údaj o svém otci takto: šJen ádek, kde m lo být dopln no šsyn toho a tohoõ, z stal prázdný, aby se nemuselo vplouvat do zákrut mého ob anskopravního stavu. Skute n totiž nevím, kde jsem se narodil a jak se opravdu jmenovali moji rodi e v dob , kdy jsem p i-el na sv tõ (Modiano 1982: 6).

Vyprav v-ak v tomto románu není jediný, kdo e-í otázku své vlastní identity. V jedenácté kapitole se setkáváme s historkou o Patrickov strýci Alexovi, který uvafluje o koupi starého mlýna na venkov , aby mohl za ít nový flivot.

š *Bývají v život chvíle, kdy lov k musí útovat...[...]* *Musí se pokusit zaít znovu na solidních základech, chápe–?* [...] *Musí se pokusit najít ko eny, rozumí–?*[...] *Nemfle být poád lov kem odnikud [...]* *lov k odnikud [...]* *Tv j otec a já jsme lidé odnikud, chápe–?* [...] *Jestlipak ví–, fle nemáme dokonce ani rodný list... ani lístek v kartotéce... jako má kařdý [...]* (Modiano 1982: 137).

III.1.1.3 Smutek, bolest a samota

Patrick Modiano neprofil p íli– – astné d tství, a to poznamenalo také jeho tvorbu. Stejn jako v ostatních dílech, i v *Rodném listu* lze místy cítit jakousi nostalgii a smutek pramenící z d tství, které Modiano profil za asté absence rodi a jenfl bylo také poznamenáno brzkým úmrtím bratra Rudyho. V knize vyprav p edstavuje adu míst, na nichfl Modiano n jakou dobu bydlel. Ve v t–in p ípad jsme ale seznámeni s místy, kde bydlel Patrick pouze se svým bratrem, kdyfl je rodi e poslali k n komu ze svých známých i p íbuzných. š *lov k by málem ekl, fle se procházíme n kde v okolí Pa ífle, ekn me v Jouy en Josas, [...], kde jsme kdysi s bratrem bydleli* (Modiano 1982, 95).

V knize najdeme rovn fl vzpomínku na den, kdy –el Patrick poprvé do –koly. I v tomto p ípad se jedná o pom rn bolestnou záleřitost: š *[...] ráno roku devatenáct set padesát, kdy jsme s matkou pro–li tímto dvorem a zaklepali na jedny sklen né dve e s okenicemi z –edého d eva. TMl jsem tehdy poprvé do –koly a plakal jsem* (Modiano 1982: 96). Za bolestnou lze také považovat událost, které je v nována dvanáctá kapitola. Modiano se ve svých sedmnácti letech zamiloval do Denise Dresselové. Jeho láska k této dívce byla tak silná, fle se rozhodl napsat knihu o život jejího otce, který za neobjasn ných okolností zmizel, kdyfl byla je–t malá. Nakonec v–ak Denise Patricka opustila a odst hovala se s jakýmsi bohatým muřem do Argentiny. S touto skute ností se Patrick t řlko vyrovnával: š *Zmocnil se mne pocit prářdnoty, který jsem tak d v rn znal od samého d tství, od chvíle, kdy jsem pochopil, fle lidé i v ci nás vřdlycky jednou opustí nebo fle se ztratí* (Modiano 1982: 167).

III.1.1.4 Pa ífl

Francouzská metropole je nej ast j–ím d ji–t m událostí v Modianových dílech. Ani v p ípad *Rodného listu* tomu není jinak. Jifl v úvodu knihy se setkáváme s hlavním hrdinou, jemul se v Pa ífli narodila dcera. Po náv–t v v porodnici je jeho úkolem nechat dceru zapsat

na paříském matričním úřadě. Cesta na radnici, během které hlavní hrdina a jeho známý bloudí ulicemi francouzského hlavního města, je detailně popsána: *š [...] když jsem projel bulvár Bineau, [...]. Otevřel jsem schránku na rukavice v naději, že tam najdu plán Paříže a okolí. [...] Vjeli jsme znovu na bulvár Victor Hugo a vrátili jsme se po bulváru Inkermann. [...] Dorazili jsme na avenue de Roule* (Modiano 1982: 11).

K Paříži se také váflou vzpomínky, které autor v příběhu vyprávění představuje tená i.

š Bylo to jednoho večera na začátku října roku devatenáct set sedmdesát tři. V sobotu v sedm hodin. V knihkupectví v rue Marivaux [...] Vyšel jsem z knihkupectví [...]. Krácel jsem rychle, kam mě nohy nesly. Nicméně v-ak si vzpomínám, že jsem minul kostel Madeleine a že jsem se pustil po bulváru Haussmann (Modiano 1977: 74).

Jako další příklad lze uvést vzpomínání na babičku, o které vyprávění nemá mnoho informací. Ví však, že bydlela v paříské ulici Léon Vaudoyer: *š V oné ulici, v rue Léon Vaudoyer, bydlela má babička* (Modiano 1982: 35).

Jak sám Modiano vyvrátil v jednom z rozhovorů pro týdeník *L'Express*, není jeho záměrem vykreslit Paříž tak, jak vypadala v minulosti: *š V bec se nesnažím o zachování obraz minulosti, nejsem Robert Doisneau¹⁶ v literatuře* (*L'Express* 2007: nestránkováno). Dokonce se domnívá, že Paříž z jeho knih je zcela imaginární a že konkrétní místa dnes nemají nic z toho, co jim ve svých knihách propůjčil (*L'Express* 2007: nestránkováno).

III.1.1.5 Paměť a zapomnění

Tento motiv je pro román *Rodný list* stejně, jelikož se jedná o vyprávění, které je motivováno událostmi ze života vyprávěte, a tedy také o vzpomínání na doby minulé. Konkrétní vzpomínky budou uvedeny v analýze jednotlivých autobiografických prvků v následující části této diplomové práce.

¹⁶Robert Doisneau (1912-1994) byl francouzský fotograf známý zejména svými fotografiemi zachycujícími pouliční život v Paříži.

V knize se také velice silně projevuje vypravovačova touha a módní a přisoblost zabýváním se minulými událostmi, jeho snaha rozpomenout se na lidi, události i místa, která módní ani nepoznal.

š [...] projeli jsme kolem hotelu [...], bílé budovy, jejíž pedsunutý vchod byl uzam en. Sta il jsem zahlédnout za m ířfí úzkou zahrádku, která docela vzadu módná p echázela v park. A pojednou se mi zazdálo, že v n jakém jiném řívot jsem ty dve e za jednoho letního ve era otev el a že ze zahrady sem doléhala hudba. Ano, bydlel jsem kdysi v tom hotelu; vzpomínám si na to matn a nemohu se zbavit zvlá-tního dojmu, že jsem tentokrát m l práv takovou řenu a dceru-ku, jako mám dnes. Je módné najít stopy tohoto d ív j-řho řívota?õ (Modiano 1982: 188).

V deváté kapitole zase vypravovavyslovuje své p esv d ení o schopnosti vybavit si vci, které se staly je-t p ed tím, než se narodil: *š Bylo mi teprve dvacet, ale má pam sahala je-t p ed mé narození. Byl jsem nap íklad p esv d en, že jsem řil v Pa ířfí uřl za okupace, protože jsem si vzpomínal na n které postavy té doby i na nepatrné a znepokojivé podrobnosti, které neuvádí řládná historická knihaõ (Modiano 1982: 101). Na základ ur ité nostalgie a smutku, s nimiž jsou jednotlivé vzpomínky asto popisovány, je módné se domnívat, že autor se cítí být ob tí vlastní pam tí, vzpomínek a řil zmín né prisoblosti, která ho nutí neustále se t mito v cmi zabývat. *š Vzal jsem dceru do náru e; spala s hlavou op enou o mé rameno. Nic neru-řlo její spánek. Nem la je-t pam õ (Modiano 1982: 190).**

III.2 Takoví hodní ho-ř

Knihapojmenovaná *Takoví hodní ho-ř* byla vydána v roce 1982 vydavatelstvím Gallimard.¹⁷ Dílo je rozd leno do řtrnácti kapitol, v nichž se setkáváme s vypravovavými vzpomínkami na jeho pobyt v penzionátu -koly Valvert a rovn řl se vzpomínkami na u řitele, spolurřáky i jejich rodi e, se kterými se setkává o dvacet let pozd ři. A koliv v knize se

¹⁷V e-řin bylo dílo vydáno o řty ř roky pozd ři, tedy v roce 1986, v nakladatelství Svoboda. Sou řstí tohoto vydání je dal-ř Modianovo dílo *Mládí (Une jeunesse, 1981)* Autorkou p ekladu je Marie Jan (*1921).

neobjevuje fládné potvrzení toho, že v roli vypravěče vystupuje sám autor, je možné k tomuto závěru dojít na základě řady indicií. Například popisovaná kola Valvert se v mnohém podobá kole Montecel, na které Patrick Modiano studoval v letech 1956 až 1960. Dalším důkazem může být fakt, že jeden z vypravěčových spolufláků, Michel, s nímž se setkáváme ve třetí kapitole, se narodil ve stejném období jako autor, tedy v červenci 1945: *šMagazín nesl datum m síce a roku narození nás obou: červenec tisíc devět set čtyřicet pět* (Modiano 1986: 28). Zmínit lze také shodu v rodinných poměrech, kdy vypravěč mluví o svých dvou dcerách: *š[...] jednou ve čtrnácti letech jsem se sešel s první dcerou-kami před vchodem do biografu* (Modiano 1986: 20). Co se týče shody jmen mezi vypravěčem a autorem, lze v této knize najít dvě rozdílné situace, vypravěči zde totiž vystupují dva – Patrick a Edmond. Nevíme jistě, kdo jím je v první kapitole, určit to ale není Edmond Claude, jenž je zmíněn na konci kapitoly: *šEdmond Claude a Newman si chtěli sehnat provaz a po něm jsme se mohli spustit dolů* (Modiano 1986: 11). První kapitolu tedy zřejmě vypráví Patrick. V té druhé, kde se vypravěč setkává se svým bývalým profesorem, kterému se jakožto herec ochotnického divadla podepíše na vlastní fotografii, je vypravěčem právě zmíněný Edmond Claude: *šPanu profesorovi Lafaurovi v upomínku na Valvert a na jeho bývalého fláka Edmonda Clauda* (Modiano 1986: 20). Naproti tomu v desáté kapitole se vypravěč představuje matce svého bývalého spolufláka jako Patrick, autor detektivek (Modiano 1986: 103 až 104). K další zmíněné dochází ve třinácté kapitole, kdy se vypravěč znovu jmenuje Edmond Claude. Jeden z bývalých spolufláků ho představuje své dcerce takto: *šCorinne, to je můj starý kamarád... Edmond Claude...* (Modiano 1986: 122).

Ve třinácti kapitolách jsou popsány s rozdílnými příběhy spojené s vypravěčovými bývalými profesory, spolufláky i s jejich rodiči. V této podkapitole budou představeny pouze ti, které z nich. První kapitola seznamuje tenáře s prostředím kola Valvert, s reflowem penzionátu a představení jsou také nktejí vyučující a studenti. Třetí kapitola vypráví příběh spolufláka Michela, který má velmi špatný vztah s rodiči. Ti jsou k němu naprosto lhostejní, svého syna si nevímají, flíjí v p epychu, ale jejich syn je stále oblečený v roztrhaných átech. Nakonec se Michel rozhodne odejít z domu, což jeho rodiče přijímají bez známky sebemenšího rozflení i zklamání. V páté kapitole roli vypravěče přebírá bývalý flák Valvertu, který osobně znal dtskou hvězdu filmu *Kiflovatka lukostelc*, holí ku

p edzívanou šPetite Bijou¹⁸. Devátá kapitola p edstavuje p íb h jedné z legend valvertské koleje, studenta Johnnyho. Jeho pravé jméno bylo Kurt, pocházel z Rakouska a ve Francii flil se svou babi kou. Oba dva byli flidovského p vodu. T sn p ed obsazením Francie odjela babi ka do Spojených stát amerických. Johnny ale z stal ve Francii, protofle byl p esv d en, fle nemá co riskovat. Jednoho dne, jifl b hem Okupace, byl nakonec zat en.

III.2.1 Témata a motivy

III.2.1.1 Pobyť na internát a jeho reflim

Protofle vyprav v této knize vzpomíná na dobu, kdy bydlel na internátní –kole Valvert, stal se penzionát jedním z hlavních témat, s nimifl se v tomto díle setkáme. Popisu flivota na internát se v nuje zejména první kapitola knihy, ale i ve zbývajících ástech najdeme adu informací vztahujících se k tomuto tématu. Protofle –kola Valvert se v mnohém podobá –kole Montecel, na které Patrick Modiano studoval v letech 1956 ó 1960, lze považovat prvky, které jsou s flivotem ve –kole spojené, za prvky autobiografické. Z mnoha popis je moflné také poznat, fle studenti valvertské –koly museli respektovat p ísná pravidla a jejich reflim se v mnoha ohledech podobal vojenskému:

šKafldé ráno vytahoval jeden z nás na stofár vlajku na rázný povel pán Jeanschmidta:

»V–echny sekce ó pozor!«

Vlajka pomalu stoupala. Pan Jeanschmidt se taky postavil do pozoru. Ticho p eru–il jeho hluboký hlas:

»Pohov... Vlevo v bok... Pochodem v chod!«

Pak jsme ma–írovali –írokou alejí aflk zámku. Pan Jeanschmidt myslím cht l, abychom si my, ho–i, které tady shromáfdila náhoda a kte í pocházeli odnikud, zvykli na blahodárný ú inek kázn [...]» (Modiano 1986: 7).

¹⁸Zajímavostí je, fle po dívence byla pozd ji pojmenována kniha Patricka Modiana vydaná v roce 2001.

S dodrfováním kázn souvisí i ada dal-ích inností, jeff jsou v knize popisovány. Nap íklad správné stlaní postelí, uklizené oble ení ve sk íních, dodrfování ve erky atd. Každému, kdo se dopustil poru-ení t chto pravidel, hrozilo vylou ení z koleje. Rovn í tento proces m l sv j ád:

š Vylou ení n jakého fláka nám Pedro oznamoval vfdycky v jídeln po rozdílení do-é po-ty. [...] Vylou ení Philippa Yotlanda m rozru-ilo, p estofe tento spolufák byl [...] mnohem star-í neff já. [...] Podle zab hlého zvyku mu Pedro oznámil odsouzení v jídeln [...] Brzy po ob d nás »aspiranti« zavedli pochodovým krokem z nádvo í Konfederace na prostranství p ed záme kem (Modiano 1986: 52-53). š N kte í na-í profeso í bydleli také v budovách na nádvo í Konfederace a Pedro je jmenoval »kapitány« jednotlivých dom . Zodpovídali za n a zaji-ovali v nich káze za pomoci »aspirant « [...] Ti vykonávali kafdý ve er »inspekce«, to znamená, ff kontrolovali, jestli jsou dobe ustlané postele, uklizené sk ín a vy i-t né boty. Po ve erce v dev t hodin aspiranti dohlífeli na to, aby se nikde nesvítilo a aby v budovách vládl klidõ (Modiano 1986: 11).

O mofné nelibosti, se kterou fláci tento d raz kladený na káze a disciplínu p íjímali, sv d í p íhoda zmín ná v první kapitole, jiff lze také považovat za autobiografický prvek ze flivota autora. Dozvídáme se, ff vyprav se pokusil z internátu utéct: *š P íjal m u sebe doma jen jedinkrát, ve er po mém út ku. Bloudil jsem p edtím dlouhé hodiny ve tvrti kolem Champs- Elysées a cosi jsem hledal, afl jsem se posléze odhodlal vrátit se do koleje. Dozorce ve studovn mi ekl, ff m Pedro o ekávãõ (Modiano 1986: 8). Na druhou stranu Valvert byl místem, na kterém vyprav profil n kolik let. Poté, co se od svého bývalého profesora chemie dozví, ff Valvertova kolej jiff neexistuje, objeví se u n j pocit prázdnoty:*

š »Máte n jaké zprávy ze -koly?«

»Valvertova kolej uff neexistuje [...] Zni ili v-echny budovy. Smutné, co íkáte?«

P íjal jsem tu zprávu celkem lhostejn , ale p í-í den ve mn vyvolala pocit prázdnoty jako ticho a prach na sesutých zbytcích zdíõ (Modiano 1986: 16).

III.2.1.2 Vzpomínky, nostalgie, smutek, melancholie

Není překvapivé, že i v tomto díle se setkáme s nejrozličnějšími vzpomínkami, které vypravěč sdílí se ženou. Celá kniha je prostoupena jakousi melancholií a nostalgií, jež ve vypravěči vyvolávají náhodná setkání s bývalými profesory, spolužáky nebo jejich rodiči. Při setkání se svým bývalým profesorem chemie vzpomíná na Valvertovu – kolu takto:

„Š Valvertova kolej... Jak vzdálená mi připadala v této liduprázdné pivnici u talířů se spálenými provensálskými pizzami, v lůžku tohoto nevládného venkovského města [...] Opuštěné panství, které navštívíme v snách: velký trávník a bunkr ve svitu luny. Bludiště zelené. Tenisové kurty. Les. Rododendrony. Oberkampfova hrobka...“ (Modiano 1986:17).

Společně s profesorem také vzpomínají na situaci, kdy se studenti cítili provinile za to, že při hodinách chemie vyrušovali. Jako omluvu pak profesorovi darovali tranzistor, který jeden ze spolužáků, McFlowels, přivezl ze Spojených států:

„Představte si, Edmonde, že mám po ruce ten tranzistor...“ [...] Odevzdali jsme ho (tranzistor) Lafaurovi na začátku hodiny chemie. Dojalo ho to a navrhl nám, že necháme hodinu hodinou a půjdeme na velkou procházku do kolního parku [...] Přítel den za činy letní prázdniny. Doteď slyším útržky hudby z tranzistoru, naše hlasy a hlas Lafaura v [...] nevázaný smích McFlowels v... (Modiano 1986: 19).

Tato kapitola seznamuje ženu se přítelhem Michela Karvéa, vypravěčova spolužáka, kterým jsou jeho rodiče naprosto lhostejní, nikdy ho na koleji nenavštíví a když přijede Michel domů, tak se mu nevnují. Vypravěč často jezdil domů s Michelelem a volné víkendy trávili společně. Stal se tak pozorovatelem zvláštního vztahu mezi svým spolužákem a jeho rodiči. Ti dokonce s lhostejností jim vlastní přijali fakt, že Michel poslal svého kamaráda pro všechny své věci a rozhodl se odejít z domu. Když se vypravěč s Michelelem znovu setká a přinese mu tašku s věcmi, Michel s politováním zjistí, že mu chybí jedna věc – obrázek.

ŠNávrat do – astných dní:

Štvo o kresbu vyst ífenou ze starého magazínu, který jsme spolu na-í ve skladi-í Zeleného pavilónu [...] byla to reklamní kresba na portské víno zna ky Antonat. Sv tlovlasá fena s -átkem na hlav , z profilu, sedí na lo ce. Na obzoru jezero, hory, bílá plachta. A nad tím tenkými velkými písmeny: NÁVRAT DO TMASTNÝCH DNÍ. Nostalgie a sluncem ozá ená pohoda on ch slov í kresby nás nesmírn zaujaly [...] Michel, inspirován fénou v -átku na hlav , jezerem, horami, cht l napsat celý román. M l se jmenovat Návrat do -astných dní (Modiano 1986: 29).

Název zmín né kresby a plánovaného románu kontrastuje s flivotem, který opu-t ný Michel vedl. P ál si napsat román, v n mfl se vrátí do -astného období, které moflná proflíval spole n s rodi í d íve, kdyfl byl malý.

III.2.1.3 Rodinné pom ry a vztahy

V knize se setkáváme s n kolika postavami, jejichfl rodinné pom ry í vztahy v rodin nejsou standardní. Jífl b hem sch zky vyprav e Edmonda s bývalým profesorem se ve druhé kapitole o flácích z Valvertu dozvídáme: š V téhle koleji se vyskytovali podivní lidé... V-ichni naru-ení svými rodinnými pom ry... Vi te, Edmonde... (Modiano 1986: 18).

Prvním p íkladem je jífl zmín ný Michel Kervé. Pochází z rodiny léka e, jeho rodi e flíjí na vysoké úrovni, ale í p esto nechají svého syna chodit v otrhaných a starých -atech. Nakonec se rodinné vztahy pokazí natolik, fle se Michel rozhodne odejít z domu a narukovat na vojnu. Michelovy rodinné pom ry jsou ve t etí kapitole ásto popisovány:

š U Michelových rodi í mi byla nápadná jedna v c: v bec na syna nemluvili, dokonce v í n mu byli naprosto nev-ímaví (Modiano 1986: 23); š Michel v pokoj byl tak malý, fle jsem si kladl otázku, jestli to p vodn nebyla komora na odkládání v cí [...] Pro mu dali tak miniaturní pokojík v tom obrovském byt [...] Michel tvrdil, fle si ho sám vybral [...] Na skládací posteli fládná prost radla, jen oby ejná deka [...] Michelovi rodi e ho oblékali do svých odlofených -at (Modiano 1986: 27 ó 28).

Dále lze zmínit příběh malé šPetite Bijou, který nám popisuje bývalý student Valvertu, jenž se v jakou dobu o Petite Bijou staral. Matka Petite Bijou byla zařinající herečkou a poměrně rychle dosáhla značného úspěchu. Na svou dceru přesvědčivě pracovala a společenské akce neměla zájem, proto jí svoji omlad napřeklad svým spolufřákem, kteří si pak Bijou špřijovali mezi sebou. Petite Bijou se často cítila osamělá a vystrašená. Sobecké chování matky je patrné zejména v situaci, kdy vypravěč pivede Bijou domů v den, kdy se její matce podařilo získat první ocenění:

š»To je od vás míle, ře jste pivedl Bijou.«

»Ale velmi rád... To nic nebylo... blahopřej... k první ceně.«

»Díky, díky...«

Byl jsem celý nesvřej, chtělo se mi okamžitě z tohoto bytu odejít.

Šo a se obrátila k dceruěe.

»Bijou, maminka má dnes svoji velký den, ví...«

Dívčátko na ni koukalo ařle neúmřně rozřenyřma o ĩma. Rozřenyřma úřřasem, nebo strachem?

»Bijou, maminka dnes dostala velké uznání za svou práci... Musířdát mamince pusu...«

Ale protořře se k dívence nesehnula, ta se marně snařřila vystoupit na řřpiřky a políbit ji.

»Komtesa« si toho úřřilí ani nevřřmla. Byla zahleděná do kytic rozřrouřených po zemi.

»Vidířto, Bijou... Tolik kytek... Je jich tolik, řře na ni nemám dost váži ek... Musím zpřátky za přřteli... A jít s nimi na ve ře ĩ... Vřřátím se pozdř... Mohl byste Bijou dnes v noci pohlídat?«(Modiano 1986: 44).

Christian Portier se z koleje vřřacel ke své matce Claude, kterou oslovoval křestním jménem a často jí radil, co má nebo naopak nemá dřlat: šClaude, mřla bys aspořně co snřřstř (Modiano 1986: 87); šMřj syn mi doporuřuje, abych nechodila spřát moc pozdř, mřřkou ĩla a abych nechala pokřř...ř (Modiano 1986: 97). Vypravěč jezdřřval s Christianem domř, trřřvil vřřkendy s nřm a na obřřdy ĩ ve ře ĩ nř kdřř chodili spřeřně s jeho matkou. Přř první nřřřtř v

u Christiana vylo najevo, že matka bydlí v jejich byt sama a Christian má pronajatý jednopokojový byt v p ízemí ínflovního domu. Kdyfl se chlapci jednoho ve era vraceli dom z ve e e, Christiana napadlo, že p jdou matku pozdravit. Za dve mi v-ak usly-eli cizí hlasy a smích. Z ejm v byt probíhal jakýsi ve írek, a proto se chlapci rozhodli, že Claude nebudou ru-it. Christian tedy vyprovodil vyprav e na stanici metra:

š Bylo to pár krok , na nám stí Trocadéro. Abychom z stali trochu déle pohromad , asto jsme obe-li je-t nám stí a po avenue Kléber se dostali afl ke stanici »Boissière«.

»Claude ufl zase flámuje,« íkával Christian. »Nebo si dala parti ku pokeru...«

Nutil se do flertovného tónu [...] Kdyfl jsme se za on ch ve er lou ili, v-íml jsem si jeho k e ovit staflených tvá í a smutného pohledu. Vyhlídka na návrat do »samostatného« pokoje v avenue Paul Doumer v n m asi nevyvolávala velké nad-ení. A Claude »flámovala«... Asi by mi byl v t chto okamfících rád n co sv íl, ale vfldycky se vzpamatoval ō (Modiano 1986: 95).

Kdyfl se vyprav s Christianovou matkou setká o dvacet let pozd ji, dozví se, že Christian bydlí v Kanad a se svou matkou není v kontaktu:

š »fíje v Kanad . Ufl dlouho od n j nemám fládné zprávy... myslím, že m nechce vid t...«

»A pro ?«

Pokr íla rameny.

»Z ejm mi má za zlé mnoho v cí... Já jsem v podstat nikdy nem la mít dít ...«ō (Modiano 1986: 103 ó 104).

III.2.1.4 Otázka identity

V díle lze najít také téma identity, které je pro Modianovu tvorbu tolik typické. Jako konkrétní příklad je možné uvést tři rozdílné příběhy tří rozdílných lidí, bývalých studentů Valvertu.

Prvním z nich je Baby da Silva, asi čtyřicetiletý bohatý muž, Brazilec, bývalý flák Valvertu, jenž se ke skupině spolufláků připojil během kolní slavnosti. Stejně jako všichni ostatní spolufláci, i on se zdál být okouzlen sestrou jednoho z fláků Valvertu, Martinou. Dívka si k lítosti všech ostatních kamarádů vybrala právě Babyho da Silvu a jednoho dne jim oznámila, že se za Babyho provdá. Chlapci se pak na večírku po předání na oslavu zasnubení dozvěděli, že Baby není tím, za koho se vydával: *ŠTen chlápek není ani miliardář, ani Brazilec [...] Poznal jsem ho, když pracoval v bowlingu u Maillotské brány... Teď zrovna dělá oběra [...] Dává si říkat da Silva... Ale jmenuje se Richard Mouilade [...] Kromě toho má záznam v trestním rejstříku* (Modiano 1986: 81). Tímto slovy fládal jeden ze spolufláků Martinina bratra, aby své sestře svatbu s podvodníkem rozmluvil. Jak nakonec tento příběh dopadl, není v knize zmíněno. Setkáváme se zde tedy s úmyslnou změnou identity, respektive s vymyšlením identity nové, kterou se jedinec snaží vtípnout sobě i ostatním ve svém okolí, protože s tou, která je mu ve skutečnosti vlastní, není spokojen a není schopen získat si ostatní.

Dalším příkladem je Mark Newman, s nímž se setkáváme ve dvanácté a třinácté kapitole. Mark Newman svého bývalému spoluflákovi, že se jífl nejmenuje tak, jako v době studií, ale jeho nové jméno je Gérard Valvert. Dokonce má v plánu se oženit a starat se o dcerku své nastávající. Změnu identity svému spoluflákovi vysvětluje tím, že touží po novém životě, který bude stabilnější a snad také – ať už není ten, který vedl před tím: *ŠProm, chápeš, prom to znamená něco stabilního... Nemusím ti povídat, že až dosud jsem se v tom spíš plácal [...] chci začít úplně nový život* (Modiano 1986: 123 - 125). Jestli se Markovi podaří začít žít nový a lepší život pod jiným jménem, to není v knize řečeno. Na základě tajemství, které Mark svému spoluflákovi sdělil, se lze ale domnívat, že ho o moc lepší budoucnost nečká. Jeho budoucí manželka a tchýně po něm totiž chtějí, aby zabil dědečka své nastávající, tchána své budoucí tchýně, jenž se jmenuje Grout de l'Ain. Ten rodinu vydrfluje, a oni si od něj musejí nechat všechno líbit. Svěšené tajemství ve vyprávění vyvolává řadu otázek a pochybností. Mimo jiné pochybuje také nad identitou zmíněného

d de ka a nev í, fle by se skute n jmenoval Grou de l'Ain: *šZadával jsem se dlouze na starce sedícího v dálce p ed námi, prav složil noviny, vytáhl z kapsy dýmku a pomalu do ní cpal tabák. Jmenoval se v bec Grout de l'Ain? M l jsem sto chutí za vat to jméno, abych vid l, jestli se oto í* (Modiano 1986: 131).

V p ípad bývalého spolufáka Alaina Charella se nejedná o zm nu identity jako u p edchozích dvou. Jméno sice z stává stejné, ale pravá Charellova identita z stává op edena adou tajemství. Ve svém byt se schází s podivnými lidmi, o kterých nikdy svému spolufákovi nechce nic íct, nikdy mu nechce nic vysv tlit. Jedenáctá kapitola, která se p íb hu Alaina Charella v nuje, je plná záhad, o kterých vyprav ásto p emý-lí a snaží se na n najít odpov í. Kdo je ve skute nosti Alain Charell? Jaké je jeho zam stnání? Pro se schází s cizími lidmi ve své pa ífské garsonce umíst éné v podivné tvrti? Co d lá v ekárnách Severního nádraží? Jaký je vztah mezi Alainem a jeho ftenou, kdyfl Alain otev en mluví o svých milenkách? Na tyto a mnohé dal-í otázky v-ak vyprav á nikdy nenalezne odpov í. Alain ho totífl vřdy odbude v tou *špak ti to vysv tlím*. Nap íklad kdyfl Charell zmíní své zam stnání: *šTenhle byt se mi hodí taky proto, fle ásto odjířdlím za obchodem do severních oblastí... pak ti to vysv tlím...* (Modiano 1986: 109). Dále pak kdyfl svému spolufákovi p edstavuje jednoho ze svých kamarád : *šZvlá-tní lov k [...] Vysv tlím ti to... Nechce-trochu kávy?* (Modiano 1986: 111). Na tomto p íkladu lze vid t, jak Alain vřdy p íslíbí n jaké vysv tlení, k n mufl nikdy nedojde a rad ji obrátí pozornost na n co jiného. Zajímavou roli zde také hraje budova Severního nádraží, kde se vyprav á poprvé po dvaceti letech s Alainem potká. Nádražní budova je vykreslena jako tajemné a ne p íli-vábivé místo:

šJeho (Alain v) zevn j-ek uhlazeného blondýna prudce kontrastoval se vzhledem t ch n kolika osob, co tu uvízly: spící tulák s hlavou op enou o rameno p ehnan nalí ené staré fteny v nepromokavém kabát , Arab s propadlými tvá emi [...] V celé ekárn s hn dým d ev ným oblofením st n a slabým osv tlením se vzná-el pach mo e (Modiano 1986: 107).

V pr b hu kapitoly se dozvídáme, fle Alain se v ekárnách Severního nádraží pohybuje pom rn ásto. Vyprav á se snaží p emluvit, aby je, Alaina se svou ftenou, na nádraží doprovodil.

š »Prosím t [...], vysv tli mi, co vlastn podniká—v tom svém byt u nádraží?« Snafil jsem se o lehký hravý tón.

»Setkáváme se tam...s p átelí...Totiř pokud se tomu dá íkat p átelé... Je to takové soukolí... Vysv tlím ti to«ō (Modiano 1986: 115).

Na konci kapitoly se dozvídáme, že Alain byl post elen neznámým muflem ve své pa ířské garsonce. Vyprav se za ním vydá na náv-t vu do nemocnice, ale místo bývalého spolufáka uvidí pouze jednu z jeho milenek, která mu p edá dopis s tím, že Alain je velice unavený a není schopen ho p íjmout. V dopise stálo:

š Drahý Atosi, nemám tu co d ílat, a tak jen vzpomínám na dobu, kdy se nám je-t vedlo dob e a kdy jsme oba lefeli na kolejní o-et ovn , hý kaní a obletovaní krásnou Meg jako dva kohoutci... Zvlá-tní sklony, vi , kdyř m dostaly b hem dvaceti let hezky krok za krokem ař do tohoto nemocni ního pokoje... Vysv tlím ti toō (Modiano 1986: 119).

III.2.1.5 řidé a okupace

V ostatních dílech Patricka Modiana pom rn hojn zastoupené téma se v knize *Takoví hodní ho-i* objevuje pouze jednou, konkrétn v deváté kapitole, která seznamuje tená e s p íb hem Johnnyho. Johnny pochází z řidovské rodiny a do Pa íře se p íst hoval spole n se svou babí kou po an-lusu Rakouska, kde p vodn řili. Zatímco babí ka kv li obavám z druhé sv tové války opustila Francii a emigrovala do Spojených stát , Johnny ve Francii i p es babí ino p esv d ování z stal. Stýkal se s řenou, která byla o patnáct let star-í neř on, a Johnny o ní tém nic nev d l. V knize tená najde popis toho, jak řil Johnny v Pa íři po babí in odjezdu:

š On sám byl taky ve svízelné situaci. Uřl dva roky neopustil Pa íř, p esn od kv tna ve ty ícátém, kdy vyprovodil babí ku do Saint-Nazaire. Odjela poslední lodí odplouvající do Spojených stát a pokou-ela se ho p esv d ít, aby jel s ní. Jejich víza byla v po ádku. ekl babí ce, že rad ji z stane ve Francii a že nic neriskuje. Neř nastoupila na lo , sed li spolu

na lavi ce na malém nám stí blízko náb eřř [...] Bloumal kolem filmových ateliér a řádala, aby ho p ijali jako statistu, ale k tomu byla nutná legitimace zam stnance profesionála, a tu odmítali vystavit řřid m, tím spí– cizím, jako byl on [...]Naplánoval si, ře stráví zimu v n jakém lyřka ském st edisku a ře by tam mořná mohl získat místo instruktora. Ale jak se dostat do svobodné zóny? [...] V té dob prodal pár kousk nábytku z bytu v avenue Général Balfourier, kde p edtím řřil s babi kou. Bylo to pro n j období deprese a znepokojení. V tomto m st se nedalo nic d lat. Byla to past. Rozhodn by býval m l odjet do Amerikyõ (Modiano 1986: 84 ó 85).

III.3 Dora Bruderová

Dílo *Dora Bruderová* poprvé vy–lo v dubnu roku 1997 ve vydavatelství Gallimard.¹⁹ řřánrové za azení této knihy bylo p edm tem polemiky mezi r znými literárnými kritiky a v dci. Obecn lze řici, ře se jedná o románový popis pátrání po stopách řřidovské řřívky, která v roce 1941 zmizela. Patrick Modiano zde vystupuje v roli autora a vyprav e zároveň , av–ak hlavní postavou nebo spí–e hlavním objektem díla není on sám, nýřřřř patnáctiletá řřívka Dora Bruderová. Kniha je rozd lena do dvaceti –esti kapitol, které nejsou o řřslované a jedna od druhé jsou odd leny pouze grafickou úpravou.

Co se tý e jřřřř zmín né polemiky ohledn řřánrového za azení díla, názory literárních kritik se li–í. Nap řřklad Norbert Czarny ve svém řřlánku zve eřřn ním v periodiku *La Quinzaine littéraire*²⁰ uvedl, ře se nejedná o román, ale o řřpátráníõ (řřenquêteõ) (Czarny 1997: 7-8). Z pohledu doktorky Akane Kawakamiové pak postupn do–lo v Modianov tvorb k posunu od fikce ke sv dectví, a to práv vytvo ením díla *Dora Bruderová* (Kawakami 2000: 121).

Po vydání *Dory Bruderové* se také rozvinula diskuse o skute nosti vypráv něho p řřřř hu a o existenci řřívky Dory. Jedním z autor , který pravdivost historie Dory zpochybnil, byl doktor Geoffrey Hartman. Argumentoval skute ností, ře p řřřř h je postaven na

¹⁹V e–tin toto dílo poprvé vy–lo v roce 2007 ve vydavatelství Barriste & Principal. Autorkou p ekladu je Pavla Doleřřalová (*1964).

²⁰*La Quinzaine littéraire* je v decký literární řřasopis, zalořřený ve Francii v roce 1966.

historických dokumentech, je-li nejsou ověřené, a na základě Modianoovy knihy není možné je zpětně dohledat, protože autor neuvádí přesné odkazy a zdroje (Hartman 2002: 57). Tento argument však Modiano vyvrátil již o osm let dříve, konkrétně v roce 1994 ve svém článku v deníku *Libération*²¹. Modiano zde mluví o rozhodujícím vlivu a zdroji inspirace, kterým pro něj bylo dílo Serge Klarsfelda *Le Mémorial de la déportation des Juifs de France* (1978). Modiano listoval v seznamu deportovaných dětí z Francie a byl tímto dílem tak fascinován, že dokonce přemýšlel o zbytečnosti literatury. Podle něj byla tato kniha tou jedinou důležitou. K seznamu, jenž Serge Klarsfeld vytvořil, se pak vrátil v roce 1988, kdy ve starém vydání deníku *Paris-Soir*²² objevil zprávu oznamující pátrání po Dore Bruderové. Jména Dory, jejich rodičů, datum jejich deportace do Osvětimi a číslo konvoje našel v zmíněném seznamu a rozhodl se, že o osudech rodiny Bruderových zjistí a sepsá více informací (Cosnard 2012: nestránkováno).

Dora Bruderová je dílo, které popisuje autorovo pátrání po stopách francouzské dítětky Dory Bruderové, která ve svých patnácti letech utekla z internátu. Ve snaze ji najít, nechali její rodiče v roce 1941 zveřejnit její popis v deníku *Paris-Soir*. Autor, který zároveň plní roli vypravěče, objeví tento inzerát v roce 1988 a osud tehdy patnáctileté dítětky se pro něj stane až jakousi posedlostí. Rozhodne se, že o Dore a její rodině zjistí co nejvíce informací a toto pátrání popisuje ve svém díle vydaném v roce 1997.

Právě objevením tohoto inzerátu začíná úvodní kapitola:

Před osmi lety jsem ve starých novinách Paris Soir s datem 31. prosince 1941 na straně 1 narazil na rubriku š V era a dnes. Na konci jsem četl:

š PA Ěfi

Hledá se dívka jménem Dora Bruderová, v k 15 let, 1,55m, oválný obličej, oči modré, -edohn dě, -edý sportovní kabát, vínový svetr, námořnický modrá suknice a klobouk, hnědé sportovní boty. Jakékoliv informace na adresu manželé Bruderovi, bulvár Ornano č. 41, Paříž 16. (Modiano 2014: 5).

²¹*Libération* je francouzský deník založený v roce 1973. Jedním ze zakladatelů byl Jean Paul Sartre.

²²*Paris-Soir* byl francouzský deník vycházející v letech 1923 až 1943.

Postupně se pak ve zbylých dvaceti pět kapitolách (z celkem dvaceti –esti) setkáváme s popisem toho, jak probíhalo autorovo pátrání po osudu Dory Bruderové, s jakými problémy se v průběhu hledání jakýchkoliv Do iných stop potýkal, najdeme zde také radu historických dokumentů (např. záznamy policie z Vichistického režimu, popisy fotografií, oficiální i osobní dopisy atd.) i například osobní vzpomínky autora na místa, která jsou s životem hlavní hrdinky spjata.

III.3.1 Témata a motivy

III.3.1.1 Dobové dokumenty a korespondence

Ve dvaceti –esti kapitolách, jež dohromady tvoří tuto knihu, najdeme řadu historických dokumentů, jako například záznamy policie z Vichistického režimu, popisy fotografií, oficiální i osobní dopisy i například výpis z matriky narozených oznamující narození Dory Bruderové: *š Dne dvacátého pátého února tisíc devít set dvacet –est, dvacet jedna hodin deset minut, se v ulici Santerre . 15 narodila Dora, pohlaví ženského [...]* (Modiano 2014: 13). V poslední sedmnácté kapitole je v podstatě celá zalofna na dopisech, jež byly adresovány komisařem a inspektorem policejní prefektury z doby okupace. Například: *š Vážený pane prefekte, dovoluji si Vám přednést svou žádost. Jedná se o mého synovce Alberta Graudense, francouzské státní příslušnosti, v současnosti 16 let, který byl internován...š* (Modiano 2014: 61), i: *š Vážený pane policejní prefekte, dovoluji si naléhat požádat o laskavost ve prospěch svého muže Zelika Pergrichta, abych měla možnost se dovidět, co je s ním nového, a nějaké informace...š* (Modiano 2014: 61).

Autor díky těmto dopisům navozuje ponurou a zoufalou atmosféru plnou strachu, jež mezi lidmi v době druhé světové války panovala, a zároveň zdůrazňuje, že po smrti komisaře, inspektora a policejních prefektů, kteří se dopisy nechtěli zabývat, je třeba na nás, abychom se těmi dopisy zabývali: *š [...] a tak se stáváme jejich adresáty a strážci my, kteří jsme tehdy ještě nebyli na světě š* (Modiano 2014: 61).

Ve dvacáté šesté kapitole Modiano předkládá tená i dopis v znění z koncentračního tábora v Drancy Roberta Tartakovského:

š P edev írem m etli mezi odjížd jícími. Jsem du- evn p ipraven ufl dlouho. V tábo e je neklid, mnozí plá ou, mají strach [...]Rád bych, aby se matka neznepokojovala, ani nikdo jiný. Ud lám, co budu moci, abych se vrátil fliv a zdráv. Kdyfl nebudete mít zprávy, nezneklid ujte se [...] Cht l bych, abyste se moc netrápili Chci, aby Martha odjela na prázdniny. Moje ml ení nikdy nebude znamenat, fl je zle. Dostanete-li tyto ádky v as, po-lete co nejvíce balí k s potravinamiō (Modiano 2014: 88).

Zve ejn ním tohoto dopisu se autorovi poda ilo p íblílit tená i tíflivou atmosféru koncentra ních tábor , kterou zaffila i hlavní hrdinka knihy Dora Bruderová.

III.3.1.2 Pa ífle a místa spojená s Dorou Bruderovou

V pr b hu celé knihy se ásto setkáváme s pom rn detailními popisy míst, na kterých se Dora Bruderová pohybovala. Nap íklad se autor zabývá historií domu, v n mfl flila s rodi í:

š P tipatrový ínfák z konce 19. století. S íslem 39 tvo í domovní blok ohrani ený bulvárem, ústím ulice Hermel a ulicí Simplon, která vede zezadu za ob ma obytnými domy. Jsou jeden jako druhý. Na dev tat ícítkce je napsáno jméno stavitele, n jakého Richefeua, a rok stavby 1881. Pro jedna ty ícítku (íslo popisné domu Bruderových) to jist platí taky. P ed válkou a pak afl do poloviny 50. let byl v ísle 41 bulváru Ornano hotel [...]Na za átku 50. let na této adrese sídlila firma Hotel a garsoniéry Ornanoō (Modiano 2014: 8).

Jinde se autor snaflí vlít do Dory Bruderové a uvafluje nap íklad nad pravd podobnou trasou metra, po které se Dora dopravovala z internátu na náv-t vu ke svým rodi ím:

š Dívám se na plán metra a pokou-ím se p edstavit si trasu, kterou jezdila. Aby nemusela mnohokrát p esedat, nejjednodu-í m la nasednout na zastávce Nation, která byla poblífl penzionátu. Sm r Pont de Sèvres. P esednout na Strassbourg-Saint-Denis. Sm r Porte de Clignancourt. Vystupovala na zastávce Simplon, p ímo naproti kinu i hoteluō (Modiano 2014: 32).

III.3.1.3 Emo ní spojení autora s Dorou Bruderovou

V knize lze nalézt spoustu znak toho, že autor se v mnoha ohledech v hlavní hrdince své knihy našel, a často je možné z jeho slov vyčíst jakési emo ní splynutí:

„Pro se lov k rozhodne k út ku? Vzpomínám si, jak jsem 18. ledna 1960 prchal já [...] Moje cesta [...] měla s Do iným út kem společnou jedinou věc, a to bylo ro ní období, zima [...] Ale myslím, že co vás kone n ěp im je utéct, je takový studený a –edivý den, kdy pocítíte siln ěji svou samotu a jasn ěji si uv domíte, že vás jakési kle –t svírají stále pevn ěji (Modiano 2014: 40).

Nicmén ě v dal –ích ástech knihy ale sám autor jakékoliv emo ní spojení s Dorou popírá. Nap íklad v moment ě, kdy popisuje své toulky po místech, jež sehrála v Do in ěflivot d leflitou roli. Takovým místem je nemocnice Lariboisière, v jejímfl okolí byla Dora pravd podobn ě (jak se domnívá autor) zat ena. Modiano popisuje, jak na n ěj toto místo p sobilo:

„Š Kolem roku 1968 jsem ěasto chodíval po bulvárech i pod oblouky nadzemního metra [...] O Do e Bruderové a o jejich rodi ěch jsem je –t nic nev d l. Vzpomínám si, že když jsem míjel ze nemocnice Lariboisière, míval jsem divný pocit, i potom, když jsem p echázel pod tratí, jako kdybych se dostal do té nejtemn ěj –ásti Pa ífle (Modiano 2014: 21).

tená by se tak mohl domnívat, že autor na okolí nemocnice takto vzpomíná v souvislosti se skute nostmi, které se o Do in ě zat ení dozv d l. V záp tí ale Modiano jakékoliv emo ní spojení s hlavní hrdinkou vyvrací: *„Ale bylo to jenom kontrastem mezi velmi jasnými sv tly bulváru De Clichy a nekone nou ěrnou zdí a p ítmím pod oblouky metra... (Modiano 2014: 21).*

Snaha protnout sv ěj osud s Do iným ale také ěasto z stává pouze jakýmsi Modianovým vnit ěním p áním:

š V era a dnes. S odstupem let ufl nevidím tak jasn , jedna zima splývá s druhou. Zima roku 1965 a 1942. V roce 1965 jsem o Do e Bruderové nic nev d l. Ale dnes, po t iceti letech, se mi zdá, že ty hodiny ekání v kavárnách na k iřovatce s bulvárem Ornano, to chození stále stejnou trasou [...], to v-echo prost nemohlo být jen dílo náhody. Snad jsem jiřl tehdy chodil po stopách Dory Bruderové a jejích rodi , aniřl bych si to jasn uv domovalõ (Modiano 2014: 7).

III.3.1.4 řidé a jejich osudy v dob n mecké okupace

Protože Dora Bruderová pocházela z řidovské rodiny, je z ejmé, že téma řidovství bude v knize hojn zastoupeno. Autor v díle popisuje historické události, které sehrály v řivotech řid d leřitou roli. Jedná se nap íklad o nejř zn j-í vyhlá-ky a na ízení: *š Pa řřské noviny 2. řjna otiskly na ízení, podle n hořl se řidé m li dostavit na komisa ství ke s ítání obyvatelstvaõ (Modiano 2014: 33), š Po řnaje 7. ervnem byli řidé povinni nosit řlutou hv zduõ (Modiano 2014: 73), š Kařdý proviniv-ř se řid bude umířt n do cely p edb řného zadrřeníõ (Modiano 2014: 73). V knize se řasto setkáme s autorovým zamy-řením nad absurditou vy le ování ur ítých skupin obyvatelstva, v p ípad tohoto díla se konkrétn jedná o segregaci řid . *š Rozř ídř vás do podivných kategoriř, o nichř jste v řřivot nesly-eli a které nemají nic spole něho s tím, řm opravdu jste. P edvolají vás. Internují. Řádi byste v d li pro õ (Modiano 2014: 27). Tento konkrétní p íklad lze také chápat jako autorovo zamy-ření se nad problematikou vlastní identity, která je pro literární dílo Patricka Modiana tolik typická. Jako protiklad k p edchozímu p íkladu pak Modiano zmi uje p ípad, kdy se řlov k nad otázkou, pro je řazen do ur íté skupiny, v bec nezamý-ří. D vodem m že být fakt, že řlov k, jenř je neustále n kam za řazován, si na takovou situaci zvykne:**

š Co si vlastn pod pojmem š řidõ p esn p edstavovali? On (Ernest Bruder) si takovou otázku ani neřkladl. Byl zvyklý, že si jej ú ady za řazují do ř zných kategoriř, a p ijímal to bez diskuze. Pomocný d řník. Bývalý Raku-an. Francouzský legioná . Nepodez elý. 100% invalida. Zahrani ní poplatník. řid. A jeho řena Cecilie také. Bývala Raku-anka. Nepodez elá. Koře-řická d řnice. řidovka (Modiano 2014: 33-34).

V závěrečných kapitolách tohoto díla se také setkáváme s dalšími osobami, které byly internovány ve stejném koncentračním táboře jako Dora. Jde například o dívky, které nastoupily do tábora ve stejný den. Patrick Modiano posbíral několik informací také o těchto mladých ženách a to, co se mu podařilo zjistit, předkládá takováto:

Šťastná Tamara Isserlisová. Bylo jí čtyřicet let. Studentka medicíny. Zatkli ji na zastávce metra Cluny, protože měla pod Davidovou hvězdou francouzskou vlaječku. V jejím případě, který se našel, je uvedeno, že bydlela v Saint-Cloud na ulici De Buzenval č. 10. Měla dlouhé černé vlasy a černé oči (Modiano 2014: 83).

Nashromážděných informací není mnoho, vztahy známe o konkrétních lidech pouze základní údaje (například věk, adresa atd.) K tomuto problému sám autor vyjadřuje v příběhu pátrání po osudech členů rodiny Bruderových: *Jsou to lidé, kteří za sebou nechávají málo stop. Těm bezjmenní [...] Co o nich víme, je často pouze adresa. A přesnost takového místopisného určení kontrastuje s tím, co už se o jejich život nikdy nedovíme o s bílými místy, s masou ticha a nepoznaného (Modiano 2014: 20).*

III.3.1.5 Literatura, intertextualita

Bez ohledu na tuto knihu narazíme na zmínky o jiných literárních dílech i spisovatelích. Takovým příkladem může být dílo *Bídničů* Victora Huga (1802–1885), konkrétně situace, kdy jsou Cosette a Jean Valjean pronásledováni Javertem. Bez ohledu na svého útěku noční Paříž se hlavní hrdinové ocitnou v imaginární čtvrti francouzské metropole, kterou Hugo nazval jako Petit Picpus. Nakonec se Cosette a Jean schovají *švabácké zahrady na adrese Petit-Picpus č. 62., což je adresa penzionátu Svatého srdce Panny Marie, kde žila Dora Bruderová (Modiano 2014: 36).* V souvislosti s tímto objevem si lze klást otázku, jak je možné, že příběh *Bídničů* poprvé vydaných v roce 1862 se autorovi podařilo objevit tento nepatrný detail v souvislosti mezi dílem Victora Huga a životem Dory Bruderové. Zejména si tuto otázku položil i Patrick Modiano, a odpověď na ni předkládá takováto ihned vzápětí:

š *Jako mnoho jiných p ede mnou, i já v ím na shodu náhod a n kdy i v dar jasnovidectví u spisovatel , p i emfl slovo š darō není p esné, protofe p edpokládá n jakou nad azenost. Ne, to prost pat í k emeslu, usilovná p edstavivost, pro n nezbytná, pot eba zam ít pozornost na detaily, a to p ímo obsedantním zp sobem [...]*ō (Modiano 2014: 37).

Dal-ím dílem, které je v této knize zmín no, je román *Voyage de nocés*, jenfl byl vydán v roce 1990 a jehofl autorem je sám Patrick Modiano. V románu *Voyage de nocés* se totiž setkáváme s postavou mladé dívky Ingrid Teyrsenové, kterou pomocí inzerátu hledá její otec v roce 1942 poté, co se rozhodla utéct: *š Hledá se dívka jménem Ingrid Teyrsenová, 16 let, 1,60, oválný obli ej, -edé o i, hn dý sportovní kabát, sv tle modrý svetr, běflová sukna a klobouk, erné sportovní boty. Jakékoliv informace na adresu p. Teyrsen, bulvár Ornano . 39, Pa íflō* (Modiano 1990: 153). Citovaný inzerát není jedinou podobností mezi Ingrid a Dorou, ale mezi t mito dv ma dívkami je jeden zásadní rozdíl: zatímco Dora Bruderová skute n flila, Ingrid Teyrsenová je pouhou fikcí a postavou vymy-lenou Patrickem Modianem. K sepsání p íb hu mladé Ingrid ho vedlo ur íté zoufalství z nedostatku informací, které o Do e Bruderové m l. Své pocity popisuje v díle *Dora Bruderová*:

š *Od prosince 1988, kdy jsem etl v novinách Paris-Soir z prosince 1941 oznámení, fl se poh e-uje Dora Bruderová, jsem na to celé m síce ustavi n myslel [...]* Zdálo se mi, fl se mi nikdy nepo-ť stí najít sebemen-ť stopu po Do e Bruderové. To prázdno, které jsem poci oval, mne vedlo k napsání románu *Svatební cesta*, což byl jeden z možných prost edk , jak se dál soust edit na Doru Bruderovou, a snad, jak jsem si íkal, i objasnit i uhádnout n co o ní, o místech, kudy chodila, n jaký detail z jejího flivotaō (Modiano 2014: 37).

Jiným prvkem, který se v knize objevuje a má spojitost s literaturou, jsou p íb hy spisovatel , kte í se stali ob ími Holocaustu. Jedná se na p íklad o tyto autory: Friedo Lampe (1899 ó 1945), Felix Hartlub (1913 ó 1945), Roger Gilbert-Lecomte (1907 ó 1943) i Robert Desnos (1900 ó 1945). S posledním jmenovaným Patricka dokonce pojí stejný název knihy: *Place de l'Étoile* ó první román Patricka Modiana, divadelní hra Roberta Desnose. Jak sám Modiano zd raz uje, o této knize Roberta Desnose v bec nev d l: *š Nev d l jsem, fl Desnos napsal Place de l'Étoile. Úpln nev domky jsem mu ten titul ukradlō* (Modiano 2014: 71).

Modiano poci uje určitou sounáležitost s tímto miffi, *škte í si vybrali stejné emeslo jako jáo* (Modiano 2014: 66), nazývá je dokonce svými přáteli: *šMnoho z přátel zmizelo v roce 1945, kdy jsem se narodil, takže jsem je nepoznalo* (Modiano 2014: 70).

IV Autobiografické prvky ve vybraných dílech

IV.1 Autobiografické prvky v díle *Rodný list*

Modianoovo dílo *Rodný list* je považováno za první *autofikci*, která se v autorově portfoliu objevuje. V této knize se mísí skutečné prvky z autorova života s prvky zcela fiktivními, tená je často úmyslně maten a nikdy si nemůže být jistý tím, co je, a co naopak není fikce (Cooke 2005: 93). Zatímco v případě klasické *autobiografie* by bylo možné předpokládat chronologický popis života autora a jeho rodiny včetně dat narození, úmrtí atd., *Rodný list* začíná narozením vypravěčovy dcery a jednotlivé osoby i události z vypravěčova života jsou v knize vzpomínány až později, retrospektivně. Dílo se od *autobiografie* liší také tím, že až do samého konce není jisté, jestli je vypravěčem skutečně sám autor. A koliv se ve spoustě ohledů informace o vypravěči shodují s tím, co víme o životě autora (např. jméno, datum narození, jména rodinných příslušníků), na jiném místě v knize najdeme zmínku o německém, co shodnou totožnost těchto dvou postav vyvrací. Příkladem může být poslední kapitola, v níž vypravěč zmíní uje svou sestru Corinne: *šMoje ubohá sestra Corinne, kterou francouzská vojenská policie zatkla v Itálii...š* (Modiano 1982: 190).

IV.1.1 Patrick Modiano

V knize *Rodný list* se objevuje i další prvek ze života Patricka Modiana. Ve druhé kapitole se dozvídáme, že vypravěč se jmenuje Patrick Modiano, tedy stejně jako autor. Patrick popisuje své přátelství s Henri Marignanem, s nímž plánuje návštěvu viny. Nejprve se dozvídáme vypravěčovo přijmení, když majitelka bytu Henrimu oznamuje jeho příchod: *šJe tu pan Modiano, tvůj komplicš* (Modiano 1982: 23). O dvě stránky později je pak zmíněno také jméno křestní, a to v jednom z dialogů mezi Henrim a vypravěčem: *šJste, Patricku, o kován proti zákrtu?š* (Modiano 1982: 25).

Hned několik autobiografických prvků lze objevit v kapitole osmé, kde vypravěč popisuje místa spojená se svou vlastní minulostí, konkrétně ve městě Biarritz, v němž Modiano dva roky žil a kde byl také pokřtěn. Při procházce po městě vypravěč zmíní uje několik dalších míst, na kterých také autor strávil určité období svého života:

š *¶* jsme po avenue de la République. Za t ch dvacet let se rozhodn p íli–nezm nila; díval jsem se po pr elích dom v nad ji, fle n které z nich ve mn vyvolá n jakou vzpomínku. lov k by málem ekl, fle se procházíme n kde v okolí Pa ífle, ekn me v Jouy en Josas, v tiché a tajemné rue de Docteur Kurzenne, kde jsme kdysi s bratrem bydleliõ (Modiano 1982: 95).

D vodem vyprav ova výletu do m sta Biarritz bylo mimo jiné najít zmínku o svých k tinách. To se Patrickovi nakonec poda í a do rukou se mu dostane vlastní výpis z matriky pok t ných. Uvedené údaje se shodují s t mi Modianovými:

š Fara St Martin ó Biarritz Diecéze Bayonne

Matrika pok t ných ó Rok 1950 ó íslo adové 145

24. zá í 1950 byl pok t n: P

Den, m síc, rok a místo narození: 30. ervenec 1945 v Pa ífi

Otec: A

Matka: L

Trvalé bydli-t : Pa ífl, quai de Conti . 15õ (Modiano 1982: 98).

Podle dostupných informací týkajících se ob adu pok t ní Patricka Modiana, probíhaly k tiny za absence obou rodi . Naproti tomu v knize *Rodný list* vyprav Patrick vzpomíná na k tiny a mezi zú astn nými zmi uje také svou matku: š *Vzpomínal jsem si matn na ob ad, na to, jak jsem se bál, kdyfl m kn z vedl ke k titelnici, a na skupinku, ve které byl m j bratr, pok t ný den p edtím, má matka, moje kmotra Madeleine Ferragusová a dv osoby, jefl š zastupovaliõ mého kmotraõ* (Modiano 1982: 98 ó 99).

Ve trnácté kapitole vyprav popisuje situaci, kdy v novinách náhodou narazil na inzerát: š *Prázdný. Byt na quai de Conti ó Pohled na Seinu ó 4. poschodí. Bez výtahu. Danton 55-61õ* (Modiano 1982: 173). Jedná se o stejný byt, ve kterém Patrick Modiano proffil ást svého flivota. Vyprav se rozhodne pofládat o jeho prohlídku. Ve zbytku trnácté kapitoly

pak popisuje své vzpomínky, které v něm návřtva bytu vyvolala, v etn vzpomínek na své rodi e, které budou zmín ny v následující ásti této kapitoly.

Poslední autobiografický prvek, který se týká p ímo Patricka Modiana, lze objevit v poslední kapitole, kdy vyprav š spolu se svou ženou a dcerou sedá do pa ífského taxíku. Z dialogu mezi idi em a jeho známým, jenfl sedí na sedadle spolujezdce, se dozvídáme, fle práv tento spolujezdec se jmenuje Patrick: š *Samoz ejm , Patricku...õ* (Modiano 1982: 189), odpovídá mu idi na jednu z otázek. š *Podívejme se, ten brunet s beraní hlavou se jmenuje stejn jako já; tohle jméno bylo velmi módní v roce 1945õ* (Modiano 1982: 189).

IV.1.2 Rodi e

Takové vzpomínky, které se týkají zárove obou rodi , jsou v knize dv . V první kapitole, kdy vyprav š nechává zapsat svou dceru na matri ním ú ad , je zmín n oddací list rodi :

š FRANCOUZSKÝ STÁT

Departement Horní Savojsko

Radnice v Megève...

Dne 24. února roku devatenáctistého ty icátého v sedmnáct hodin t icet minut dostavili se k nám na radnici za p ítomnosti sv dk :

Guy Jaspaard de Jonghe a

Maria Luisa C.

Snoubenci prohlásili jeden po druhém, fle cht jí spolu vstoupit do stavu manfelského, a my jsme jménem zákona prohlásili jejich s atek za uzav enýõ (Modiano 1982: 6).

Na oddacím listu je patrné, fle jméno otce se neshoduje s jeho skute ným jménem Albert Modiano. Vyprav š tuto okolnost vysv tluje takto: š *Otec tam vystupoval pod nepravým jménem, protofle s atek byl uzav en za okupaceõ* (Modiano 1982: 6). tená , jemuff je flivot a p vod Patricka Modiana neznámý, si tak m fle klást otázku, jakou roli hrála

okupace v život Modianových rodičů. Dále, pro je na oddacím listu uvedeno jiné jméno otce, je fiktivský pseudonym Alberta Modiana.

Druhým případem, kdy jsou zmíněni autorovi rodiče společně, je třináctá kapitola. V této vyprávění popisuje seznámení svých rodičů v roce 1942. Tento letopočet je jedinou informací, kterou můžeme považovat za zcela pravdivou. Naproti tomu není jisté, jestli jejich setkání a postupné seznamování skutečně probíhalo tak, jak vyprávění popisuje. Například:

Štam se poprvé setkala s otcem [...] Matka a otec se bavili spolu [...] Po odchodu z rue Sheffer chtěl otec zajít s Gézou Pellemontem ještě do rue de la Pompe, kde bydlel Koromindé. Pozvali matku, aby jela s nimi [...] V následujících týdnech se otec seznámil s matkou blíže. Často se scházeli v malé ruské restauraci v rue Faustin Hélie. Zpočátku se otec neodvažoval matce říci, že je fiktivní (Modiano 1982: 178 a 179).

Určitou nejistotu nad pravdivostí popisovaných událostí připouští i sám vyprávěč, když píše: *Štam, kdo tam tehdy byli a mohli mi podat svědectví o jejich prvním setkání a o onom večeru, zmizeli (Modiano 1982: 178).*

IV.1.2.1 Albert Modiano

Zmínky o Patrickově otci se v knize objevují celkem čtyřmi. V první kapitole se vyprávěč setkává s bývalým přítelem Alberta Modiana, jenž se jmenuje Koromindé. O skutečné existenci tohoto muže nejsou k dispozici žádné informace, nicméně během rozhovoru s ním vyprávěč zmíní, že o svém otci nemá již deset let žádné informace: *Štam jsme hovořili o mém otci. Viděl ho naposledy před dvaceti lety. Já sám jsem o něm neměl žádnou zprávu už deset let. Nikdo z nás nevěděl, co se s ním stalo (Modiano 1982: 8).* A kolik tento časový údaj neodpovídá skutečnosti (je známo, že Patrick Modiano se s otcem viděl naposledy v roce 1966, od té doby si vyměnili několik dopisů a o jedenáct let později otec zemřel), lze považovat tuto informaci za autobiografický prvek, který Modiano při psaní knihy *Rodný list* ovlivnil.

Podruhé je otec zmíněn v páté kapitole, kde vyprávěč popisuje své vzpomínky na to, jak se s otcem vydali za jedním z jeho známých, Reynoldem, do Sologni na hon. Ani v tomto případě nelze posoudit, jestli tato příhoda pravdivá či nikoliv. Nicméně do určité míry se

v tomto vyprávění projevili vliv Patrickova, respektive Alberta otce. Vyprávění totiž neví, jaké záležitosti spolu jeho otec a Reynoldové, stále popisuje podepisování zvláštních papírů. *„Co ho vlastně poutalo k tomu Reynoldovi? Byl jsem p i n kolika jejich schůzkách v hale Claridge. Vyměnili si jakési listiny nebo si ukazovali fotokopie dokladů a teprve po dlouhých diskuzích je vždy parafovali“* (Modiano 1982: 50); *„Reynold a otec stáli na prahu ložnice. Otec ukazoval Reynoldovi jakýsi papír s textem psaným na stoji. Reynold drfěl v ruce plnicí pero“* (Modiano 1982: 63). Víme, že Albert Modiano za svého otce vystídal adresu povolání, pohyboval se na černém trhu, změnil svá jména atd. Zřejmě proto je zde vidět vliv této nejisté identity a nevyjasněného povolání Patrickova otce, kdy vyprávění neví, jaké záležitosti jeho otec a Reynoldové vyřizovali a čeho se mohly týkat zmíněné listiny.

Znovu se s postavou otce setkáváme v kapitole deváté, kdy vyprávění popisuje, jak byl jeho otec v roce 1942 zatčen francouzskou policií a jak z policejní stanice utekl:

„Za jedné z nových nocí roku 1942 seděl v restauraci Saint Moritz v rue Marignaně na rohu avenue des Champs Élysées velký, sotva tucetiletý mufl připomínající Jihoameričana. Měl otec. Byla s ním mladá žena jménem Ella Hartwigová. Půl jedenácté v noci. Do restaurace vnikne skupina francouzských policistů v civilu a zablokuje všechny východy. Potom za nou ověru totožnost hostů. Otec ani jeho přítelkyně nemají žádný doklad. Francouzští policisté je nasměrují do antonu jezdící s deseti dalšími osobami a odvezou je do rue Greffulhe k dlužníkovi prověření na policejním úřadu pro fiktivní záležitosti [...] Byl to D. předá otec a jeho přítelkyni, aby prokázali svou totožnost. Z únavy, anebo aby provokovali, řeknou svá jména. D. hledá zbytečně v několika listech papíru, kde jsou zřejmě zapsána všechna jména s podezřelými koncovkami. Zvedne hlavu a pokyne jednomu ze svých lidí. »Odvede–je na shromáždění.« [...] Automatický vypínač světla zhasne, nešť se podaří rozsvítit, popadne otec svou přítelkyni za ruku a bleskurychle se hne ze schodu, které je dále od přístupu, a oba vyrazí ze vrat ven [...] Nevědí, čemu unikli. Po shromáždění koncentrák v Drancy nebo v Compiègne. Potom transporty“ (Modiano 1982: 111 a 112).

A kolik není jisté, jak se jmenovala přítelkyně Alberta Modiana, která byla spolu s ním zatčena, ba dokonce jestli byl skutečně s jakou ze svých přítelkyň zatčen, o této události píše Modiano v knihách *Un pedigree* a *Dora Bruderová* lze ji považovat za

skute nou. Je z ejmé, fle otcovo zat ení a následné –t stí v podob ě zda ilého út ku, Patricka siln ě ovlivnilo a promítlo se také do jeho tvorby.

Naposledy se v této knize setkáváme s postavou Alberta Modiana v jedenácté kapitole, kdy jede vyprav ě spolu se svým strýcem Alexem na prohlídku starého mlýna, o n ě jíl má Alex zájem. Chce totiž za ít flít nový flivot a *š pokusit se za ít znovu na solidních základech* (Modiano 1982: 137). Alex zmi uje sebe a Patrickova otce, jejichfl flivot je poznamenán skute ností, fle nemají rodný list a nejsou ani zapsaní v matrice. *š lov k musí ú tovat [...] Musí se pokusit najít ko eny [...] Nem fle po ád být lov kem odnikud [...] Tv j otec a já jsme lidé odnikud, chápe–? [...] Jestlipak ví–, fle nemáme dokonce ani rodný list... ani lístek v kartotéce... jako má kaflký... tak co?õ* (Modiano 1982: 137). D ěflitost vystavení rodného listu a zápisu do matriky hraje v tomto díle významnou roli. D ěkazem je první kapitola popisující narození Patrickovy dcerky a snahu dorazit na matri ní ú ad v as. Stejn ě tak v posledním zmín ěném p íkladu lze vid ět, jak je tato záleflitost pro autora d ěflitá.

IV.1.2.2 Louisa Colpeynová

Matka Patricka Modiana, filmová here ka Louisa Colpeynová, je v díle zmín ěna celkem dvakrát. Stala se úst ední postavou ětvrté kapitoly, která se celá v nuje n kolika ástem jejího flivota. A koliv v této kapitole není zmín ěno mat ino jméno, jíl z p edchozích ástí knihy (nap íklad oddací list v první kapitole) víme, fle se jedná o Louisu Colpeynovou. Se skute ností se shoduje také její povolání a rodi–t ě, což je zmín ěno jíl v samotném úvodu ětvrté kapitoly: *š V osmnácti letech zahájila má matka filmovou kariéru ve svých rodných Antverpáchõ* (Modiano 1982: 38). Uvedeny jsou zde také filmy, ve kterých p sobila na p elomu t icátých a ty icátých let: *š Moje matka byla mladi kou hv zdou ty Vanderheydenových film . První dva, Ten lov k je and l a Janssens kontra Peeters, nato il b hem roku 1939. Dal–í dva, Janssens a Peeters znovu kamarádi a Zlom vaz, Moniko! pocházejí z roku 1941õ* (Modiano 1982: 38). Dále je v této kapitole zmín ěna podepsaná smlouva k filmu *Swimmers and Detectives*, jehofl natá ení p eru–ila n mecká okupace Belgie 10. kv tna 1940. Jestli skute n tato smlouva a dal–í podklady pro tento film existovaly, to v–ak není doloženo.

Následn ě je Modianova matka vzpomenuta v p edposlední, tedy ětrnácté kapitole, kdy se vyprav ě nachází v byt ě na quai de Conti, jehofl prohlídku si domluvil s realitním maklé em na základ ě inzerátu v novinách. Patrick v tomto prázdném byt ě vzpomíná na adu

postav a událostí z minulosti, mimo jiné také na svou matku Louisu: *šNa sklonku jednoho ervnového dne roku 1942, za stejn vlahého soumraku, jako je ten dne-ní, zastaví dole na quai de Conti v roz-í eném prostoru mezi Institutem a Mincovnou velotaxi. Vystupuje z n ho mladá dívka. Je to má matka. Práv p ijela vlakem z Belgie do Pa ífeõ* (Modiano 1982: 177).

IV.1.3 Sou asná rodina Patricka Modiana

V knize *Rodný list* se setkáváme také se sou asnou rodinou Patricka Modiana, konkrétn s prvorozenou dcerou Zinou a Patrickovou manželkou. Jejím narozením v roce 1974 celá kniha za íná: *šDíval jsem se pozorn skrze sklen nou st nu na svou dceru. Spala na levé tvá i, ústa pootev ená. Byly jí sotva dva dny a nebylo ani znát, fle dýcháõ* (Modiano 1982: 5). Fakt, fle se dcera narodila v roce 1974, není nikde explicitn zmín n. Nicmén na základ díl ích údaj , s nimiž se v díle setkáváme, lze tento letopo et odvodit. Nap íklad v osmé kapitole se díky výpisu z matriky pok t ných dozvídáme, fle vyprav se narodil v roce 1945 (Modiano 1982: 98). V poslední kapitole pak Patrick popisuje v k sv j a svých nejbližích: *šDceru, které bylo nedávno práv rok, jsem drfler v náru í. Mn bylo t icet let a ty i m síce a mé flen bude zanedlouho p tadvacetõ* (Modiano 1982: 187). V první kapitole se rovn fl dozvídáme, fle prvorozená dcera se jmenuje Zenaida, a to díky vyprav í, který popisuje vypl ování formulá nezbytných k zapsání dcery na matrice (Modiano 1982: 14 ó 15). Druhá zmínka o dce e Zin je v poslední kapitole. Tento p íklad byl již zmín n vý-e. Jedná se o situaci, kdy Patrick popisuje stá í sebe, své dcery a své feny.

Zatímco lze s jistotou íci, fle se skute n jedná o dceru Patricka Modiana, v p ípad Patrickovy manželky se tato jistota vytrácí. V knize není nikdy zmín no její jméno (Dominique Zehrfuss). Na základ poslední kapitoly, kdy lze odvodit, fle se vyprav popisuje události roku 1975, získáme jistotu, fle vyprav ova fena se narodila ve stejném roce jako manželka Patricka Modiana, tedy v roce 1951. Naproti tomu fakt, fle by se m lo jednat o Modianovu fenu, je vyvrácen ve t inácté kapitole, kde vyprav popisuje p ípravy na svou svatbu a náv-t vu Tuniska: *šKoncem onoho léta jsem se ofenil. M síce p ed tím úfelným ob adem jsem strávil v zemi své budoucí feny, v Tuniskuõ* (Modiano 1982: 169). A koliv otec Dominique, Bernard Zehrfuss, p sobil n kolik let v Alfírsku a Tunisku, Dominique se narodila v Pa ífi a jak otec Bernard, tak matka Simone byli Francouzi. Pravd podobn se tedy jedná o dal-í z mnoha pokus Modiana zmást tená e a nechat ho v pochybnostech, jestli je vyprav em sám autor i nikoliv.

IV.2 Autobiografické prvky v díle *Takoví hodní ho-i*

Modianovo dílo *Takoví hodní ho-i* se skládá ze třinácti kapitol, v nichž vyprávějí vzpomínají na své učitele a spolužáky z internátní školy Valvert. I přesto, že vyprávějí v knize vystupují primárně dva²³, Edmonde a Patrick, lze v jejich vyprávění objevit autobiografické prvky jediné osoby, kterou je sám autor, Patrick Modiano. Co se týče jeho rodičů, vzpomínání v knize nejsou. Jedná se spíše o drobné náznaky a společné rysy, které mají rodiče jednotlivých spolužáků s Albertem Modianem i Louisou Colpeynovou

IV.2.1 Patrick Modiano

Ústředním tématem celé knihy je vzpomínání na události, spolužáky a učitele ze školy Valvert, na níž oba vyprávějí v minulosti studovali. Toto téma lze považovat za autobiografický prvek ze života autora, který své mládí strávil studiem na několika internátních školách. V díle *Un pedigree* popisuje Modiano zejména studium na škole Montecel, kde studoval v letech 1956-1960. Tato škola se tedy zejména stala jedním z nejvýznamnějších zdrojů autorovy inspirace v průběhu tvorby díla *Takoví hodní ho-i*. Písemný režim a pravidla koleje, která jsou v knize popisována, byla již zmíněna v kapitole 6.2.2, která se v níže analýze tematického zaměření díla. Jako další příklad písemné kázně lze uvést situaci, kdy vyprávějí popisuje funkci tzv. škapitána a šaspiranta, kteří zodpovídali za dodržování pravidel:

Škaptáni a šaspiranti, kteří na škole bydleli také v budovách národní Konfederace a Pedro je jmenoval »kapitány« jednotlivých domů. Zodpovídali za ně a zajišťovali v nich kázeň za pomoci »aspirantů« [...] Ti vykonávali každý ve své »inspekce«, to znamená, že kontrolovali, jestli jsou dobře ustlané postele, uklizené skříně a vyčištěné boty. Po večere v devět hodin aspiranti dohlíželi na to, aby se nikde nesvítilo a aby v budovách vládla klidová (Modiano 1986: 11).

²³ V jedné z kapitol vystupuje v roli vyprávějí bývalý student Valvertu, který vypráví o dívce Petite Bijou.

Dalším autobiografickým prvkem, jenž souvisí se flivotem na valvertské kole, je motiv útku. Jifi v první kapitole, konkrétně v části vnující se popisu jednoho z učitelů, se dozvídáme, že vypravěč se rozhodl z internátní koleje utéct: *šPedr v d m stál na samém zaátku aleje, trochu bokem, na opačné straně nejl stoflár a o-et ovna [...] P ijal m u sebe doma jen jedinkrát, ve er po mém útku* (Modiano 1986: 8). Modiano několikrát ve svém flivotě zvařoval, že z kolejí, na kterých flil, uteče. B hem studia na gymnázium Henri IV bez svolení otce z internátu odešel a k útku se pak odhodlal hned první noc na koleji v Bordeaux. Vliv, jenž v Modianovi léta studií zanechala, lze pozorovat také ve tvrté kapitole, kde se setkáváme s postavou Roberta McFowlese, na něhož vypravěč narazil b hem jeho líbánek. McFowles trpí náhlými změnami nálad, a sto je zatrpklý a znužený. Jednoho dne jeho špatná nálada vyvrcholí a vypravěč tento stav svého bývalého spolufláka komentuje slovy: *šNane-t stí nás, bývalé fláky Valvertu, p epadaly as od asu takové nevysv tilitelné záchvaty splínu, prudké návaly smutku, které se kařdý z nás pokou-el zdolat po svém. Jak íkával ná-profesor Lafaure, byli jsme v-ichni trochu š st elení* (Modiano 1986: 37).

V knize se objevují jednotlivé autobiografické prvky, které utvrzují tená e v tom, že vypravěčem je sám autor. Za takový prvek lze považovat datum narození, které je zmíněno ve t etí kapitole vnující se příběhu Michela Kervéa, jenž se rozhodne odejít od rodiů a narukovat na vojnu. Vypravěč, který mu s odchodem pomáhá a u Michelových rodiů vyzvedává spoluflákovy osobní věci, zapomene přibalit kresbu nazvanou *šNávrat do – astných dní* ze starého časopisu: *šTvo o kresbu vyst ífenou ze starého magazínu, který jsme spolu na-řli ve skladi-ři Zeleného pavilónu. Magazín nesl datum m síce a roku narození nás obou: ervenec tisíc dev t set ty ícet p t* (Modiano 1986: 28). Stejně jako Michel a vypravěč, i Patrick Modiano se narodil v ervenci tohoto roku, konkrétně 30. ervence 1945. Jak bylo zmíněno v úvodní kapitole této práce, která se vnuje autorovu flivotu, dlouhou dobu byl za rok narození Patricka Modiana považován letopo et 1947. Ke změně roku narození do-lo poté, co Modiano v době dospívání zfal-oval své doklady. Tento motiv je v knize *Takoví hodní ho-i* zmíněn rovněž v souvislosti s příběhem Michela Kervéa. Aby se Michel dostal pry od rodiů a mohl narukovat na vojnu, zfal-oval své doklady: *šZa jízdy metrem jsem se naposledy pokusil zvrátit jeho rozhodnutí. Zfal-oval k estní list, protože pot eboval být o t i roky star-í* (Modiano 1986: 29).

Dalším údajem, který je shodný pro vypravěče a autora, je místo narození zmíněné v páté kapitole. Vystupuje zde t etí vypravěč, bývalý student Valvertu, který vzpomíná na

dobu strávenou s Petite Bijou. V úseku, kde popisuje plavbu na obytné lodi, vypráví: *š Plavili jsme se oba krajinou bafin a krajem Brière. A čím dál jsme se dostávali proti proudu, tím víc jsem se jí v kem poněnáhu p iblířoval. Projeli jsme kolem Boulogne, kde jsem se narodil, mezi Lesíkem a Seinouō (Modiano 1986: 48ó49). Rodič m Patricka Modiana je pa řířské p edm stí Boulogne-Billancourt, jenř je na jedné stran ohrani eno Seinou a na stran druhé Boulogneským lesíkem.*

A koliv vyprav Edmonde se řiví jako herec, a tedy nemá v tomto ohledu s Patrickem Modianem nic společného, druhý vyprav , Patrick, se řiví jako spisovatel detektivek. Tebaře Modiano není považován za autora detektivek v pravém slova smyslu, spisovatelem určit je a jeho díla asto mají shodné rysy s detektivními romány. Tuto informaci o Patrickov povolání se dozvídáme v desáté kapitole v jeho rozhovoru s paní Portierovou, matkou jednoho z bývalých spoluřák : *š »A co d láte vy?« Otázka m zasko ıla. »Och nic... Pí-u detektivky...«ō (Modiano 1986: 104).*

IV.2.2 Rodiče

Autobiografické prvky týkající se rodič Patricka Modiana se v tomto díle objevují jen z řídka. Nejsou zde zmín na jména, datum narození i další detailn j-í informace. Jedná se spí-e o vliv, který na Modianovi zanechal vztah s vlastními rodiči, neř o explicitní popis konkrétních vzpomínek i zářitřk .

Ve této kapitole lze pozorovat tyto autobiografické prvky ve vztahu mezi Michele Kervéem a jeho rodiči, kteří o syna nemají zájem a nevnují se mu. Na koleji svého syna dokonce nav-říví ař ve chvíli, kdy Michel vyplní dotazník o rodičích a v kolonce zamřtnání uvede řpodplácení ve ejného initeleō. *š To bylo poprvé, co doktor nav-řívil na-i kolej. Michelovi rodi e si pro syna nikdy nep ijřřli ani ho sem ve dnech volna nedoprovázeli. Odjřřřdíval autobusem ař k brán Saint-Cloud jako já. A dál metremō (Modiano 1986: 24). Vztah Michela s rodiči je v kapitole dále popisován v podobném duchu. Otec s ním b hem náv-ř v nemluví v bec, matka s ním komunikuje pouze strohým stylem, nap řklad aby mu oznámila, ře ve er nebude nikdo z rodič doma:*

š »My dnes ve er jdeme do společ nosti, Micheli«, řkla paní Karvéová. »Nechala jsem ti v ledni ce plátek -unky.«

»Ano, maminko.«

»Bude ti to stať?«

»Ano, maminko.« *ekla to roztrfítým, trochu úse ným hlasem, ani se p i tom k n mu neoto ilaõ (Modiano 1986: 23).*

Jak bylo n kolikrát zmín no v první kapitole této práce, vztah Patricka Modiana k rodi m byl rovn fl komplikovaný, velkou ást d tství a dospívání Patrick strávil u nejzn jích ch v a známých, na kolejích ho rodi e nenav-t vovali a nem li as se mu v novat. Také ve druhé kapitole díla *Takoví hodní ho-i* najdeme zmínku o rodinných pom rech, které byly pro fláky Valvertu typické: *š V téhle koleji se vyskytovali podivní lidé... V-ichni naru-ení svými rodinnými pom ry...õ (Modiano 1986: 18).*

IV.2.2.1 Louisa Colpeynová

Stejn jako v p ípad prvku týkajících se obou rodi najednou, také v p ípad postavy matky Louisy Colpeynové se jedná spí-e o vliv, který na Modianovi vztah k matce zanechal. Mat ino jméno i jakékoliv dal-í údaje nejsou v knize zmín ny. Na základ informací, které jsou o vztahu mezi Patrickem a jeho matkou k dispozici, je možné se pouze domnívat, fe byla Modianova matka autorovou hlavní inspirací p i invenci postav ostatních matek zmín ných v díle *Takoví hodní ho-i*.

Ur itou podobnost lze pozorovat nap íklad mezi Louisou Colpeynovou a matkou Petite Bijou, jífl se p ezdívá šKomtesaõ, ale její pravé jméno je So a O'Daüyé. So a m la malou dcerku Petite Bijou, ale p eváfln se v novala divadelnímu herectví. A koliv Louisa Colpeynová p sobila p eváfln jako filmová here ka, jífl zde je patrná ur itá shoda v povolání Soni a Modianovy matky. V následujících ástech kapitoly se setkáváme se situacemi, kdy So a na Petite Bijou nemá as, a tak hol i ka tráví dny i noci s neznámými lidmi, které si její matka najala na hlídání. Podrobn ji byla tato situace popsána v kapitole 6.2.2. Stejn jako Petite Bijou, i Patrick Modiano a jeho bratr Rudy byli ásto vychovávání cizími lidmi a jejich rodi e nem li as se jim v novat.

Se situací podobného charakteru se setkáváme také v kapitole desáté, kdy paní Portierová tráví ve ery s p áteli namísto toho, aby se v novala svému synovi Christianovi. Ten navíc o víkendech obývá pronajatý pokoj v jiném byt nefl jeho matka. A koliv Christian

p edstírá, fle i jemu samotnému tato situace vyhovuje, vypraví si postupem času vímne, fle opak je pravdou: *šKdyfl jsme se za on ch ve er lou ili, v-íml jsem si jeho k e ovit staflných tvá í a smutného pohledu. Vyhlídka na návrat do »samostatného« pokoje v avenu Paul Doumer v n m asi nevyvolávala velké nad-ení. A Claude »flámovala«* (Modiano 1986: 95696). Pocity samoty a opu-t ní jsou společným znakem pro postavy Petite Bijou a Christiana a pravd podobn jsou také projevem stejných pocit , které v dob d tství a dospívání proflíval Patrick Modiano.

IV.2.3 Sou asná rodina Patricka Modiana

V knize najdeme pouze jeden prvek, který se týká sou asné rodiny Patricka Modiana. Zmín ny jsou dv dcery: *šNo a p edstav si, fle jednou ve er t sn p ed Tř drým dnem jsem ekal se svými dv ma dceru-kami p ed vchodem do biografuõ* (Modiano 1986: 20). Proto fle více informací o dcerkách v knize nenajdeme, nelze s jistotou íci, zda se skute n jedná o Patrickovy dcery í nikoliv. Nicmén je možné, fle skute nost, fle Modiano má dv dcery, autora ovlivnila, a tak také z vyprav e (v tomto p ípad Edmonda) ud lal otce dvou dcer.

IV.3 Autobiografické prvky v díle Dora Bruderová

Dílo *Dora Bruderová* se od p edchozích dvou analyzovaných knih v mnoha ohledech li-í. Nejedná se o klasické vypráv ní, ale spí-e o popis pátrání po zmizelé dívce a o snahu rekonstruovat její osud a flivotní cestu. Na rozdíl od p edchozích díl je v této knize patrné, fle vyprav em je sám Patrick Modiano. Navíc, co se tý e této shody, autor se nesnaflí tená e nijak mást a svou identitu nepopírá.

IV.3.1 Patrick Modiano

A koliv hlavním tématem knihy je osud Dory Bruderové, najdeme i v tomto díle adu prvk týkajících se flivota samotného autora, jenfl v knize vystupuje jako vypraví. Prvním pojítkem mezi flivoty Patricka Modiana a Dory Bruderové, je út k z internátu. Jak v-ak sám autor v knize p iznává, nic víc spolu tyto dva út ky společného nemají. Dora totiž utíkala za úpln jiných okolností, v nebezpečném roce 1941. *šPro se lov k rozhodne k út ku? Vzpomínám si, jak jsem 18. letna 1960 prchal já, v dob , která nebyla tak pochmurná jako*

prosinec 1941. Moje cesta [...] mla s Do iným út kem společnou jedinou v c, a to ro ní období, zima. Poklidná, b fňá zima, nesrovnatelná s tou o osmnáct let d íve (Modiano 2014: 40). S motivem út ku se v knize setkáváme je-t jednou. Modiano vzpomíná na pocity, které b hem út ku zažíval:

š Vzpomínám si na silný pocit, který jsem zažíval na út ku v lednu 1960 ó tak silný, že se mu myslím máloco vyrovná. Byla to závra z toho, že jsem jedním rázem p e al v-echna pouta, úmysln a nemilosrdn se roze-el s vnucenou disciplínou, s penzionátem, s u iteli i se spolufáký [...] je to rozchod i s rodi i [...] Byl to jist jeden ze vzácných okamžik v mém život , kdy jsem byl skute n sám sebou a ídil si v ci po svémō (Modiano 2014: 55 ó 56).

Rovněž v této ásti knihy Modiano porovnává obtížnost svého út ku s Do iným: *š Myslím na Doru Bruderovou. íkám si, že její út k nebyl tak jednoduchý jako ten m j o dvacet let pozd ji, kdy sv t ufl byl zase ne-kodný. M sto v prosinci 1941 se zákazem vycházení, s vojáky, s policií, to v-echno bylo proti ní a usilovalo o její záhubuō (Modiano 2014: 56). Protože autor m l s životem v penzionátu bohaté zku-enosti, dokázal pochopit, co Doru k út ku vedlo. V dob , kdy se procházel místy v blízkosti Do ina penzionátu, vzpomínal na dobu, kdy on sám flil na internátních -kolách a jaké pocity zažíval: *š Chodil jsem po té tvrti a v ur ítém okamžiku na m za ala p sobit tíha t ch ostatních ned lí, kdy se musela vrátit do penzionátu [...] A ta samota p i ned lních ve erních návratechō (Modiano 2014: 93).**

Hned n kolik autobiografických prvk týkajících se Patricka Modiana, najdeme v kapitole, která se v nuje život m spisovatel , jifl se stali ob mi holokaustu. Modiano je ozna uje za své p átelé a mezi jejich a svým životem nachází i dal-í pojítka, kterým není pouze stejné povolání: *š Mnoho p átel zmizelo v roce 1945, kdy jsem se narodil, takže jsem je nepoznalō (Modiano 2014: 70). Jedním ze zmín ných spisovatel je Maurice Sachs (1906 ó 1945), který m l v roce 1941 pronajatý stejný byt, ve kterém bydlela Modianova rodina: *š V byt na náb efi De Conti . 15, kde od roku 1942 bydlel m j otec ó v témfle byt , který m l p edchozího roku pronajatý Maurice Sachsō (Modiano 2014: 70). Maurice Sachs pak dv místnosti tohoto bytu pronajal jinému spisovateli ó byl jím Albert Sciaky, známý pod pseudonymem François Vernet. Toho s Modianem pojí dv okolnosti týkající se vydání jeho**

prvního románu: vyšel v nakladatelství Gallimard a v době, kdy bylo Vernetovi 21 let. Když o deset let později vyšel u Gallimarda Modiano v román *La Place de l'Étoile*, Patrickovi bylo rovněž 21 let. *Šlo stejně jako já padesát let později ve stejném věku jednadeceti let vydal roku 1938 u Gallimarda svůj první román, a sice pod pseudonymem François Vernet* (Modiano 2014: 70). Dalším francouzským spisovatelem, s nímž má Modiano něco společného, je Robert Desnos, jehož kniha *La Place de l'Étoile* vyšla v roce 1945, tedy ve stejném roce, kdy se Patrick Modiano narodil. *Šel doktor Ferdière tuhle knížku vydal [...] pár měsíců před tím, než Desnos v roce 1945, kdy jsem se já narodil, zemřel v terezínském táboře. Nevěděl jsem, že Desnos napsal Place de l'Étoile* (Modiano 2014: 71).

Posledním autobiografickým prvkem týkajícím se přímo Patricka Modiana, je drobná zmínka o maturitní zkoušce. V předposlední části knihy Modiano popisuje Paříž a v moment, kdy zmíní ulici Charlemagne, vzpomene také na školu, v níž úspěšně odmaturoval: *Šel tato ulice vyhází od Seiny, do náměstí Des Célestins a ústí do ulice Charlemagne, poblíž lycea, kde jsem předchozího roku maturoval* (Modiano 2014: 95).

IV.3.2 Rodiče

Rodiče Patricka Modiana jsou v této knize společně zmíněni pouze jednou, a to ve chvíli, kdy autor popisuje okolnosti svého útěku z penzionátu. V souvislosti s útekem mluví o přetrhání pout jak s penzionátem, učiteli a spolužáky, tak také s rodiči: *Šlo to rozchodit s rodiči, kteří vás nedovedli mít rádi a o nichž si říkáte, že od nich není co očekávat* (Modiano 2014: 56). Tato citace je tedy dalším důkazem o napjatosti vztahu mezi Patrickem a rodiči.

IV.3.2.1 Albert Modiano

Co se týče postavy Modianova otce Alberta, najdeme v knize několik prvků, které jsou s touto osobností spojeny. Modiano se zamýšlí nad podobnostmi v osudech otce a Dory Bruderové. Vzpomíná na vyprávění svého otce o tom, jak byl v roce 1942 zatčen: *Šlo toho února, večer po vydání německého nařízení, byl při zátahu na Champs-Élysées zatčen i můj otec* (Modiano 2014: 44). Zatímco v knize *Rodný list* tuto událost popisuje detailně a dramaticky, v díle *Dora Bruderová* s ní jená jen pouze seznamuje. Doba, místo i přiblížení jsou v obou dílech totožné, což lze považovat za důkaz pravdivosti. Když o této příhodě Patrickovi vyprávěl, pouze mimochodem se zmínil o jisté dívce, která byla tu noc

také zat ena. Modiano pak polemizuje nad možností, že touto dívkou byla právě Dora: *Š O té dívce se zmínil jen mimochodem [...] Skoro jsem na ni zapomněl, nebýt dne, kdy jsem se dověděl o existenci Dory Bruderové [...] Asi jsem si přál, aby se jejich cesty tehdy v zimě 1942 zkrříly* (Modiano 2014: 45). V případě, že by tou dívkou nebyla Dora Bruderová a s Albertem Modianem by se tedy nesetkala, Patrick pak uvažuje nad dalšími podobnostmi v osudech těchto dvou lidí: oba byli židovského původu, ale ani jeden z nich se v roce 1940 dobrovolně nepřihlásil, a nebylo jim tedy přiděleno identifikační číslo:

Š I kdyby byl každý naprosto jiný, té zimy byli oba zařazeni do stejné kategorie psanců. Můj otec se v červnu 1940 také nepřihlásil a stejně jako Dora Bruderová ani on neměl číslo »židovské složky«. Tak ušel legálně vlastně neexistoval, rozvázal všechna pouta se svými, kde každý musel vykazovat nějaké emeslo, rodinu, národnost, datum narození, bydliště. Od té chvíle ušel byl jinde. Trochu jako Dora od svého útěku (Modiano 2014: 45).

Naproti tomu se osudy Alberta Modiana a Dory Bruderové v jistých ohledech lišily. Zatímco Dora po svém útěku neměla mnoho možností na výběr a za daných okolností pro ni existovalo pouze málo východisek, další Albertův osud byl jasný:

Š Třináctiletému dříve odkázanému pouze na sebe se po útěku z penzionátu v zimní Paříži roku 42 nenabízelo mnoho východisek [...] byla v dvojnásob okrajovém postavení a byla židovka a k tomu nezletilá na útěku [...] Pro mého otce, který byl o třináct let starší než Dora Bruderová, byla cesta jasná a proto šel z ní judovat mimo zákon, přijme to jako nutnost, z nezbytnosti bude v Paříži a zavázou se za ním kalné vody černého trhu (Modiano 2014: 45).

Událost otcova zatčení v roce 1942 je pak v knize vzpomínána ještě dvakrát. Poprvé ve chvíli, kdy autor popisuje svá setkání s matkou na rohu dvou pařížských ulic: *Š Ještě jsem nevěděl, že tady na kde otci šlo o život a že se vrátím do míst, která fungovala jako černá díra. Chodívali jsme na večery do jedné restaurace na ulici Greffulhe a možná do přízemní budovy Policie pro židovské otázky, kde otce přivedli do kanceláře komisaře Schweblina*

(Modiano 2014: 46). Podruhé je pak tato situace zmíněna ve chvíli, kdy se Patrick Modiano snaží představit si, kde se asi Dora pohybovala v době od 14. prosince 1941 (útek z penzionátu) do 17. dubna 1942 (návrat k matce). V tento moment se Modiano soustředí na poasí, které v té době v Paříži panovalo. Popisuje teplotu a množství sněhu jednotlivých dní, ať dojde k datu 12. února: *š Práv toho 12. února večer sebrali mého otce policisté z oddělení pro židovské otázky* (Modiano 2014: 65).

Albert Modiano je zmíněn také v části knihy v nované jednotlivým spisovatelem, kteří zemřeli v průběhu druhé světové války. Jak bylo uvedeno v předcházející podkapitole, Maurice Sachs si pronajal byt na nábřeží De Conti č. 15, v němž poté bydlela Modianova rodina. Sachs pak část bytu propůjčil Albertu Sciakymu (François Vernet) zvanému Zebu: *š Tento »Zebu« neboli Albert Sciaky nosil stejné křestní jméno jako můj otec a také byl z rodu italských židů ze Solunů* (Modiano 2014: 70). V souvislosti s popisem osudů Maurice Sachse a Alberta Sciaky pak Modiano zmiňuje další informace o svém otci: *š Takže v tom bytě, kde se Sachs v noval svém křestem se zlatem a kde se později můj otec skrýval pod falešným jménem, právě Zebu bydlel v mém dětském pokoji* (Modiano 2014: 71). O otci se v souvislosti s černým trhem dozvídáme ještě dvakrát. V části knihy, kde autor představuje dívky zatčené společně s Dorou Bruderovou, popisuje detaily zatčení jisté Heny, jejíž zatkli, protože se přičítala vykradla byt. A právě při zmínce o krádeži vzpomene Patrick svého otce: *š Já můj otec v roce 1942 s kumpány vybral sklad kuli kových ložisek [...] zboží nalozili na nákladníky a dovezli ať do své » černé tržnice« na avenue Hoche* (Modiano 2014: 84). Podruhé pak na otcovy pochybné obchody vzpomene, když s majitelem veteránství mluví o válce a okupaci: *š Když jsem s ním mluvil, myslel jsem na otce, kterého jsem už dlouho neviděl. Když mi bylo devatenáct [...] vydával si menší křest u pařížských bran: přehléval přes celní záru kanystry s benzínem [...] nápoje i další zboží. To všechno bez placení danů* (Modiano 2014: 97).

Strany 419-51 jsou v knize v novány vzpomínky na událost, kdy Albert Modiano spolu se svou přítelkyní zavolali na Patricka policii a nechali ho odvézt na policejní stanici. Patrick žil v té době s matkou a jejich finanční situace byla velmi tíživá. Otec navíc nezaplátil alimenty, a tak Louisa Colpeynová poslala svého syna, aby u otce, jenž s přítelkyní žil ve stejném domě jako Patrick s matkou, zazvonil a peníze od něj přinesl. *š Matka chtěla, abych zazvonil u jeho dveří a požadoval ty peníze, co neposlal. Bohužel jsme na živobytí neměli žádné jiné. Dělal jsem to nerad. Zazvonil jsem u něj s úmyslem jednat po dobrém a dokonce*

se omluvit za takové poínání (Modiano 2014: 49). Reakce otce a jeho přítelkyně byla však taková, že na Patricka zavolali policii: *š sly-el jsem, jak fale-ná Mylène Demongeotová k i í a volá na policii, že u nich n jaký »chuligán d lá výtrfosti«* (Modiano 2014: 50). Nakonec Patrick i se svým otcem nastoupil do policejního auta a byl odvezen na policejní stanici. Již v té době se zamýšlel nad tím, jestli si otec vzpomíná na únor 1942, kdy byl zatčen a odvezen na oddělení zabývající se šfidovskými otázkami, a také ho překvapilo, že i přes tento zářítek z roku 1942, se otcí neprotivilo nechat syna, aby zažil podobnou situaci. Udivilo ho, jak se otec choval nezúastněn a jak svého syna ignoroval.

š říkal jsem si, že takovou věc zažívám poprvé v životě, ale otec ufl tuto zkušenost udělal před dvaceti lety, té únorové noci roku 1942 [...] A ptal jsem se sám sebe, jestli na to v tuhle chvíli také myslí. Ale dělal, že m nevidí, a uhýbal pohledem [...] Nicméně m udivilo, že otcí, který za okupace zažil to, co zažil, se nijak nepí ilo nechat m odvézt v policejním autonu. Sedel tam naproti m [...] a ignoroval m, jako kdybych byl nakažený morem [...] Strážníci nás dovedli do komisařovy kanceláře. Otec mu neosobním tónem vysvětlil, že já jsem ten »chuligán«, který »mu d lá výtrfosti« ufl od sedmnácti let (Modiano 2014: 50 a 51).

Tato událost bez pochyby silně poznamenala vztah mezi Albertem Modianem a jeho synem. Patrick dokonce pochybuje o tom, že by otec jakkoliv zasáhl v případě, že by se komisař rozhodl nechat ho několik hodin i dnů na stanici. Cestou domů spolu Patrick s otcem vůbec nemluvili. Po této události se již skoro neviděli.

š Vyšli jsme oba z komisařovy, otec a já. Zeptal jsem se ho, jestli bylo opravdu nutné volat na pomoc policii [...] Neodpověděl mi [...] Protože jsme bydleli ve stejném domě, šli jsme společně, bok po boku, a mluvíli jsme. Skoro jsem se jej zeptal na tu noc v únoru 1942, kdy jej také sebrali do policejního autonu, jestli si na ni před chvílí nevzpomíná [...] Po celou cestu, ani na schodech, nefl jsme se rozešli, mezi námi nepadlo jediné slovo. Ještě jsem jej viděl dvakrát nebo třikrát v následujícím roce, kdy mi jednou v srpnu odcizil mé vojenské doklady, aby se pokusil nechat m proti mé vůli naverbovat do kasáren v Reuilly. Pak ufl jsem jej nikdy nespát il (Modiano 2014: 51).

Na tuto nepříjemnou událost Modiano v knize vzpomíná je to jednou, a to konkrétně v místech, kde popisuje osudy jednotlivých spisovatelů zemřelých během okupace. Zamýšlí se nad tím, že je to před jeho narozením v roce 1945 byla na světě spousta lidí, jejichž osudy byly nesmírně tragické, a že to byli vlastně oni, kdo *š za nás odnesli všechna práva, takže nám ušly zbyly jen drobné bolesti* (Modiano 2014: 71). V souvislosti s touto myšlenkou Patrick znovu zmíní jeho zkušenost s policejním autem a komisí stvím:

Š Uv domil jsem si to ušly kolem svého osmnáctého roku, tehdy při té cestě s otcem v policejním autu o která byla mimochodem jen neškodnou generálkou a parodií jiných takových cest ve stejných autech na stejné policejní komisii stvím o jenže se z nich nikdy nevracelo zpátky po svých a domů, jako jsem tehdy měl já (Modiano 2014: 71).

IV.3.2.2 Louisa Colpeynová

Na rozdíl od otce Alberta, matka Louisa Colpeynová je v knize zmíněna velice málo. Nejprve na samotném začátku knihy, kdy autor popisuje čtvrť, z níž pocházela Dora Bruderová: *Š čtvrť v okolí bulváru Ornano známá odedávna. Když jsem byl malý, chodil jsem s matkou na blešné trhy v Saint-Ouen. Vystupovali jsme z autobusu u Clignancourtské brány, nebo někdy před radnicí 18. obvodu. Bylo to vždycky v sobotu nebo v neděli odpoledne* (Modiano 2014: 5). Z tohoto popisu však není jisté, jestli je tato vzpomínka skutečná nebo pouze smyšlená.

Další zmínka o Patrickově matce je znovu velice stručná a nepřináší bohaté informace. Dozvídáme se v ní pouze to, že Louisa se flivila jako herečka. *Š O dvacet let později matka hrála v jedné hře v divadle Michel [...] Chodili jsme na večeři do jedné restaurace na ulici Greffulhe* (Modiano 2014: 46).

Závěr

Tato magisterská diplomová práce se v novala autobiografickým prvkům ve vybraných dílech Patricka Modiana. Primárním cílem práce bylo zjistit, které autobiografické prvky se v těchto dílech vyskytují. Metodou tohoto výzkumu byla analýza tří Modianových knih *Rodný list*, *Takoví hodní hoši* a *Dora Bruderová*.

Práce se skládá ze čtyř částí. V první části je popsán život a dílo Patricka Modiana. Nejprve je představeno období dětství a dospívání tohoto francouzského autora, dále je zde popsán jeho vztah k rodičům Albertu Modianovi a Louise Colpeynové, který je pro něj jedním ze zásadních zdrojů inspirace. Další část úvodní kapitoly se zabývala představením členů rodiny Modianovy rodiny, a tedy ženy Dominique Zehrfussově a jejich dvou dcer, Ziny a Marie. Pro perspektivu nejvýznamnějších momentů Modiana života byl v závěru této kapitoly vytvořen strukturovaný životopis. Druhá polovina první kapitoly byla věnována dílu Patricka Modiana. Nejprve bylo vymezeno období tvorby, kterou Modiano započal již na konci 60. let minulého století a v níž pokračuje dodnes. V rámci jednotlivých dekád byla představena Patrickova díla, a to nejen ta románová, ale také zde byly uvedeny knífký pro divadlo, filmové scénáře a divadelní hry. Zmíněna byla rovněž ocenění, která autor za konkrétní díla získal. Následujícím cílem první kapitoly bylo definovat literární žánr Modianových děl. Toto vymezení je však z hlediska žánrové rozmanitosti, je-li se v jeho díle projevuje, nemožné. V Patrickových knihách totiž najdeme prvky *klasického románu*, *nového románu*, *detektivky*, *historického románu* i *autobiografie* a *autofikce*. Byly zmíněny pouze tyto žánry, protože se v Modianovím díle projevují nejostřejší. Při detailnější analýze by byly jistě objeveny mnohé další. Poslední část úvodní kapitoly se věnovala tématům a motivům, které se vyskytují v Patrickových románech obecně. Mezi nejostřejší patří například 2. světová válka a s ní související německá okupace, francouzský odboj a hrdinství, dále pak ztráta a hledání vlastní identity, pátrání po zmizelých osobách, často se také setkáváme s postavou spisovatele a v neposlední řadě s mnohými autobiografickými prvky z autorova života.

Druhá část práce pojednávala o teorii *autobiografie*. Představeny byly některé definice, a to například z literárních slovníků *Le dictionnaire du littéraire* (2002) i *Dictionary of Literary Terms* (2008), v této části byla věnována definici francouzského univerzitního profesora a specialisty na teorii autobiografické literatury Philippa Lejeuna. Konkrétně byla představena Lejeunova první definice *autobiografie* z roku 1971, která byla

následně porovnává s jeho druhou definicí z roku 1989. V obou případech se jedná o jakési podmínky, jež je nutné dodržet pro to, aby mohlo být dílo označeno za *autobiografii*. Na základě této definice tedy nelze označit Modianova díla jako *autobiografie*, protože ve většině případů není zřejmá totožnost autora, vypravěče a hlavní postavy, což Philippe Lejeune považuje za jedno z hlavních kritérií tohoto literárního žánru. Součástí Lejeunovy definice je také tzv. *autobiografický pakt*, v němž se autor *autobiografie* zavazuje k naprosté pravdivosti svého vyprávění. Ani z tohoto hlediska není tedy možné Modianovo dílo považovat za *autobiografii*, neboť autor svým čtenářem pravdivost a autenticitu svých příběhů nezaručuje. Vzhledem k obtížnosti dodržování výše zmíněných pravidel *autobiografie* dle Philippa Lejeuna začali literární teoretici a sami spisovatelé hledat nová označení pro autobiograficky zaměřená literární díla. Nejpoužívanějším z nich se stal termín *autofikce*, který poprvé v roce 1977 použil Serge Doubrovsky. Právě tomuto žánru byl v nově dané části práce věnován úsek druhé části práce. Nejprve byly představeny definice *autofikce*, a to například dle již výše zmíněného literárního slovníku *Le dictionnaire littéraire* i konkrétních literárních teoretiků, kritiků a spisovatelů, jako jsou například Jacques Lecarme, Gérard Genette i Vincent Colonna. Dále byl popsán původ nového termínu a jeho vysvětlením samotným autorem Sergem Doubrovským. V poslední části kapitoly byla *autofikce* porovnávána s *románem* a *autobiografií*, tedy se dvěma literárními žánry, které jí jsou velmi blízké.

Tato část práce se věnuje jednotlivým knihám Patricka Modiana, které byly vybrány pro analýzu autobiografických prvků v této diplomové práci. Jedná se o díla *Rodný list*, *Takoví hodní hoši* a *Dora Bruderová*, která byla představena ze dvou hledisek. Zaprvé byl popsán vztah mezi autorem, vypravěčem a hlavní postavou, který je důležitý pro posouzení autenticity a, v souladu s Lejeunovou teorií, pro žánrové zařazení konkrétního díla. Co se týče knihy *Rodný list*, nelze ji označit jako *autobiografii*, protože shodná identita autora, vypravěče a hlavní postavy je několikrát popřena, a to i přesto, že toho mají spoustu společného (například jméno, datum narození atd.). Kdo však alespoň trochu zná rodinný život Patricka Modiana, ten si v momentě, kdy vypravěč mluví o své sestře, uvědomí, že sám autor nikdy vládnou sestru neměl. Stejně tomu je v případě díla *Takoví hodní hoši*, kde vystupují dva vypravěči. Jedním z nich je Patrick, spisovatel detektivek. U něj se lze domnívat, že představuje samotného autora. V polovině kapitol však jako vypravěč vystupuje jistý Edmond Claude, divadelní herec, který s Patrickem Modianem nic společného nemá. Shodná identita autora a vypravěče se projevuje v posledním z analyzovaných děl, kterým je *Dora Bruderová*.

Nicmén ani zde nelze hovořit o *autobiografii*, protože Patrick Modiano zde primárně nevypráví o svém životě, nýbrž o životě jisté řídkovské dívky, která se stala obětí druhé světové války. Navíc ani v jednom z analyzovaných děl nenajdeme nic, co by se dalo považovat za *autobiografický pakt*. Na základě teorie *autobiografie* a *autofikce*, která byla v práci představena, lze tedy říci, že Modianovo dílo nelze označovat jako *autobiografii*, nýbrž jako *autofikci*. Druhým cílem této části práce bylo stručně nastínit obsah jednotlivých děl a zaměřit se na témata a motivy, které se v nich objevují nejčastěji. Jsou to například: hledání identity, smutek a samota, Paříž a popis konkrétních míst ve francouzské metropoli, otázka paměti a zapomnění, rodinné poměry a vztahy i 2. světová válka, řídkovství a okupace. Jednotlivé tematické okruhy byly doloženy konkrétními citacemi z analyzovaných knih.

čtvrtá, a tedy poslední část práce je věnována samotné analýze autobiografických prvků. Ty se objevily nejvíce v knize *Rodný list* (16), poté v díle *Dora Bruderová* (14) a nejméně pak v knize *Takoví hodní hoři* (8). Celkem tedy ve vybraných knihách najdeme 38 autobiografických prvků, které byly rozděleny do jednotlivých tematických oblastí: Patrick Modiano, rodiče Albert Modiano a Louisa Colpeynová, jsou vlastní rodina autora. Nejhojněji se v knihách vyskytly prvky týkající se přímo samotného autora. Takových bylo celkem 18, z toho 6 v díle *Rodný list*, 7 v knize *Takoví hodní hoři* a 5 v knize *Dora Bruderová*. Mezi těmito prvky se nejčastěji objevuje společné jméno autora a vyprávění, datum narození, vzpomínky na studia a pobyty na internátních kolech, motiv útěku, povolání spisovatele a místo bydliště – totiž na náměstí Conti – 15. Zastoupení těchto prvků v jednotlivých knihách znázorňuje následující tabulka. Jedná se o prvky, které se objevily alespoň ve dvou ze tří knih. Pro lepší přehlednost v ní budou názvy děl zkráceny takto: *Rodný list* = *RL*, *Takoví hodní hoři* = *THH* a *Dora Bruderová* = *DB*.

Kniha	Jméno	Datum narození	Studia a internátní -koly	Byt na náb . Conti . 15	Út k	Spisovatel
<i>RL</i>	X	X	X	X		
<i>THH</i>	X	X	X		X	X
<i>DB</i>		X	X	X	X	X

Tabulka . 2: Shodné autobiografické prvky analyzovaných d l

Dal-ími prvky, které se týkají p ímo samotného autora, ale objevují se vřdy jen v jednom z d l, jsou vzpomínky na k tiny, motiv fal-ování doklad , popis míst, na nichřl Modiano n jakou dobu řil, a zmín n je také 1. román *La Place de l'Étoile*.

Kniha	K tiny	Fal-ování doklad	Popis míst	1. román
<i>RL</i>	X		X	
<i>THH</i>		X		
<i>DB</i>				X

Tabulka . 3: Ostatní autobiografické prvky analyzovaných d l

V souvislosti s postavami rodi Alberta Modiana a Louisy Colpeynové najdeme v Modianových dílech velký nepom r v mnořství jednotlivých prvk v novaných otci a prvk , které se týkají matky. Oproti jedenácti záznam m souvisejících s postavou Alberta Modiana se v knihách objevily pouze ty i prvky týkající se Louisy Colpeynové. Velký rozdíl najdeme také v tom, jakým zp sobem jsou oba rodi e popisováni. Zatímco o matce se dozřídáme pouze strohé informace (nap . povolání here ky, belgický p vod atd.), vzpomínky na otce jsou obsáhlej-í, detailn j-í a jsou také popsány barvit ji, a to zejména v knize *Dora*

Bruderová. Naopak kniha *Takoví hodní ho-i* se v tomto ohledu zcela liší jak od knihy *Rodný list*, tak od *Dory Bruderové*. Zmínky o rodičích v ní totiž nenajdeme. Lze se tak pouze domnívat, že rodiče jednotlivých spolužáků, kteří jsou v tomto díle popsáni, mají určité shodné rysy s Albertem Modianem a Louisou Colpeynovou (např. problematický vztah se svými dětmi). Zároveň lze tedy říci, že z obou rodičů je pozornost v nověna zejména otci Albertu Modianovi, jenž je zmíněn celkem pětkrát v knize *Rodný list* a šestkrát v díle *Dora Bruderová*. Jak znázorňuje následující tabulka, prvky týkající se Modianova otce se v obou knihách tak či shodují:

Kniha	Odloučení	erný trh	Zatčení a útěk v r. 1942	Identita	fidovský povod	Jméno Albert	Udání Patricka na policii
RL	X	X	X	X		X	
DB	X	X	X		X	X	X

Tabulka 4: Zmínky o otci v analyzovaných dílech

Co se týče souasně rodiny Patricka Modiana, najdeme o jejích členech zmínku pouze v knihách *Rodný list* a *Takoví hodní ho-i*. Nicméně pouze v případě dcery Ziny, jejíž narození je zmíněno v úvodu první zmíněné knihy, máme označit za jistý autobiografický prvek ze života Patricka Modiana. Naproti tomu přítomnost Modianovy ženy v knize *Rodný list* je doložena pouze datem jejího narození a naopak vyvrácena tuniským povodem manželky vyprávě. V knize *Takoví hodní ho-i* se pak vyprávě jen mimochodem zmíní o svých dvou dcerkách, se kterými se jednoho večera vydal do kina. Jejich věk a jména však nejsou uvedena.

Přestože analytická část dokazuje přítomnost ade autobiografických prvků, shodná identita autora, vyprávě a hlavní postavy není vždy zaručena, nejedná se o příběh i vývoj osobnosti autora a v řadě z knih nenajdeme nic, co by připomínalo *autobiografický pakt*. A uť ale Modianovo dílo začadíme do jakéhokoliv literárního řánru, s jistotou lze říci, že autor v život, zvláť pak jeho zážitky z období dětství, dospívání i jeho vztah s rodiči, patř

mezi hlavní zdroje inspirace a na Modianovu tvorbu má velký vliv. Na druhou stranu ale Modiano nabízí svým čtenářům možnost zamýšlet se nad autenticitou jednotlivých autobiografických prvků, které v knihách nejsou nikdy úplně doloženy, a často tak zůstává otázkou, zda autor píše o sobě nebo o fiktivních postavách a jejich osudech.

Seznam tabulek

Tabulka . 1: Tvorba Patricka Modiana	19
Tabulka . 2: Shodné autobiografické prvky analyzovaných děl	81
Tabulka . 3: Ostatní autobiografické prvky analyzovaných děl	81
Tabulka . 4: Zmínky o otci v analyzovaných dílech	82
Tabulka . 5: Pohled románové tvorby P. Modiana.....	99

Seznam zkratk

DB Dora Bruderová

RL Rodný list

THH Takoví hodní ho-i

Résumé

Ce mémoire de Master est consacré à Patrick Modiano, un des écrivains français les plus célèbres de nos jours, le lauréat du prix Nobel de l'année 2014. Il a commencé à écrire en 1968 avec son premier roman intitulé *La Place de l'Étoile*. Aujourd'hui, il est l'auteur d'une trentaine de romans, d'une pièce de théâtre, de scénarios, de plusieurs livres d'enfants et de chansons. Son œuvre, traduite en une trentaine de langues dans le monde entier, a obtenu de nombreux prix littéraires, dont le Prix Goncourt de 1978 et le Prix Nobel de 2014 sont les plus prestigieux. Son œuvre est assez souvent considérée comme la littérature autobiographique dont la théorie et la définition sont considérablement compliquées. En ce qui concerne la vie de Patrick Modiano, il existe une seule monographie appelée *Cahier Modiano*, parue en 2012 en série *Les Cahiers de l'Herne*. Néanmoins, cette monographie n'a pas encore été traduite en tchèque ainsi que le livre *Un pedigree*, la seule *autobiographie* de Modiano. En plus, les entretiens avec Modiano sont plutôt rares et la plupart n'est publiée qu'en français. De plus, de la trentaine de livres écrits par Modiano, il n'y en a que cinq qui ont été traduits en tchèque. Pour ces raisons, Patrick Modiano n'est presque pas connu parmi le grand public en République tchèque. L'objectif principal de ce mémoire de Master consistait à décrire et analyser les éléments autobiographiques dans l'univers romanesque de Patrick Modiano. L'objectif secondaire consistait à ramasser et compléter les informations sur la vie de l'auteur et de faire découvrir Patrick Modiano aux lecteurs tchèques.

Le mémoire est composé de quatre parties. La première partie est dédiée à la présentation de l'auteur et de son œuvre. Tout d'abord, nous avons présenté la période d'enfance et d'adolescence de Patrick Modiano en nous concentrant sur sa relation compliquée avec ses parents, le père Albert Modiano et la mère Louisa Colpeyn, qui l'a beaucoup influencé. La solitude, la quête de père et de mère qui sont toujours absents, ce sont deux thèmes assez fréquents dans l'œuvre de Modiano. Nous avons également proposé les informations sur la période d'études de Modiano où il fréquentait beaucoup de pensionnats différents et il souffrait d'un sentiment de solitude et d'abandon. Ces sentiments ainsi que les conditions vécues dans ces pensionnats font partie de plusieurs œuvres, notamment *De si braves garçons*. Puis, nous avons décrit les membres de la famille contemporaine de Patrick Modiano, plus précisément la femme Dominique Zehrfuss et leurs deux filles, Zina et Marie. Les trois font partie de la vie artistique en France : Dominique Zehrfuss, dessinatrice et auteur

d'un livre autobiographique *Peau de caniche* (2010), Zina, réalisatrice de cinéma, dessinatrice et auteur d'un livre pour enfants, Marie, chanteuse et écrivain. Pour rendre la vie de Patrick Modiano plus claire et pour souligner les événements les plus importants, nous avons créé un curriculum vitae. Dans la deuxième partie de ce chapitre, nous avons présenté l'œuvre de Patrick Modiano. D'abord, nous avons défini la période de son écriture qui a commencé déjà à la fin des années 1960 et elle continue jusqu'à nos jours. Les œuvres particulières ont été divisées dans plusieurs décennies, nous avons mentionné les romans ainsi que les livres pour enfants, les scénarios et la pièce de théâtre. Nous avons aussi dénommé les prix littéraires décernés à Modiano, comme par exemple Grand Prix du roman de l'Académie française (1972), Prix Goncourt (1978) ou Prix Nobel (2014). Un autre objectif du premier chapitre consistait à présenter et à définir le genre littéraire dans lequel on range l'œuvre de Modiano. Néanmoins, à cause de plusieurs genres qui y sont mélangés (par exemple *le roman, le nouveau roman, le roman policier, le roman historique, l'autobiographie, l'autofiction*), il n'est pas possible de donner une seule définition précise. Pour cette raison, l'œuvre de Modiano est décrite comme hybride, mais il y a beaucoup de critiques et théoriciens littéraires qui la considèrent pour *l'autofiction*. Ce sont par exemple Thierry Laurent ó *L'œuvre de Patrick Modiano: une autofiction* (1997), Denis Cosnard ó *Dans la peau de Patrick Modiano* (2010), BA Amadou Bal ó *Patrick Modiano, Prix Nobel de littérature, spécialiste de l'autofiction* (2014) ou Dervila Cook ó *Present Pasts: Patrick Modiano's (auto)biographical fictions* (2005) etc. A la fin du premier chapitre, nous avons présenté des thèmes et des motifs traités dans les livres de Patrick. Ce sont en particulier ces thèmes-ci : la seconde guerre mondiale, l'occupation allemande, la résistance française, les conditions juives, la perte et la quête d'identité, la mémoire et l'oubli, l'enquête, le personnage d'un écrivain et aussi les éléments autobiographiques qui sont les plus importants de point de vue de ce mémoire de master.

La deuxième partie est dédiée à la théorie de *l'autobiographie*. Nous avons présenté plusieurs définitions, comme par exemple la définition tirée du *Dictionnaire du littéraire* (2002) ou *Dictionary of Literary Terms* (2008). Une partie plus détaillée est consacrée à la théorie de Philippe Lejeune, professeur universitaire français, un grand spécialiste de la théorie de *l'autobiographie*. En particulier, nous avons traité sa première définition de l'année 1971, qui a été comparée avec sa deuxième définition de 1989. En cas de ces deux définitions, il s'agit d'une sorte de conditions qui devront être respectées pour pouvoir parler d'une œuvre

autobiographique. A la base de cette définition, il n'est pas possible de considérer l'œuvre de Patrick Modiano comme *l'autobiographie*, parce que dans la plupart de cas, il ne respecte pas la « triple identité » de l'auteur, du narrateur et du personnage principal, ce qui est une des conditions proposées par Lejeune. *Le pacte autobiographique* fait partie de la définition lejeunienne. Le pacte exige que l'auteur ne dise que la vérité en écrivant sur sa vie. Même de ce point de vue, l'œuvre de Modiano ne répond pas à *l'autobiographie*, parce que Modiano ne garantit pas l'authenticité et la vérité de ses histoires. Après avoir défini *l'autobiographie* de cette façon-là dans les années 1970, il était de plus en plus difficile de créer une vraie *autobiographie*. Par conséquent, les théoriciens et les écrivains ont commencé à chercher de nouveaux termes pour parler des œuvres autobiographiques. *L'autofiction*, un terme proposé par Serge Doubrovsky en 1977, est devenu le plus utilisé. Nous avons dédié la deuxième partie de ce chapitre à *l'autofiction*. D'abord, nous avons présenté plusieurs définitions du genre proposées par *Le dictionnaire littéraire*, par les théoriciens et les critiques littéraires ou par les écrivains eux-mêmes, comme par exemple Jacques Lecarme, Gérard Genet ou Vincent Colonna. Puis, nous avons traité l'origine et l'évolution du terme ainsi que son explication par son inventeur, Serge Doubrovsky. Dans la dernière partie du chapitre nous avons comparé *l'autofiction* avec *le roman* et *l'autobiographie*, qui sont considérés comme deux genres alliés.

La troisième partie est dédiée aux livres de Patrick Modiano que nous avons choisi d'analyser dans ce mémoire. Ce sont *Livret de famille*, *De si braves garçons* et *Dora Bruder*. Puisque notre objectif était de présenter l'œuvre de Patrick Modiano aux lecteurs tchèques, nous avons choisi les éditions publiées en tchèque. D'abord, nous nous sommes concentrés sur la relation de l'auteur, du narrateur et du personnage principal, afin de pouvoir juger l'authenticité des œuvres et aussi pour pouvoir les classer du point de vue de genres littéraires selon la définition proposée par Philippe Lejeune. Au sujet du livre *Livret de famille*, il n'est pas possible de le classer comme *l'autobiographie*, parce que la « triple identité » de l'auteur, du narrateur et du personnage principal est plusieurs fois contestée. Comme un exemple nous pouvons mentionner la situation où le narrateur parle de sa sœur. Même si le narrateur s'appelle Patrick, il est né en juillet 1945 et il a plusieurs choses en commun avec l'auteur, nous savons que Patrick Modiano n'a pas de sœur. En ce qui concerne le deuxième livre *De si braves garçons*, il ne peut pas être considéré comme *l'autobiographie* non plus, parce qu'il y a deux narrateurs : le premier s'appelle Patrick, auteur de romans policiers, et le deuxième

s'appelle Edmond Claude, un acteur de théâtre, qui n'a rien en commun avec Patrick Modiano. Nous pouvons trouver la même identité de l'auteur et du narrateur dans le livre *Dora Bruder*, néanmoins, comme Patrick Modiano ne raconte pas l'histoire de sa propre personnalité (le livre est dédié à la vie de Dora Bruder, une jeune fille juive qui est morte pendant la seconde guerre mondiale), il n'est pas possible de considérer cette œuvre comme *l'autobiographie* non plus. De plus, dans aucun des livres traités, nous n'y trouvons de *pacte autobiographique*. Pour conclure, après avoir défini *l'autobiographie* et *l'autofiction* dans la deuxième partie de ce mémoire, nous considérons l'œuvre de Patrick Modiano comme *l'autofiction*. Le deuxième objectif de la troisième partie consistait à décrire les thèmes et les motifs parus dans ces trois livres analysés. Pour donner un exemple, nous pouvons nommer ces thèmes : la quête d'identité, la tristesse et la solitude, Paris et de nombreuses descriptions de la capitale française, la mémoire et l'oubli, les relations familiales (qui sont dans la plupart des cas assez compliquées), la seconde guerre mondiale, la condition juive, l'occupation allemande. Pour prouver la présence de ces thèmes dans les œuvres analysées, nous avons présenté plusieurs citations.

La quatrième partie est composée de l'analyse des éléments autobiographiques dans les œuvres choisies. Nous avons trouvé 38 traces autobiographiques en total, dont 16 dans le livre *Livret de famille*, 14 dans l'œuvre *Dora Bruder* et 8 dans le livre *De si braves garçons*. Les éléments trouvés ont été classés selon leur thématique : Patrick Modiano, les parents Albert Modiano et Louisa Colpeyn, la famille contemporaine de l'auteur. En ce qui concerne les traces sur le personnage de Patrick Modiano lui-même, ce sont les éléments les plus fréquents. Au total, il y en a 18 dans les trois livres, dont 6 dans le livre *Livret de famille*, 7 dans l'œuvre *De si braves garçons* et 5 dans le livre *Dora Bruder*. Le nom de l'auteur, sa date de naissance, les études et les pensionnats, le motif de fugue, le métier d'écrivain et l'adresse du domicile 6 quai de Conti 15, Paris. Ce sont les traces autobiographiques parues dans toutes les trois œuvres. De plus, nous avons trouvé les éléments autobiographiques concernant l'auteur qui ne se trouvent que dans un seul livre. Ce sont : le baptême, l'identité clandestine ou les faux papiers, la description de lieux liés à la vie de l'auteur et le premier roman de Modiano *La Place de l'Étoile*.

En ce qui concerne les personnages des parents Albert Modiano et Louisa Colpeyn, nous avons trouvé une grande différence du point de vue de nombre de cette sorte d'éléments : il y a 11 traces donnant quelques informations sur le père en comparaison avec 4

éléments portant sur la mère. De plus, nous avons également observé une grande différence dans le style utilisé en parlant du père et en mentionnant la mère. Les descriptions de Louisa Colpeyn sont courtes et brèves, elles ne nous offrent que des informations de base (par exemple le métier d'actrice, l'origine belge). Par contre, les traces portant sur Albert Modiano sont plus longues et plus détaillées, notamment dans l'œuvre *Dora Bruder*. Par contre, le livre *De si braves garçons* diffère complètement du reste de livres analysés. Les parents de Modiano n'y sont pas mentionnés. Pour cela, nous ne pouvons que croire que les parents de camarades de classe décrits dans le livre ont quelques traits en commun avec les parents de Modiano (par exemple les relations compliquées). En bref, il est possible de constater que c'est surtout le père Albert Modiano qui est présent dans les livres *Livret de famille* (5 éléments) et *Dora Bruder* (6 éléments). Quelles sont les traces portantes sur le père qui sont mentionnées le plus ? Ce sont : la quête de père, le marché noir, l'arrestation et la fugue en 1942, l'identité et la clandestinité, l'origine juive, le nom Albert et aussi la situation où Albert laisse arrêter Patrick par la police.

En ce qui concerne la famille contemporaine de Patrick Modiano, les éléments portants sur ses membres ne se trouvent que dans les livres *Livret de famille* et *De si braves garçons*. Néanmoins, assez souvent nous ne sommes pas sûrs s'il s'agisse vraiment d'eux. La fille Zina, qui est née au début du livre *Livret de famille*, en est une exception. Par contre, il n'est pas sûr si la femme du narrateur dans le même livre soit Dominique Zehrfuss ou non. La date de naissance de ces deux femmes est la même. Néanmoins, la femme du narrateur est d'origine tunisienne tandis que la femme de Patrick Modiano est d'origine française. Les filles de Patrick Modiano, Zina et Marie, sont peut-être mentionnées dans le livre *De si braves garçons* : le narrateur raconte une histoire où il est allé au cinéma avec ses deux filles. Pourtant, leurs noms ou plusieurs informations plus détaillées ne sont pas données. Pour cette raison, nous ne pouvons donc pas considérer avec certitude que cet élément soit une trace autobiographique de la vie de l'auteur.

Dans ce mémoire de Master, nous avons présenté la vie d'un des écrivains français contemporains les plus célèbres, le lauréat du prix Nobel de l'année 2014, Patrick Modiano. Nous nous sommes concentrés surtout sur la période d'enfance, d'adolescence, d'études ainsi que sur sa relation avec ses parents. Comme l'objectif principal de ce mémoire est d'analyser les éléments autobiographiques dans les œuvres choisies, la connaissance de l'histoire personnelle de Modiano est donc nécessaire. Nous avons aussi décrit l'œuvre de Patrick

Modiano, notamment son œuvre romanesque, en nous concentrant sur la période d'écriture, le genre littéraire et les domaines thématiques. Dans la partie théorique de ce mémoire, nous avons présenté et défini deux genres littéraires liés aux livres de Modiano : *l'autobiographie* et *l'autofiction*. La partie analytique a été consacrée aux trois œuvres choisies de Modiano. En présentant ces œuvres nous avons mis l'accent sur l'identité de l'auteur, du narrateur et du personnage principal, et notamment sur les éléments autobiographiques. A la base de la théorie de *l'autobiographie* et de *l'autofiction* qui ont été définies dans la partie théorique, nous pouvons constater qu'il s'agit des œuvres autofictionnelles : même si nous avons prouvé la présence de nombreux éléments autobiographiques, les conditions autobiographiques, notamment la « triple identité », l'histoire de la personnalité de l'auteur et *le pacte autobiographique* n'ont pas été respectés. De plus, il est souvent difficile de juger l'authenticité et la vérité des éléments autobiographiques. Cela est la raison pour laquelle l'œuvre de Modiano est le plus souvent considérée comme *l'autofiction*.

Il sera possible de analyser d'autres œuvres de Modiano en adoptant des points de vue différents. Sauf les éléments autobiographiques nous pourrions traiter et analyser par exemple les domaines thématiques différents, l'influence de la seconde guerre mondiale sur l'œuvre de l'auteur qui est né après la guerre, le style d'écriture qui est parfois considéré comme le style très bien travaillé et, par contre, pour le style plat et trop facile, ou le thème d'identité, de la mémoire et de l'oubli qui sont assez fréquents dans les œuvres de Modiano.

Bibliografie

- ANDREEVA-TINTIGNAC, H. *L'Écriture de Patrick Modiano ou la frustration de l'attente romanesque*. Université de Limoges, 2003, 360 s.
- ARON, P., Saint-Jacques, D., Bertrand, J.-P. *Le dictionnaire du littéraire*. Paris: PUF, 2002, 634 s.
- BALDICK, Ch. *The Oxford dictionary of literary terms*. Oxford: Oxford University Press, 2008, 357 s.
- BLANCKEMAN, B., DAMBRE, M., MURA-BRUNEL, A. *Le roman français au tournant du XXIe siècle*. Paris: Press Sorbonne Nouvelle, 2004, 589 s.
- BRUSS. E., W., *L'auto-biographie considérée comme acte littéraire. Poétique. Éditions de Seuil*, 1974, no . 5, . 17, s. 24.
- COLONNA, V. *Autofiction et autres mythomanies littéraires*. Auch: Tristram, 2004, 250 s.
- COLONNA, V. *L'autofiction, essai sur la fictionalisation de soi en littérature*. Paris : EHESS, 1989, 595 s.
- CONTAT, M. Quand je n'écris pas, je ne suis pas écrivain. *Portraits et rencontres*. Genève: Zoé, 2005, s. 231-264.
- COOKE, D. *Present pasts: Patrick Modiano's (auto)biographical fictions*. Amsterdam: Rodopi, 2005, 356 s.
- COSNARD, D. Albert Modiano, le père de Patrick Modiano. *Le Réseau Modiano* [online]. 2011. [cit. 6.11.2016]. Dostupné z: <http://lereseaumodiano.blogspot.cz/2011/11/albert-modiano-le-pere-de-patrick.html>
- COSNARD, D. Dominique Zehrfuss & Patrick Modiano. *Le Réseau Modiano* [online]. 2011. [cit. 6.11.2016]. Dostupné z: <http://lereseaumodiano.blogspot.cz/2011/11/dominique-zehrfuss-patrick-modiano.html>
- COSNARD, D. Les premières pages de *Dans la peau* de Patrick Modiano, de Denis Cosnard. *L'Express* [online]. 2011. [cit. 5.11.2016]. Dostupné z: http://www.lexpress.fr/culture/livre/les-premieres-pages-de-dans-la-peau-de-patrick-modiano-de-denis-cosnard_949760.html

- COSNARD, D. Luisa Colpeyn, comédienne et mère de Patrick Modiano. *Le Réseau Modiano* [online]. 2011. [cit. 6.11.2016]. Dostupné z: <http://lereseaumodiano.blogspot.cz/2011/11/luisa-colpeyn-comedienne-et-mere-de.html>
- COSNARD, D. Modiano "avec Klarsfeld, contre l'oubli". *Le Réseau Modiano* [online]. 2012. [cit. 5.3.2017]. Dostupné z: <http://lereseaumodiano.blogspot.cz/2012/01/modiano-avec-klarsfeld-contre-loubli.html>
- COSNARD, D. Raymond Queneau & Patrick Modiano. *Le Réseau Modiano* [online]. 2012. [cit. 6.11.2016]. Dostupné z: <http://lereseaumodiano.blogspot.cz/2012/01/raymond-queneau-patrick-modiano.html>
- COSNARD, D. Zina Modiano. *Le Réseau Modiano* [online]. 2011. [cit. 6.11.2016]. Dostupné z: <http://lereseaumodiano.blogspot.cz/2011/12/zina-modiano.html>
- CZARNY, N. Contre l'oubli. *La Quinzaine littéraire*. Paris, 1997, ro . 31, . 714, s. 7-8.
- DARRIEUSSECQ, M. L'Autofiction un genre pas sérieux. *Poétique*. 107, septembre 1996, s. 372-373.
- DARRIEUSSECQ, M. *Moments critiques dans l'autobiographie contemporaine : l'ironie tragique et l'autofiction chez Serge Doubrovsky, Hervé Guibert, Michel Leiris et Georges Perec*. Université Denis Diderot, Paris 1997, 342 s.
- DOUBROVSKY, S. *Autobiographiques : De Corneille à Sartre*. Paris: Presses Universitaires de France, 1988, 168 s.
- DOUBROVSKY, S. *Fils*. Paris: Gallimard, 1977, 537 s.
- GASPARINI, P. *Est-il je?: roman autobiographique et autofiction*. Paris: Seuil, 2004, 384 s.
- GENETTE, G. *Fiction et diction*. Paris: Seuil, 1991, 150 s.
- HARTMAN, G. *Scars of the Spirit: The Struggle Against Inauthenticity*. New York: Palgrave Macmillan, 2002, 260 s.
- JAUS, H.-R. *Littérature médiévale et théorie des genres. Théorie des genres*. Paris: Seuil, 1986, 205 s.
- KAWAKAMI, A. *A Self-Conscious Art: Patrick Modiano's Postmodern Fictions*. Liverpool: Liverpool University Press, 2001, 176 s.
- KUNDERA, M. *L'art du roman: essai*. Paris: Gallimard, 1986, 200 s.

- LAMY, J.-C. Patrick Modiano sur la piste d'une étoile. *Le Figaro* [online]. 2008. ISSN 1241-1248 [cit. 15.11.2016]. Dostupné z: <http://www.lefigaro.fr/livres/2008/07/10/03005-20080710ARTFIG00305-patrick-modiano-sur-la-piste-d-une-etoile-.php>
- LAURENT, T., MODIANO, P. *L'œuvre de Patrick Modiano: une autofiction*. Lyon: Presses universitaires de Lyon, 1997, 188 s.
- LECARME, J. L'Autofiction: un mauvais genre? *Autofictions & Cie*. Paris : Université Paris X, 1993, s. 227-248
- LEJEUNE, P. *L'Autobiographie en France*. Paris: Armand Colin, 2014, 216 s. LEJEUNE, P. *On autobiography*. Minneapolis: University of Minnesota Press, 1989, 320 s.
- LEJEUNE, P. Qu'est-ce que le pacte autobiographique? *Autopacte* [online]. 2006 [cit. 12.12.2016]. Dostupné z: http://www.autopacte.org/pacte_autobiographique.html
- LIBAN, L. Modiano. *L'Express* [online]. 2003. ISSN 0014-5270 [cit. 20.2.2017] Dostupné z: http://www.lexpress.fr/culture/livre/modiano_808386.html
- MICHINEAU, S. *L'Autofiction dans l'œuvre de Colette*. Université du Maine, 2007, 455 s.
- MODIANO, P. *Dora Bruderová*. Brno: Barrister & Principal, 2014, 103 s.
- MODIANO, P. *Livret de famille*. Paris: Gallimard, 1981, 214 s.
- MODIANO, P. *Rodný list*. Praha: Odeon, 1982, 198 s.
- MODIANO, P. *Takoví hodní ho-í a Mládí*. Praha: Svoboda, 1986, 268 s.
- MODIANO, P. *Un pedigree*. Paris: Gallimard, 2005, 122 s.
- PERAS, D. Patrick Modiano. *L'Express* [online]. 2007. ISSN 0014-5270 [cit. 21.2.2017] Dostupné z: http://www.lexpress.fr/culture/livre/patrick-modiano_822343.html
- ROUSSEAU, J.-J. *Œuvres complètes*. Paris: Gallimard, 1959, 2096 s.
- SHAEFFER, J.-M. Qu'est-ce qu'un genre littéraire. *Théorie des genres*. Paris: Seuil, 1986, 205 s.
- SPITZER, L. *Linguistics and literary history: essays in stylistics*. Princeton: Princeton University Press, 1970, 244 s.

VIART, D., VERCIER, B. *Sou asná francouzská literatura: d dictví, modernita, prom ny.*
Praha: Garamond, 2008, 564 s.

P ílohy

P ÍLOHA I

Portrét Patricka Modiana

PÍLOHA II

Románová tvorba Patricka Modiana

Jednotlivá díla jsou seřazena chronologicky dle roku, ve kterém byla vydána. První sloupec uvádí název ve francouzštině, ve druhém je pak uveden název v češtině. Knihy, které dosud nebyly vydány v češtině, jsou označeny hvězdičkou, jejich překlad není oficiální. Třetí sloupec uvádí rok vydání, následuje vydavatelství a poslední sloupec zaznamenává ocenění, které konkrétní dílo získalo.

Název díla ve Fj	Název díla v J	Rok vydání	Vydavatelství	Ocenění
La Place de l'Étoile	Náměstí Hvězdy*	1968	Gallimard	Prix Roger-Nimier Prix Fénelon
La Ronde de nuit	Noční hlídka*	1969	Gallimard	X
Les Boulevards de ceinture	Bulváry opasku*	1972	Gallimard	Grand prix du roman de l'Académie française
Villa Triste	Villa Triste	1975	Gallimard	Prix des libraires
Livret de famille	Rodný list	1977	Gallimard	X
Rue des boutiques obscures	Ulice temných krámk	1978	Gallimard	Prix Goncourt
Une jeunesse	Mládí	1981	Gallimard	X
Memory Lane	Memory Lane*	1981	Hachette	X
De si braves garçons	Takoví hodní hoši	1982 97	Gallimard	X

Poupée blonde	Blon atá panenka*	1983	P.O.L.	X
Quartier perdu	Ztracená tvr *	1985	Gallimard	X
Dimanches d'août	Srpnové ned le*	1986	Gallimard	X
Remise de peine	Dodání bolesti*	1988	Seuil	X
Vestiaire de l'enfance	TMatna z d tství*	1989	Gallimard	X
Voyage de nocés	Líbánky*	1990	Gallimard	X
Fleurs de ruine	Ruiny kv tin*	1991	Seuil	X
Un cirque passe	Cirkus prochází*	1992	Gallimard	X
Chien de printemps	Jarní pes*	1993	Seuil	X
Du plus loin de l'oubli	Daleko od zapomn ní*	1995	Gallimard	X
Dora Bruder	Dora Bruderová	1997	Gallimard	X
Des inconnues	Neznámé*	1999	Gallimard	X
La Petite Bijou	Malá Bijou*	2001	Gallimard	X
Accident nocturne	No ní nehoda*	2003	Gallimard	X
Un pedigree	Rodokmen*	2005	Gallimard	X
Dans le café de la jeunesse perdue	V kavárn ztraceného mládí*	2007	Gallimard	X
L'Horizon	Horizont*	2010	Gallimard	X

L'Herbe des nuits	No ní rostlina*	2012	Gallimard	X
Pour que tu ne te perdes pas dans le quartier	A se neztratí– v ulicích*	2014	Gallimard	X

Tabulka . 5: P ehled románové tvorby P. Modiana

Anotace

Jméno a příjmení autora: Bc. Markéta Kudrnová

Název katedry a fakulty: Katedra romanistiky, Filozofická fakulta UP

Název práce: Autobiografické prvky ve vybraných dílech Patricka Modiana

Vedoucí práce: Mgr. Jiřina Matoušková, Ph.D.

Poděť znak : 185 008

Poděť počet řloh: 2

Poděť počet titul pouřité literatury: 44

Klí ová slova: Patrick Modiano, *autobiografie*, *autofikce*, *Rodný list*, *Takoví hodné hoři*, *Dora Bruderová*

Krátká a výřtířná charakteristika práce:

Primárním cílem práce bylo analyzovat autobiografické prvky ve vybraných dílech Patricka Modiana. Sekundárním cílem pak bylo poskytnout českým řtenám informace o řivot a díle tohoto významného francouzského spisovatele a držitele Nobelovy ceny za literaturu z roku 2014. V teoretické řásti práce byl pak kladen důraz nap edstavení a vymezení dvou literárních řlánř , a to konkrétně *autobiografie* a *autofikce*.

Abstract:

The aim of this thesis was to focus and to analyse the autobiographical traces in selected works written by Patrick Modiano. The thesis is divided into four parts. This first one describes Modiano's life as well as his literary work. The second part focuses on the theory of autobiographical literature, the main aim is to define *the autobiography* and *the autofiction*. In the third part, three Modiano's books were introduced. These are: *Livret de famille*, *De si braves garçons* and *Dora Bruder*. In the fourth part, the autobiographical traces in these books were analysed to fulfil the main aim of the thesis.

Key words: Patrick Modiano, *autobiography*, *autofiction*, *Livret de famille*, *De si braves garçons*, *Dora Bruder*

Podklad pro zadání DIPLOMOVÉ práce studenta

PŘEDKLÁDÁ:	ADRESA	OSOBNÍ ČÍSLO
Bc. KUDRNOVÁ Markéta	V Zahradách 448, Brandýs nad Orlicí	F150387

TÉMA ČESKY:

Autobiografické prvky ve vybraných dílech Patricka Modiana.

TÉMA ANGLICKY:

Autobiographical traces in selected works written by Patrick Modiano.

VEDOUCÍ PRÁCE:

Mgr. Jiřina Matoušková, Ph.D. - KRF

ZÁSADY PRO VYPRACOVÁNÍ:

- 1) Autor a jeho dílo v kontextu doby
- 2) Autobiografie jako specifický literární žánr
- 3) Analýza vybraných děl Patricka Modiana
- 4) Autobiografické prvky ve vybraných dílech Patricka Modiana

SEZNAM DOPORUČENÉ LITERATURY:

ŠRÁMEK, Jiří. Panorama francouzské literatury: od počátku po současnost, vol. 2. Brno: Host, 2012. ISBN 978-80-7294-565-8.

LEJEUNE, Philippe. Le pacte autobiographique. Nouv. éd. augm. Paris: Seuil, 1996. ISBN 9782020296960.

VIART, Dominique a Bruno VERCIER. Současná francouzská literatura: dědictví, modernita, proměny. Praha: Garamond, 2008. ISBN 978-80-7407-034-1.

MODIANO, Patrick. Livret de famille. Paris: Gallimard, 1977. ISBN 978-2070183081.

MODIANO, Patrick. Un pedigree. Paris: Gallimard, 2005. ISBN 2070773337.

Podpis studenta:

Datum:

Podpis vedoucího práce:

Datum: